

Lietuvos Respublikos
Vertybinių popierių komisijai

2009 m. liepos mėn 7 d.
Nr. _____

ATSAKINGŲ ASMENŲ PATVIRTINIMAS

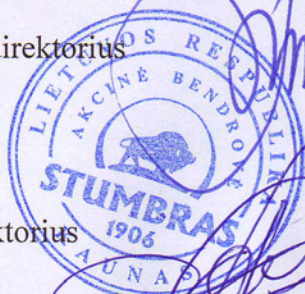
Mes, pasirašę atsakingi asmenys, patvirtiname, kad atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vertybinių popierių komisijos 2009 06 17 raštu Nr.06-883-(11.03.-02) nurodytas pastabas dėl Bendrovės 2008 metinio pranešimo, Bendrovės 2009 m. liepos 7 d papildytas 2008 metinis pranešimas, nėra peržiūrėtas Bendrovės auditoriaus.

Generalinis direktorius

Česlovas Matulevičius

Finansų direktorius

Voldemaras Kallo

AB „STUMBRAS“

METINIS PRANEŠIMAS

TURINYS	Puslapiai
1. Ataskaitinis laikotarpis, už kurį parengtas pranešimas.....	38
2. Emitentas ir jo kontaktiniai duomenys.....	38
3. Emitento pagrindinės veiklos pobūdis.....	38
4. Sutartys su vertybinių popierių viešosios apyvartos tarpininkais.....	38
5. Duomenys apie prekybą emitento vertybiniais popieriais reguliuojamose rinkose.....	38
6. Objektyvi įmonės būklė, veiklos vykdymas plėtra, tyrimai, pagrindinių rizikos rūšių ir neapibrėžtumų, su kuriais susiduria įmonė, apibūdinimas	38
7. Finansinių ir nefinansinių veiklos rezultatų analizė.....	41
8. Nuorodos ir papildomi paaiškinimai apie finansinėse ataskaitose pateiktus duomenis	42
9. Informacija apie įmonės įsigytas ir turimas savo akcijas	42
10. Svarbūs įvykiai, buvę nuo praėjusių finansinių metų pabaigos.....	42
11. Įmonės veiklos planai ir prognozės.....	42
12. Emitento įstatinio kapitalo struktūra.....	42
13. Vertybinių popierių perleidimo apribojimai.....	43
14. Akcininkai.....	43
15. Akcininkai, turintys specialias kontrolės teises, ir tų teisių aprašymai.....	43
16. Visi balsavimo teisių apribojimai.....	43
17. Visi akcininkų tarpusavio susitarimai, apie kuriuos emitentas žino ir dėl kurių gali būti ribojamas vertybinių popierių perleidimas ir (arba) balsavimo teisės.....	43
18. Personalas	43
19. Emitento įstatų pakeitimo tvarka.....	44
20. Emitento organai.....	44
21. Kolegialių organų nariai, bendrovės vadovas, vyriausiasis finansininkas.....	45
22. Informacija apie reikšmingus susitarimus.....	47
23. Informacija apie tai, kaip laikomasi bendrovės valdymo kodekso.....	47
24. Informacija apie sandorius su susijusiomis šalimis.....	47
25. Duomenys apie viešai skelbtą informaciją.....	48
Priedai	49 - 75

1. Ataskaitinis laikotarpis, už kurį parengtas pranešimas

Metinis pranešimas parengtas už laikotarpį nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. Metiniame pranešime visi skaičiai nurodyti 2008 m. gruodžio 31 d., jeigu neaparta kitaip. Šiame pranešime AB „Stumbras“ toliau gali būti vadinama Įmone, Bendrove ar Emitentu.

2. Emitentas ir jo kontaktiniai duomenys

Emitento pavadinimas	Akcinė bendrovė „Stumbras“
Teisinė – organizacinė forma	akcinė bendrovė
Įstatinis kapitalas	40 000 000 Lt
Įregistravimo data ir vieta	1995 m. spalio 4 d., Kauno miesto valdyba
Įregistravimo pažymėjimo Nr.	AB 95 – 70B
Įmonės kodas	1320 82782
Įmonės PVM kodas	LT3208278211
Įmonės registras	Lietuvos Respublikos Juridinių asmenų registras
Buveinės adresas	K. Būgos g. 7, LT- 44355 Kaunas
Telefono numeris	8 (37) 308800
Fakso numeris	8 (37) 308833
Elektroninio pašto adresas	stumbras@stumbras.lt
Interneto svetainės adresas	www.stumbras.eu/lt

Bendrovė neturi filialų ir atstovybių.

3. Emitento pagrindinės veiklos pobūdis

Pagrindinė veikla yra etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų gamyba ir pardavimas. Bendrovė taip pat gali verstis ir kita įstatuose nurodyta veikla.

4. Sutartys su vertybinių popierių viešosios apyvartos tarpininkais

Bendrovė 2003 m. spalio 24 d. yra sudariusi Emitento aptarnavimo sutartį su AB SEB Vilniaus banku (įmonės kodas 112021238), Gedimino pr. 12, Vilnius, tel. (8 5) 268 2687, faks. (8 5) 262 6043, kurį santykiuose su Emitentu atstovauja Finansų rinkų departamentas.

5. Duomenys apie prekybą emitento vertybiniais popieriais reguliuojamose rinkose

Emitento akcijos įtrauktos į Vilniaus vertybinių popierių biržos sąrašus. Šiuo metu Vilniaus vertybinių popierių biržos (VVPB) Papildomame prekybos sąraše yra įtrauktos visos Bendrovės įstatinį kapitalą sudarančios 40 000 000 1 (vieno) lito nominaliosios vertės paprastosios vardinės akcijos. Vertybinių popierių ISIN kodas - LT0000119430.

6. Objektyvi įmonės būklė, veiklos vykdymas, plėtra, tyrimai, pagrindinių rizikos rūšių ir neapibrėžtumų, su kuriais susiduria įmonė, apibūdinimas

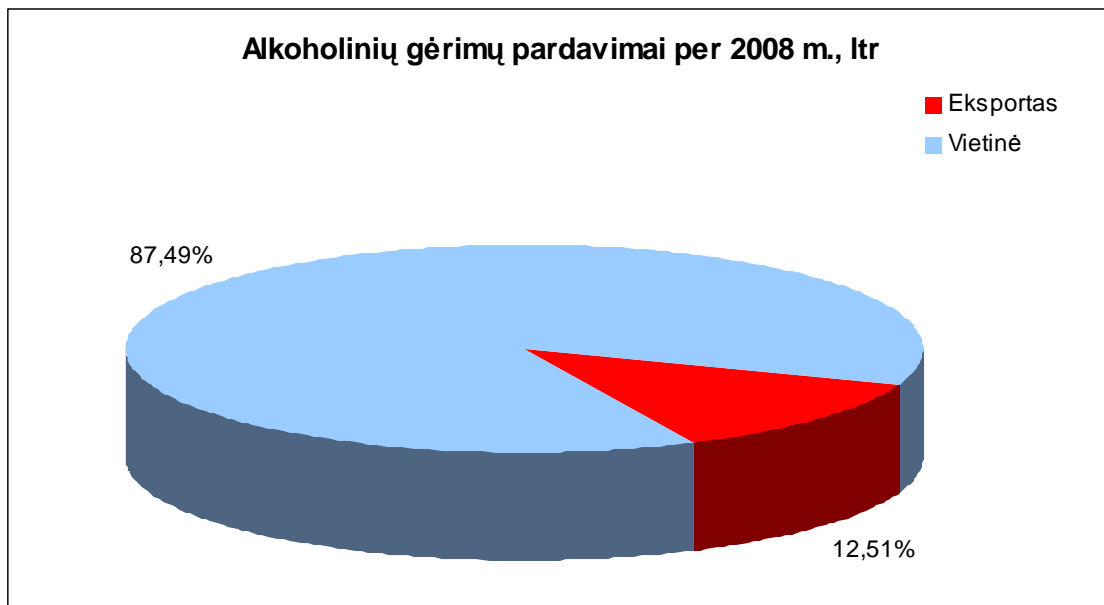
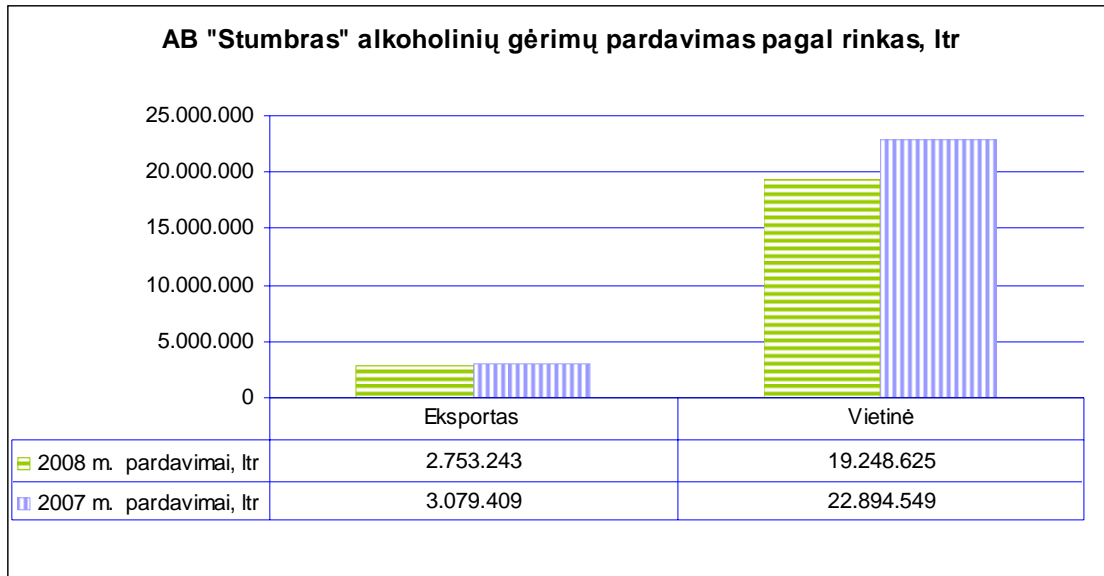
Pagrindinės produkcijos gamybos apimtys per pastaruosius 3 metus (duomenys pateikiami dekalitrais (dal) ir tonomis):

Pavadinimas	Mat. vienetas	2008 m.	2007 m.	2006 m.
Alkoholio produktai	tūkst. dal	2.167	2.602	1.809
Tamė skaičiuje – alkoholiniai gėrimai	tūkst. dal	2.164	2.596	1.805

Per 2008 metus pradėti gaminti nauji gaminiai: degtinės „SOS“ ir „Stopka“, spiritiniai gėrimai „Raudonos devynerios“, alkoholiniai kokteiliai „Ozone Premium Cocktail Cherry&Pear“ ir „Ozone Premium Cocktail Citrus&Mint“.

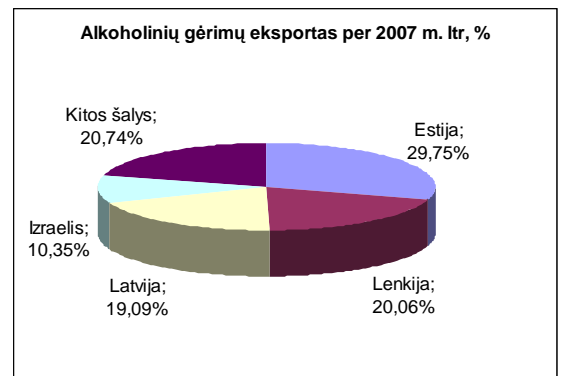
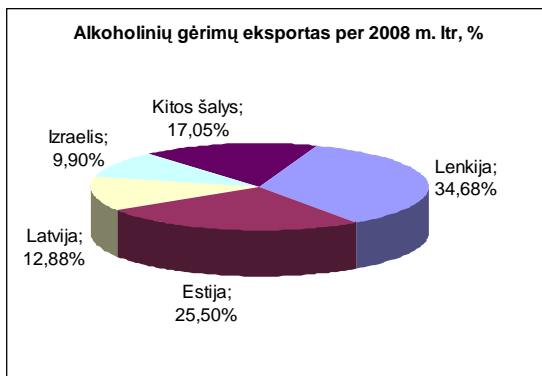
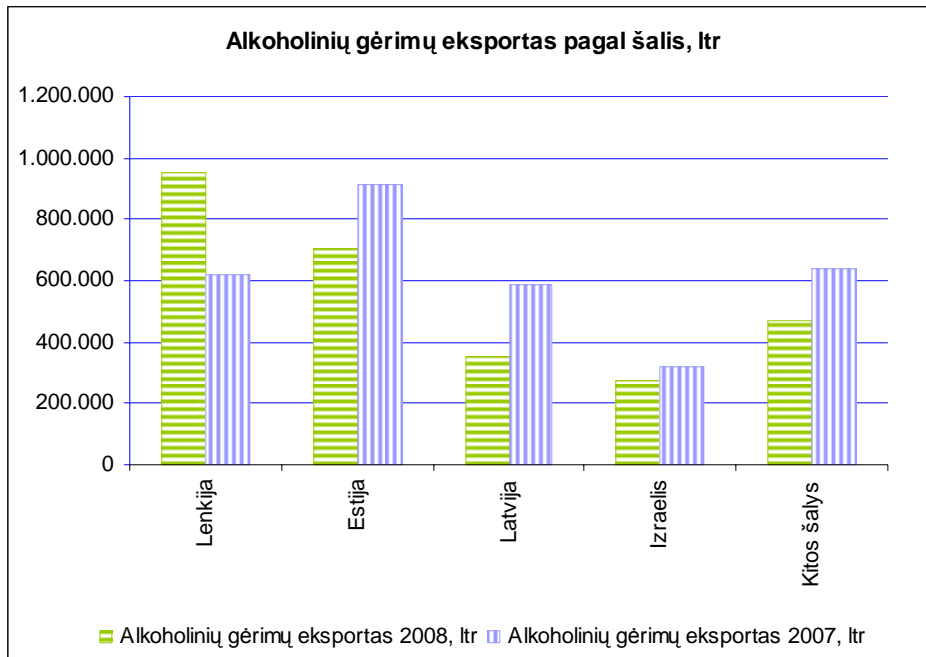
AB "Stumbras" gaminamos produkcijos pardavimo kainų ir apimčių pokyčiams svarbią įtaką turi Lietuvos Respublikos teisės aktais tvirtinami akcizų tarifai rektifikuotam etilo alkoholiui ir alkoholiniams gėrimams. Ataskaitiniu laikotarpiu alkoholiniams gėrimams ir etilo alkoholiui galiojo 3 840 litų už gryno etilo alkoholio hektolitrą akcizo tarifas (vadovaujantis 2001 m. spalio 30 d. Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 24 straipsniu (aktuali redakcija – 2007 m. gruodžio 15 d.)). Sutinkamai su Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo pakeitimu (2008 m. gruodžio 19 d. įstatymas Nr. XI-79) nuo 2009 m. sausio 1 d. akcizo tarifas alkoholiniams gėrimams ir etilo alkoholiui padidintas ir sudaro 4 416 litų už gryno etilo alkoholio hektolitrą.

Vykdydama įsipareigojimus pagal anksčiau sudarytas ilgalaikes pirkimo-pardavimo sutartis bei sudarydama naujas sutartis Bendrovė siekia užtikrinti pastovų ir planingą produkcijos pardavimą.

2008 metais Bendrovė produkciją eksportavo pagrindė į Estiją, Lenkiją, Latviją ir Izraelį, kurioms atiteko 82,95 proc. eksportuotos produkcijos. Tai pat parduota ir į kitas šalis : JAV, Danija, Ispanija, Didžioji Britanija, Peru, Meksika, Bangladešas, Singapūras, Airija, Indija, JAE, Australija, Vietnamas, Graikija, Čekija, Kanada, Prancūzija, Baltarusija, Norvegija, Rusija.

Bendrovės plėtra kai kuriose eksporto rinkose:

Bendrovė veiklos užtikrinimui vykdo tyrimus, susijusius su jos prekių žinomumu ir prekių (atskirų jų rūšių) rinkos dalies nustatymu Lietuvos rinkoje. Bendrovės užsakymu tyrimus atlieka AC Nielsien Lietuva, RAIT, UAB „Baltijos tyrimai“.

Rizikos veiksniai, susiję su emitento veikla:

Ekonominiai. Pagrindinė Bendrovės veikla – stipriųjų alkoholinių gėrimų gamyba ir pardavimas. Rinkoje Bendrovė savo konkurentais laiko kitus Lietuvos alkoholinių gėrimų gamintojus bei įmones, kurios įveža (importuoja) ir platina Lietuvos Respublikos teritorijoje alkoholinius gėrimus. Įmonės veiklos rezultatams įtakos turi egzistuojanti nelegali alkoholinių gėrimų gamyba, pardavimas bei alkoholinių gėrimų ir rektifikuoto etilo alkoholio kontrabanda. Įvertinant Bendrovės konkurencingumą galima teigti, kad turimas darbuotojų bei techninės – technologinės bazės potencialas šiuo metu leidžia Bendrovei sėkmingai dirbti šioje rinkoje. Viena iš galimų Bendrovės veiklos rizikos rūšių gali būti aplinkybės, jog mažėjant gyventojų pragyvenimo lygiui, dalis vartotojų gali pradėti rinktis kitus įvežtus ir pigesnius alkoholinius gėrimus. Kita veiklos rizika gali būti siejama ir su didėjančia prekybos tinklų galia ir jų galimybėmis daryti įtaką prekių pardavimui.

Politiniai: Neigiamai veikia įstatymų ir kitų teisės norminių aktų, reguliuojančių įmonės veiklą, nestabilumas. Rizikos veiksniai, galintys netiesiogiai įtakoti Bendrovės veiklos rezultatus – akcizų tarifo didinimas, alkoholinių gėrimų prekybos vietų, prekybos laiko bei alkoholinių gėrimų reklamos papildomi ribojimai ir draudimai.

Ekologiniai: Bendrovė per 2008 metus už aplinkos teršimą patyrė 3 073 tūkst.Lt (2007 m. –3 109 tūkst.Lt) išlaidų. Didžiąją dalį šių kaštų sudaro į vidaus rinką išleistos pakuotės atliekų tvarkymo išlaidos.

Techniniai – technologiniai. Bendrovės turimi techniniai- technologiniai įrenginiai yra tinkami veiklai užtikrinti. Galimos rizikos būtų susijusios tik su įprasta techniniams įrengimams tenkančia nusidėvėjimo rizika.

Finansinės rizikos veiksniai. Bendrovei dėl paskolų, suteiktų su kintamomis palūkanų normomis, iškyla pinigų srautų palūkanų normos rizika.

AB "STUMBAS" 2008 m. gruodžio 31 d. būklei turėjo šias paskolas (tūkst.Lt):

	2008
Ilgalaikės	
Banko paskolos	8 076
	-
Trumpalaikės	
Banko paskolos	4 231
Paskolų iš viso	12 307

Visa banko paskolų suma susijusi su sindikuota paskola yra gauta iš dviejų bankų. Paskola turi būti gražinta iki 2011 m. rugsėjo 1 d.

7. Finansinių ir nefinansinių veiklos rezultatų analizė

Per 2008 metus AB „Stumbras“ pajamos už parduotą produkciją (be akcizo mokesčio) ir suteiktas paslaugas sudarė –161 349 tūkst.Lt, t.y. 4,3 proc. mažiau nei per 2007 metus, kai pardavimo pajamos buvo 168 511 tūkst.Lt.

Bendrovė uždirbo pelno prieš apmokestinimą – 33 785 tūkst. Lt, t.y. 17,8 proc. mažiau nei per 2007 metus. AB „Stumbras“ per ataskaitinį laikotarpį priskaičiavo mokesčių, kurie sumokėti arba bus sumokėti į biudžetą norminių aktų nustatytais terminais - 318 499 tūkst.Lt, iš jų:

- akcizo mokesčio – 242 499 tūkst.Lt;
- pridėtinės vertės mokesčio – 62 112 tūkst.Lt;
- socialinio draudimo mokesčio – 4 318 tūkst.Lt;
- gyventojų pajamų mokesčio – 2 781 tūkst.Lt;
- pelno mokesčio – 4 806 tūkst.Lt (įskaitant atidėtą pelno mokestį).
- kitų mokesčių – 1 983 tūkst.Lt.

AB „Stumbras“ pagrindiniai finansinės – ūkinės veiklos rodikliai:

	2008 m.	2007
Pardavimo pajamos, tūkst.Lt	161 349	168 511
Pardavimo pajamos užsienio rinkose, tūkst..Lt	15 243	15 318
Eksportas bendroje pardavimų apimtyje, proc.	9,4	9,1
Bendrasis pelnas, tūkst. Lt	81 198	82 906
Bendrasis pelningumas, proc.	50,3	49,2
Pelnas prieš mokesčius, tūkst. Lt.	33 785	41 085
Pelningumas prieš mokesčius, proc.	20,9	24,4
Grynasis pelnas, tūkst.Lt	28 979	32 767
Grynasis pelningumas, proc.	18,0	19,4
EBITDA , tūkst. Lt	39 501	46 800
EBITDA pelningumas	24,5	27,8
Turtas (laikotarpio pabaigai), tūkst.Lt,	134 377	157 281
iš jo: Ilgalaikis turtas, tūkst.Lt	32 337	36 190
Trumpalaikis turtas, tūkst.Lt	102 040	121 091
Akcinis kapitalas (laikotarpio pabaigai), tūkst.Lt	40 000	40 000
Nuosavas kapitalas (laikotarpio pabaigai, tūkst.Lt	73 428	76 449
Investicijos bendrovės modernizavimui, tūkst.Lt	4 958	16 575

2008 metus Bendrovė vykdė ir socialinę – kultūrinę veiklą : Pažaislio muzikos festivalio pagrindinis rėmėjas.

Informacija apie Bendrovės finansinės rizikos veiksnius jų valdymą vidaus kontrolės sistemą pateikiama

Finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto 3 –oje pastaboje.

8. Nuorodos ir papildomi paaiškinimai apie finansinėse ataskaitose pateiktus duomenis

Visi šiame metiniame pranešime pateikti finansiniai duomenys yra apskaičiuoti pagal Tarptautinius finansinių ataskaitų standartus ir patvirtinti nustatyta tvarka paskirto auditoriaus.

9. Informacija apie įmonės įsigytas ir turimas savo akcijas

Bendrovė nei ankstesniais laikotarpiais, nei per ataskaitinį laikotarpį nėra įsigijusi savų akcijų.

10. Svarbūs įvykiai, buvę nuo praėjusių finansinių metų pabaigos

2008 m. kovo 31 d. AB „Stumbras“ visuotinio akcininkų susirinkimo metu buvo paskelbti dividendai už 2007 m., lygūs 0,80 lito (0,23 eurų) vienai paprastai vardinei 1 (vieno) lito nominalios vertės akcijai, iš viso sudarantys 32 mln. Lt.

2008 m. gruodžio 10 d. Bendrovės valdybos sprendimu patvirtinti AB „Stumbras“ audito komiteto nuostatai.

2009 m. sausio 15 d. AB „Stumbras“ visuotinis akcininkų susirinkimas išrinko UAB PricewaterhouseCoopers“ atlikti Bendrovės finansinių ataskaitų už 2008 metus auditą.

2009 m. sausio 15 d. AB „Stumbras“ visuotinis akcininkų susirinkimas nepriklausomu Bendrovės audito komiteto nariu išrinko Birutę Minalgienę, o Audito komiteto nariu Stebėtojų tarybos pirmininką - Romaną Raulynaitį.

11. Įmonės veiklos planai ir prognozės

AB „Stumbras“, įvertinusi žymų akcizo tarifo padidinimą, 2009 metais numato tiek parduodamos produkcijos, tiek pelno prieš apmokestinimą sumažėjimą lyginant su 2008 metais.

Bendrovės vadovybė dėl sunkiai prognozuojamų vartojimo prekių ir paslaugų rinkos vystimosi tendencijų, ir dėl staigių pokyčių Lietuvos mokesčių sistemose neaiškaus poveikio prekybai, negali patikimai prognozuoti 2009 metų veiklos rodiklių.

12. Emitento įstatinio kapitalo struktūra

2008 m. gruodžio 31 d. Bendrovės įstatinį kapitalą sudarė 40 000 000 paprastųjų vardinių akcijų, kurių kiekvienos nominali vertė 1 litas.

AB „Stumbras“ akcinio kapitalo struktūra pagal akcijų rūšis:

Akcijų rūšis	Akcijų skaičius	Nominali vertė (Lt)	Bendra nominali vertė (Lt)	Dalis įstatiniame kapitale (%)
Paprastosios vardinės akcijos	40 000 000	1	40 000 000	100,00
Viso:	40 000 000		40 000 000	100,00

Visos AB „Stumbras“ akcijos yra apmokėtos.

Bendrovės akcininkai turi šias turtines teises:

- 1) gauti Bendrovės pelno dalį (dividendą);
- 2) gauti likviduojamos Bendrovės turto dalį;
- 3) nemokamai gauti akcijų, jei įstatinis kapitalas didinamas iš Bendrovės lėšų, išskyrus Lietuvos Respublikos Akcinių bendrovių įstatymo nustatytas išimtis;
- 4) pirmumo teise įsigyti Bendrovės išleidžiamų akcijų ar konvertuojamųjų obligacijų, išskyrus atvejį, kai Visuotinis susirinkimas nusprendžia šią teisę visiems akcininkams atšaukti;
- 5) palikti testamentu visas ar dalį akcijų vienam ar keliems asmenims;
- 6) perleisti visas ar dalį akcijų kitų asmenų nuosavybėn, išskyrus Lietuvos Respublikos įstatymų numatytus atvejus;
- 7) kitas įstatymų ar Bendrovės įstatų numatytas turtines teises.

Bendrovės akcininkai turi šias neturtines teises:

- 1) dalyvauti visuotiniuose akcininkų susirinkimuose ir balsuoti;
- 2) gauti Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 18 straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją apie Bendrovę;
- 3) kreiptis į teismą su ieškiniu, prašydami atlyginti Bendrovei žalą, kuri susidarė dėl Bendrovės vadovo pareigų, nustatytų Bendrovės įstatuose ir kituose įstatymuose, nevykdymo ar netinkamo vykdymo, taip pat kitais įstatymų nustatytais atvejais;
- 5) kitas įstatymų ir Bendrovės įstatų numatytas neturtines teises.

13. Vertybinių popierių perleidimo apribojimai

Nėra.

14. Akcininkai

AB „Stumbras“ akcininkų skaičius 2008 m. gruodžio 31 d. – 711.

Akcininkai, 2008 m. gruodžio 31 d. turėję daugiau kaip 5% Bendrovės įstatinio kapitalo:

Akcininko vardas, pavardė (įmonės pavadinimas, rūšis, buveinės adresas, įmonių rejestro kodas)	Akcininkui nuosavybės teise priklausančių akcijų skaičius (vnt.)	Turima įstatinio kapitalo dalis (%)	Nuosavybės teise priklausančių akcijų suteikiama balsų dalis	Akcininkui su kartu veikiančiais asmenimis priklausančių balsų dalis
UAB „Mineraliniai vandenys“ J.Jasinskio g. 16, Vilnius, įmonės kodas 121702328	37 959 883	94,90		

15. Akcininkai, turintys specialias kontrolės teises, ir tų teisių aprašymai

Nėra.

16. Visi balsavimo teisių apribojimai

Nėra.

17. Visi akcininkų tarpusavio susitarimai, apie kuriuos emitentas žino ir dėl kurių gali būti ribojamas vertybinių popierių perleidimas ir (arba) balsavimo teisės

Nėra.

18. Personalas

	2008 12 31	2007 12 31
Darbuotojų skaičius	297	364
Vadovai	7	7
Tarnautojai – specialistai	65	64
Darbininkai	225	293
	2008	2007
Vidutinis bruto darbo užmokestis	3 513	3 209
Vadovai	27 086	13 825
Tarnautojai – specialistai	5 558	5 977
Darbininkai	2 311	2 227
Darbuotojų išsilavinimas	2008 12 31	2007 12 31
Darbuotojai, turintys aukštąjį išsimokslinimą	75	75

Darbuotojai, turintys aukštesnį išsimokslinimą	63	74
Darbuotojai, turintys vidurinį išsimokslinimą	147	192
Darbuotojai, neturintys vidurinio išsimokslinimo	12	23
Iš viso	297	364

AB „Stumbras“ per ataskaitinį laikotarpį darbuotojų skaičius sumažėjo 18,4 proc. dėl sumažėjusių produkcijos gamybos apimčių. 2008 m. gruodžio 31 d. Bendrovėje dirbo – 297 darbuotojai (2008 m. sausio 1 d. – 364 darbuotojai).

Galiojančioje Bendrovės kolektyvinėje sutartyje nėra numatyta ypatingų darbuotojų ar jų dalies teisių.

19. Emitento įstatų pakeitimų tvarka

Lietuvos Respublikos Akcinių bendrovių įstatymas nustato, kad įstatų pakeitimas yra išimtinė visuotinio akcininkų susirinkimo teisė. Bendrovės įstatai numato, kad sprendimas dėl įstatų pakeitimo priimamas 2/3 visų susirinkime dalyvaujančių akcininkų akcijų suteikiamų balsų dauguma. Visuotiniame akcininkų susirinkime priėmus sprendimą pakeisti Bendrovės įstatus, surašomas visas pakeistų įstatų tekstas ir po juo pasirašo visuotinio akcininkų susirinkimo įgaliotas asmuo.

20. Emitento organai

Bendrovės įstatuose nustatyta, kad Bendrovės organai yra visuotinis akcininkų susirinkimas, stebėtojų taryba, valdyba ir Bendrovės vadovas.

Įstatuose nurodyta, kad Bendrovės organų narių teisių apribojimus nustato Lietuvos Respublikos Akcinių bendrovių įstatymas.

Įstatuose nurodyta, kad Visuotinio akcininkų susirinkimo kompetencija yra nustatyta Akcinių bendrovių įstatyme.

Bendrovės stebėtojų taryba yra kolegialus Bendrovės veiklos priežiūros organas. Stebėtojų tarybą iš 3 (trijų) narių 4 (ketveriems) metams renka visuotinis akcininkų susirinkimas. Stebėtojų tarybą arba pavienius narius nesibaigus jų kadencijai gali atšaukti visuotinis akcininkų susirinkimas. Bendrovės įstatuose numatyta, kad Stebėtojų tarybos kompetencija nustato Lietuvos Respublikos Akcinių bendrovių įstatymas.

Valdyba yra kolegialus Bendrovės valdymo organas. Valdyba iš 6 (šešių) narių 4 (keturių) metų laikotarpiui renka stebėtojų taryba. Valdybą arba pavienius jos narius nesibaigus jų kadencijai gali atšaukti stebėtojų taryba.

Bendrovės įstatuose nustatyta, kad valdyba sprendžia pagrindinius gamybinius, organizacinius, finansinius ir ūkinius bendrovės klausimus, analizuoja ir apibūdina veiklos strategiją, finansinių išteklių naudojimą, tvirtina bendrovės organizacinę ir valdymo struktūrą, renka ir atšaukia Bendrovės vadovą bei vykdo kitas funkcijas, nustatytas Akcinių bendrovių įstatyme.

Bendrovės vadovą – generalinį direktorių - renka ir atšaukia valdyba Akcinių bendrovių įstatymo nustatyta tvarka. Bendrovės vadovo kompetencija nustatyta Akcinių bendrovių įstatyme. Bendrovės vadovas atsako už bendrovės veiklos organizavimą, jos tikslų įgyvendinimą, turi teisę sudaryti sandorius vienvaldiškai, išskyrus atvejus kai Akcinių bendrovių įstatymo nustatytais atvejais sprendimą dėl sandorio priima valdyba. Administracijos vadovas savo veikloje vadovaujasi visuotinio susirinkimo, stebėtojų tarybos bei valdybos sprendimais.

2009 m. Bendrovėje sudarytas Audito komitetas, kuris savo veikloje vadovaujasi 2008 m. gruodžio 10 d. Bendrovės valdybos sprendimu patvirtintais AB „Stumbras“ audito komiteto nuostatais. Pagrindinės audito komiteto teisės: stebėti Bendrovės finansinių ataskaitų rengimo procesą; stebėti Bendrovės vidaus kontrolės, rizikos valdymo ir vidaus audito, jei jis Bendrovėje veikia, sistemų veiksmingumą; stebėti Bendrovės audito atlikimo procesą; stebėti, kaip auditorius ir audito įmonė laikosi nepriklausomumo ir objektyvumo principų; pateikti Valdybai rašytines rekomendacijas dėl visuotinio akcininkų susirinkimui siūlomos išrinkti audito įmonės kandidatūros; nedelsiant informuoti Bendrovės vadovą apie audito įmonės pateiktą informaciją audito komitetui apie su auditu susijusius probleminius klausimus, ypač kai nustatomi reikšmingi vidaus kontrolės, susiję su finansinėmis atskaitomis, trūkumai.

21. Kolegialių organų nariai, bendrovės vadovas, vyriausiasis finansininkas

Asmens statusas	Vardas, pavardė	Turimų emitento akcijų sk.	Pradžios data	Pabaigos data
<u>Stebėtojų taryba</u>				
Stebėtojų tarybos				
pirmininkas	Romanas Raulynaitis	15 959	2007 12 01	2011 12 01
Stebėtojų tarybos narys	Inga Žemkauskienė	-	2007 12 01	2011 12 01
Stebėtojų tarybos narys	Dalius Balceris	-	2007 12 01	2011 12 01
Per 2008 m. Stebėtojų tarybos nariams (vienam asmeniui) išmokėti dividendai 8 048,00 Lt. Kitų priskaičiuotų piniginių sumų, perleisto turto ir suteiktų garantijų – nebuvo.				
<u>Valdyba</u>				
Valdybos pirmininkas	Darius Juozas Mockus	-	2007 11 28	2011 11 28
Valdybos narys	Artūras Listavičius	-	2007 11 28	2011 11 28
Valdybos narys	Rolandas Vingilis	-	2007 11 28	2011 11 28
Valdybos narys	Raimondas Kurliauskis	-	2007 11 28	2011 11 28
Valdybos narys	Česlovas Matulevičius	39 326	2007 11 28	2011 11 28
Valdybos narys	Aurelijus Racevičius	11 812	2007 11 28	2011 11 28
Per 2008 m. Valdybos nariams išmokėti dividendai 17 104 Lt, vidutiniškai vienam nariui – 8 552,00 Lt. Kitų priskaičiuotų piniginių sumų, perleisto turto ir suteiktų garantijų – nebuvo.				
<u>Audito komitetas</u>				
Nepriklausomas narys	Birutė Minalgienė	-	2009 01 15	2013 01 15
Komiteto narys	Romanas Raulynaitis	15 959	2009 01 15	2013 01 15

Administracijos vadovas ir finansų direktorius

Generalinis direktorius	Česlovas Matulevičius	39 326	2004 09 01	-
Finansų direktorius	Voldemaras Kallo	19 666	2003 11 07	-

Bendrovės vadovui ir Finansų direktoriui per 2008 metus bendrai buvo priskaičiuota 819 657 Lt suma (vidutiniškai vienam asmeniui 409 829 Lt), kito perleisto turto ir suteiktų garantijų – nebuvo ir išmokėti dividendai 28 316 Lt (vidutiniškai vienam asmeniui 14 158 Lt).

Bendrovė nėra sudariusi jokių susitarimų su organų nariais ar darbuotojais, numatančiais kompensaciją, jei jie atsistatydintų arba būtų atleisti be pagrįstos priežasties arba jei jų darbas baigtųsi dėl Bendrovės kontrolės pasikeitimo.

Stebėtojų taryba:

ROMANAS RAULYNAITIS – stebėtojų tarybos pirmininkas.

Dalyvavimas kitų įmonių valdyme:

- UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ (įmonės kodas 123026090, Šeškinės g. 20, Vilnius) valdybos narys nuo 2003 12 30.
- Advokatų kontoros „Raulynaitis, Žemkauskienė ir partneriai“ (registruotos buveinės adresas: J. Jasinskio g. 16, Vilnius) advokatas (nuo 2004 06 01).

INGA ŽEMKAUSKIENĖ – stebėtojų tarybos narė.

Dalyvavimas kitų įmonių valdyme:

- UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ (įmonės kodas 123026090, Šeškinės g. 20, Vilnius) valdybos narė nuo 2006-08-31, UAB „Mitnija“ (įmonės kodas 134511472, Palemono g. 3, Kaunas) valdybos narė nuo 2006-03-23, advokatė (nuo 2004 06 01).

DALIUS BALCERIS – stebėtojų tarybos narys. Advokatas nuo 2005 m.

Valdyba:

DARIUS JUOZAS MOCKUS – valdybos pirmininkas. Išsilavinimas aukštasis. Darbo patirtis: 1992-1996 IAB „Investicijos fondas“ Valdybos pirmininkas dirbantis bendrovėje pagal darbo sutartį; 1996 - 2000 UAB „Minvista“ direktorius; nuo 2000 iki 2006 m.; UAB koncerno „MG Baltic“ prezidentas nuo 2000-12-15.

Dalyvavimas kitų įmonių valdyme:

UAB koncerno „MG Baltic“ (įmonės kodas 125459336, registruotos buveinės adresas J.Jasinskio g.16, Vilnius) administracijos vadovas - prezidentas;
UAB koncerno „MG Baltic“ (įmonės kodas 125459336, registruotos buveinės adresas J.Jasinskio g.16, Vilnius) Valdybos pirmininkas;
UAB „MG Baltic Trade“ (įmonės kodas 125313192, registruotos buveinės adresas J.Jasinskio g.16, Vilnius) generalinis direktorius;
APB „Apranga“ (įmonės kodas 121933274, registruotos buveinės adresas Kirtimų g.51, Vilnius) Valdybos narys;
UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ (įmonės kodas 123026090, registruotos buveinės adresas Šeškinės g. 20, Vilnius) Valdybos narys.

ARTŪRAS LISTAVIČIUS – valdybos narys, AB „STUMBRAS“ etilo alkoholio gamybos plėtros direktorius. Išsilavinimas aukštasis. Darbo patirtis: nuo 1994-01-01 iki 2002-03-27 UAB „Mineraliniai vandenys“ administracijos vadovas- direktorius (generalinis direktorius); iki 2005 UAB „MG Baltic Trade“ administracijos vadovas (generalinis direktorius); nuo 2003-11-01 iki 2004-09-01 - AB „Stumbras“ generalinis direktorius; iki 2005 m gruodžio mėn. AB „Stumbras“ etilo alkoholio gamybos plėtros direktorius nuo 2005 m. gruodžio mėnesio AB „Biofuture“ Valdybos pirmininkas.

Dalyvavimas kitų įmonių valdybe:

UAB „MG Baltic Trade“ (įmonės kodas 125313192, registruotos buveinės adresas J.Jasinskio g.16, Vilnius) Valdybos pirmininkas;

UAB koncerno „MG Baltic“ (įmonės kodas 125459336, registruotos buveinės adresas J.Jasinskio g.16, Vilnius) Valdybos narys.

ROLANDAS VINGILIS– valdybos narys. Išsilavinimas aukštasis. Darbo patirtis: 1992–1994 m. UAB „Inovacinė firma INIT“, Vilniaus fil. direktorius; 1994–1998 m. UAB „Trading M.J.D.“, valdytojas; Nuo 1996 m. – UAB „Troja“ direktorius; 1997–1999 m. UAB „Trojos prekyba“ direktoriaus pavaduotojas; 1998–1999 m. UAB „Trojina“ l.e.p. direktorius

Dalyvavimas kitų įmonių valdybe:

UAB „Troja“ (įmonės kodas 2350162, registruotos buveinės adresas J.Jasinskio g.16, Vilnius) administracijos vadovas- direktorius;

UAB „MG Valda“ (įmonės kodas 2301033, registruotos buveinės adresas J.Jasinskio g 16, Vilnius) Valdybos pirmininkas;

UAB koncerno „MG Baltic“ (įmonės kodas 125459336, registruotos buveinės adresas J.Jasinskio g.16, Vilnius) Valdybos narys;

UAB „MG Baltic Trade“ (įmonės kodas 125313192 registruotos buveinės adresas J.Jasinskio g.16, Vilnius) Valdybos narys.

AURELIJUS RACEVIČIUS – valdybos narys. Išsilavinimas aukštasis. Darbo patirtis: 1981 -86 Vidaus reikalų ministerijos Ekspertinio-kriminalistinio skyriaus ekspertas, 1986 -90 Kauno Vidaus reikalų valdybos Ekspertinio-kriminalistinio poskyrio viršininkas, 1990 - 91 Kauno Vyriausiojo policijos komisariato Ekspertinio-kriminalistinio skyriaus komisaras-inspektorius 1991 - 98 Interpolo Lietuvos nacionalinio biuro vyresnysis komisaras, 1998 - 99 Vidaus reikalų ministerijos specialusis atašė Lietuvos Misijoje prie Europos Sąjungos, vyresnysis komisaras, 1999 - 2000 Vidaus reikalų ministerijos informatikos ir ryšių departamento direktorius, 2000 05 31 Išėjo į atsargą. Nuo 2005 m. AB „Biofuture“ valdybos narys.

RAIMONDAS KURLIANSKIS – Valdybos narys ir UAB „MG BALTIC INVESTMENT“ (įmonės kodas 123249022, registruotos buveinės adresas J.Jasinskio g.16, Vilnius), generalinis direktorius nuo 1998-06-03; UAB „MG BALTIC MEDIA“ (įmonės kodas 211616910, registruotos buveinės adresas J.Jasinskio g.16, Vilnius) valdybos pirmininkas nuo 2003-12-30; UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ (įmonės kodas 123026090, Šeškinės g. 20, Vilnius) valdybos pirmininkas nuo 2003-12-30, UAB „Mitnija“ (įmonės kodas 134511472, Palemono g. 3, Kaunas) valdybos pirmininkas nuo 2006-03-23; APB „Apranga“ (įmonės kodas 121933274, registruotos buveinės adresas Kirtimų g.51, Vilnius) valdybos narys; UAB „ALFA MEDIA“ (įmonės kodas 123405717; registruotos buveinės adresas J.Jasinskio g.16, Vilnius,) valdybos narys; UAB „UPG BALTIC“ (įmonės kodas 300651843, registruotos buveinės adresas Jonavos g. 254A, Kaunas) valdybos narys; UAB „MEDIAFON“ (įmonės kodas 124424581, registruotos buveinės adresas Olimpiečių g. 1 - 31, Vilnius) valdybos narys.

ČESLOVAS MATULEVIČIUS – Valdybos narys ir AB „STUMBRAS“ generalinis direktorius. Išsilavinimas aukštasis. Darbo patirtis: 1991-1995 UAB „Minta“, 1995-1997 individualios Č.Matulevičiaus įmonės savininkas,

1998 05-1998 10 UAB „Gudrūna“ vedėjo pavaduotojas, 1998 11-1998 12 AB „Industrijos bankas“ Klaipėdos sk. Kasininkas, 1998 12-1999 01 UAB „Anvija“ prekybos agentas, 1999 01-1999 09 AB „Pieno žvaigždės“ Mažeikių pieninės viršininko pavaduotojas, 1999 09-2002 07 AB „Pieno žvaigždės“ Klaipėdos padalinio direktorius, 2002 07-2003 05 AB „Anykščių vynas“ marketingo direktorius, 2003 05-2004 08 AB „Anykščių vynas“ l.e. generalinio direktoriaus pareigas, nuo 2004 09 01 AB „Stumbras“ generalinis direktorius.

Audito komitetas:

BIRUTĖ MINALGIENĖ – nepriklausomas audito komiteto narys. Išsilavinimas – aukštasis. Darbo patirtis apskaitos sityje: 1992 06-2000 11 UAB „Saistas“ Vyriausioji buhalterė, nuo 2000 11 UAB „Hetlita“ Vyriausioji buhalterė.

ROMANAS RAULYNAITIS – audito komiteto narys ir Bendrovės Stebėtojų tarybos pirmininkas.

22. Informacija apie reikšmingus susitarimus

Bendrovė nėra sudariusi jokių reikšmingų susitarimų, kurių šalis yra Bendrovė ir kurie įsigalioję, pasikeistų ar nutrūktų pasikeitus Bendrovės kontrolei.

23. Informacija apie tai, kaip laikomasi bendrovių valdymo kodekso

AB „Stumbras“ iš esmės laikosi Vilniaus vertybinių popierių biržos patvirtinto listinguojamų bendrovių, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, valdymo kodekso principų. Pranešimas apie Vilniaus vertybinių popierių biržos patvirtinto listinguojamų bendrovių, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, valdymo kodekso principų laikymąsi pateikiamas atskiru rašytiniu patvirtinimu.

24. Informacija apie sandorius su susijusiomis šalimis

AB „Mineraliniai vandenys“ yra pagrindinė Bendrovės akcininkė, kuriai priklauso 94,90 proc. Bendrovės akcijų. Likusios Bendrovės akcijos priklauso įvairiems smulkiems akcininkams.

Kitos susijusiomis šalimis laikomos įmonės yra UAB Koncerno „MG Baltic“ dukterinės įmonės.

Derybos dėl paslaugų su susijusiomis šalimis vedamos vadovaujantis „savikaina plus“ principu. Prekės parduodamos vadovaujantis kainų sąrašu, galiojančiu su nesusijusiomis šalimis.

Per 2008 metus įvykdytų sandorių su susijusiomis šalimis rezultatai atskleisti AB „Stumbras“ finansinių ataskaitų už 2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusį laikotarpį pastabose.

25. Duomenys apie viešai skelbtą informaciją

Laikotarpyje nuo 2008 01 01 iki 2008 12 31 Bendrovė viešai skelbė informaciją per OMX Client News Service bei Bendrovės interneto tinklalapyje. Bendrovė papildomai skelbė informaciją apie šaukiamus visuotinius akcininkų susirinkimus dienraštyje „Respublika“. Su Bendrovės paskelbtų viešų pranešimų turiniu galima susipažinti Vilniaus vertybinių popierių biržos ir įmonės tinklalapiuose:

<http://www.baltic.omxgroup.com/market/?pg=news>

<http://www.stumbras.eu/investuotojams/>

Česlovas Matulevičius
Generalinis Direktorius

2009 m. liepos 7 d.

Priedai.**Bendrovių, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, valdymo kodekso laikymosi atskleidimo forma**

Akcinė bendrovė „Stumbras“, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymo 21 straipsnio 3 dalimi ir Akcinės bendrovės „Vilniaus vertybinių popierių birža“ prekybos taisyklių 20.5. punktu, atskleidžia, kaip ji laikosi VVPB patvirtinto bendrovių, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, valdymo kodekso ir konkrečių jo nuostatų. Jei šio kodekso ar kai kurių jo nuostatų nesilaikoma, tai yra nurodoma, kurių konkrečių nuostatų nesilaikoma ir dėl kokių priežasčių:

PRINCIPAI/ REKOMENDACIJOS	TAIP /NE /NEAKT UALU	KOMENTARAS
I principas: Pagrindinės nuostatos Pagrindinis bendrovės tikslas turėtų būti visų akcininkų interesų tenkinimas, užtikrinant nuolatinį akcininkų nuosavybės vertės didinimą.		
1.1. Bendrovė turėtų rengti ir viešai skelbti bendrovės plėtros strategiją ir tikslus, aiškiai deklaruodama, kaip ji planuoja veikti akcininkų interesais ir didinti akcininkų nuosavybę.	TAIP	Bendrovė teikia tokio pobūdžio informaciją Bendrovės interneto svetainėje http://www.stumbras.net/lt/naujienos?archive=1&npg=7 ir specialiai investuotojams skirtame Bendrovės interneto svetainės puslapyje http://www.stumbras.net/investuotojams/ , VVPB pranešimuose bei periodiniuose pranešimuose naujienų agentūroms BNS, DELFI, pranešimuose dienraščiuose, spaudos konferencijose.
1.2. Visų bendrovės organų veikla turėtų būti sukoncentruota į strateginių tikslų įgyvendinimą, atsižvelgiant į poreikį didinti akcininkų nuosavybę.	TAIP	
1.3. Bendrovės priežiūros ir valdymo organai turėtų glaudžiai bendradarbiauti, siekdami kuo didesnės naudos bendrovei ir akcininkams.	TAIP	
1.4. Bendrovės priežiūros ir valdymo organai turėtų užtikrinti, kad būtų gerbiamos ne tik bendrovės akcininkų, bet ir kitų bendrovės veikloje dalyvaujančių ar su ta veikla susijusių asmenų (darbuotojų, kreditorių, tiekėjų, klientų, vietos bendruomenės) teisės ir interesai.	TAIP	
II principas: Bendrovės valdymo sistema Bendrovės valdymo sistema turėtų užtikrinti strateginį vadovavimą bendrovei, efektyvią bendrovės valdymo organų priežiūrą, tinkamą pusiausvyrą ir funkcijų pasiskirstymą tarp bendrovės organų, akcininkų interesų apsaugą.		

<p>2.1. Be Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme numatytų privalomų organų – visuotinio akcininkų susirinkimo ir bendrovės vadovo, rekomenduojama bendrovėje sudaryti tiek kolegialų priežiūros organą, tiek kolegialų valdymo organą. Kolegialių priežiūros ir valdymo organų sudarymas užtikrina valdymo ir priežiūros funkcijų aiškų atskyrimą bendrovėje, bendrovės vadovo atskaitomybę bei kontrolę, o tai savo ruožtu sąlygoja efektyvesnį ir skaidresnį bendrovės valdymo procesą.</p>	<p>TAIP</p>	
<p>2.2. Kolegialus valdymo organas yra atsakingas už strateginį vadovavimą bendrovei bei vykdo kitas esmines bendrovės valdymo funkcijas. Kolegialus priežiūros organas yra atsakingas už efektyvią bendrovės valdymo organų veiklos priežiūrą.</p>	<p>TAIP</p>	
<p>2.3. Jeigu bendrovė nusprendžia sudaryti tik vieną kolegialų organą, rekomenduojama, kad tai būtų priežiūros organas, t.y. stebėtojų taryba. Tokiu atveju stebėtojų taryba yra atsakinga už efektyvią bendrovės vadovo vykdomų funkcijų priežiūrą.</p>	<p>NEAKTUALU</p>	<p>Bendrovėje yra sudaroma ir Stebėtojų taryba, ir Valdyba.</p>
<p>2.4. Visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus priežiūros organas turėtų būti sudaromas ir turėtų veikti III ir IV principuose išdėstyta tvarka. Jeigu bendrovė nuspręstų nesudaryti kolegialaus priežiūros organo, tačiau sudarytų kolegialų valdymo organą – valdybą, III ir IV principai turėtų būti taikomi valdybai, kiek tai neprieštarauja šio organo esmei ir paskirčiai.¹</p>	<p>TAIP</p>	<p>Bendrovės stebėtojų tarybos sudarymui ir veiklos vertinimui taikomos Valdymo kodekso III ir IV principuose numatytos nuostatos. Pagal Bendrovei šio atskleidimo dieną žinomus ir esamus akcininkus, kai vienam asmeniui priklauso daugiau kaip 93,3 (devyniasdešimt trys ir trys dešimtosios) procento visų Bendrovės akcijų ir balsų, Bendrovė laikosi visų II principo reikalavimų ir užtikrina Bendrovės akcininkų interesus.</p>
<p>2.5. Bendrovės valdymo ir priežiūros organus turėtų sudaryti toks valdybos narių (vykdomųjų direktorių) ir stebėtojų tarybos narių (direktorių konsultantų) skaičius, kad atskiras asmuo arba nedidelė asmenų grupė negalėtų dominuoti šiems organams priimančioms sprendimus.²</p>	<p>TAIP</p>	<p>Bendrovės stebėtojų taryba sudaro trys asmenys, o Bendrovės valdybą sudaro šeši asmenys.</p>

¹ III ir IV principų nuostatos labiau pritaikytos tiems atvejams, kai visuotinis akcininkų susirinkimas renka stebėtojų tarybą, t.y. organą, kuris iš esmės sudaromas siekiant užtikrinti bendrovės valdybos ir vadovo priežiūrą bei atstovauti bendrovės akcininkams. Vis dėlto, jeigu bendrovėje stebėtojų taryba nesudaroma, bet sudaroma valdyba, daugelis III ir IV principuose pateiktų rekomendacijų tampa aktualios ir taikytinos valdybai. Tačiau pažymėtina, kad kai kurios rekomendacijos, kurios pagal savo esmę ir prigimtį yra susijusios išimtinai su stebėtojų taryba, neturėtų būti taikomos valdybai, kadangi šio organo paskirtis ir funkcijos pagal Akcinių bendrovių įstatymą (Žin., 2003, Nr. 123-5574) yra kitokios. Pavyzdžiui, kodekso 3.1 punktas dėl valdymo organų priežiūros valdybai taikytinas tiek, kiek tai susiję su bendrovės vadovu, bet ne pačios valdybos priežiūra; kodekso 4.1 punktas dėl rekomendacijų teikimo valdymo organams taikytinas tiek, kiek tai susiję su rekomendacijų teikimu bendrovės vadovui; kodekso 4.6 punktas dėl visuotinio akcininkų susirinkimo renkamo kolegialaus organo nepriklausomumo nuo bendrovės valdymo organų taikytinas tiek, kiek tai susiję su nepriklausomumu nuo bendrovės vadovo.

² Vykdomojo direktoriaus ir direktoriaus konsultanto sąvokos vartojamos tais atvejais, kai bendrovėje sudaromas tik vienas kolegialus organas.

<p>2.6. Direktoriai konsultantai arba stebėtojų tarybos nariai turėtų būti skiriami apibrėžtam laikotarpiui, su galimybe būti individualiai perrenkamiems maksimaliais Lietuvos Respublikos teisės aktų leidžiamais intervalais, tam, kad būtų užtikrintas būtinas profesinės patirties augimas ir pakankamai dažnas jų statuso pakartotinas patvirtinimas. Taip pat turėtų būti numatyta galimybė juos atleisti, tačiau ta procedūra neturėtų būti lengvesnė už vykdomojo direktoriaus arba valdybos nario atleidimo procedūrą.</p>	TAIP	
<p>2.7. Visuotinio akcininkų susirinkimo renkamo kolegialaus organo pirmininku gali būti toks asmuo, kurio esamos arba buvusios pareigos nebūtų kliūtis nepriklausomai ir nešališkai priežiūrai vykdyti. Kai bendrovėje nesudaroma stebėtojų taryba, bet sudaroma valdyba, rekomenduojama, kad bendrovės valdybos pirmininkas ir bendrovės vadovas nebūtų tas pats asmuo. Buvęs bendrovės vadovas neturėtų būti tuoj pat skiriamas į visuotinio akcininkų susirinkimo renkamo kolegialaus organo pirmininko postą. Kai bendrovė nusprendžia nesilaikyti šių rekomendacijų, turėtų būti pateikiama informacija apie priemones, kurių imtasi priežiūros nešališkumui užtikrinti.</p>	TAIP	
<p>III principas: Visuotinio akcininkų susirinkimo renkamo kolegialaus organo sudarymo tvarka.</p> <p>Bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkamo kolegialaus organo sudarymo tvarka turėtų užtikrinti bendrovės smulkiųjų akcininkų interesų atstovavimą, šio organo atskaitomybę akcininkams ir objektyvią bendrovės veiklos bei jos valdymo organų³ priežiūrą.</p>		
<p>3.1. Visuotinio akcininkų susirinkimo renkamo kolegialaus organo (toliau šiame principo – kolegialus organas) sudarymo mechanizmas turėtų užtikrinti, kad bus vykdoma objektyvi ir nešališka bendrovės valdymo organų priežiūra, taip pat tinkamai atstovaujami smulkiųjų akcininkų interesai.</p>	TAIP	<p>Bendrovę kontroliuojantis akcininkas pagal turimą balsų skaičių, gali savo nuožiūra ir savo interesų užtikrinimui be jokių apribojimų siūlyti akcininkų susirinkimui atšaukti Bendrovės akcininkų susirinkimo renkama kolegialų organą ar pavienius jo narius.</p>

³ Atkreiptinas dėmesys, kad tuo atveju, kai visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas yra valdyba, ji, būdama valdymo organas, turėtų užtikrinti ne visų bendrovės valdymo organų, o tik vienasmenio valdymo organo – bendrovės vadovo – priežiūrą. Ši pastaba taikytina taip pat ir 3.1 punkto atžvilgiu.

<p>3.2. Kandidatų į kolegialaus organo narius vardai, pavardės, informacija apie jų išsilavinimą, kvalifikaciją, profesinę patirtį, einamas pareigas, kitus svarbius profesinius įsipareigojimus ir potencialius interesų konfliktus turėtų būti atskleista bendrovės akcininkams dar prieš visuotinį akcininkų susirinkimą, paliekant akcininkams pakankamai laiko apsispręsti, už kurį kandidatą balsuoti. Taip pat turėtų būti atskleistos visos aplinkybės, galinčios paveikti kandidato nepriklausomumą (pavyzdinis jų sąrašas pateiktas 3.7 rekomendacijoje). Kolegialus organas turėtų būti informuojamas apie vėlesnius šiame punkte nurodytos informacijos pokyčius. Kolegialus organas kiekvienais metais turėtų kaupti šiame punkte nurodytus duomenis apie savo narius ir pateikti juos bendrovės metiniame pranešime.</p>	<p>TAIP/NE</p>	<p>Bendrovė kaupia ir atskleidžia visą informaciją apie kolegialaus organo narius, jų profesinį išsilavinimą, kvalifikaciją, interesų konfliktus šio principo rekomendacijų 3.2 punkte nustatyta tvarka, viešai skelbiamuose Bendrovės periodinėse ataskaitose. Nurodyta informacija nėra atskleidžiama prieš visuotinį akcininkų susirinkimą.</p>
<p>3.3. Kai siūloma paskirti kolegialaus organo narį, turėtų būti nurodyta konkreti jo kompetencija, tiesiogiai susijusi su darbu kolegialiaame organe. Kad akcininkai ir investuotojai galėtų įvertinti, ar ši kompetencija ir toliau yra tinkama, kolegialus organas kiekviename bendrovės metiniame pranešime turėtų skelbti informaciją apie savo sudėtį ir apie konkrečią atskirų savo narių kompetenciją, tiesiogiai susijusią su jų darbu kolegialiaame organe.</p>	<p>TAIP</p>	
<p>3.4. Siekiant išlaikyti tinkamą kolegialaus organo narių turimos kvalifikacijos pusiausvyrą, kolegialus organas savo norimą sudėtį turėtų nustatyti atsižvelgdamas į bendrovės struktūrą ir veiklos pobūdį ir periodiškai tai vertinti. Kolegialus organas turėtų užtikrinti, kad jo nariai, kaip visuma, turėtų įvairiapusių žinių, nuomonių ir patirties savo užduotims tinkamai atlikti. Audito komiteto nariai, kaip visuma, turėtų turėti naujausių žinių ir atitinkamą patirtį listinguojamų bendrovių finansų ir apskaitos ir (arba) audito srityse.</p>	<p>NE</p>	<p>Kolegialaus organo norimą sudėtį nustato Bendrovę kontroliuojantis akcininkas.</p>
<p>3.5. Visiems naujiems kolegialaus organo nariams turėtų būti siūloma individuali programa, skirta supažindinti su pareigomis, bendrovės organizacija bei veikla. Kolegialus organas turėtų atlikti metinį patikrinimą, kad būtų nustatytos sritys, kuriose jo nariams reikia atnaujinti savo įgūdžius ir žinias.</p>	<p>TAIP</p>	

<p>3.6. Siekiant užtikrinti, kad visi su kolegialaus organo nariu susiję esminiai interesų konfliktai būtų sprendžiami tinkamai, į bendrovės kolegialų organą turėtų būti išrinktas pakankamas⁴ nepriklausomų⁵ narių skaičius.</p>	<p>TAIP</p>	<p>Bendrovė laikosi šio Valdymo kodekso punkto rekomendacijų, kadangi du iš trijų Bendrovės stebėtojų tarybos narių gali būti pripažįstami nepriklausomais nariais pagal Valdymo kodekso 3.7. punkto reikalavimus. Bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkamo kolegialaus organo narių nepriklausomumas vertinamas pagal Bendrovėje nustatytus tokius kriterijus, t.y. pagal kolegialaus organo nario kitas faktiškai užimamas renkamas ar skiriamas pareigas susijusiose bendrovėse, pagal jo asmeniškai pateiktą asmeninių interesų deklaraciją (turimos akcijos, ar kitų būdu įgytos balsavimo teisės kitose bendrovėse, santuokinio vardu turimos akcijos, ar balsavimo teisės ir kt.). Bendrovė laiko nepriklausomais stebėtojų tarybos narius p. Inga Žemkauskienę ir p. Dalių Balcerį.</p>
--	-------------	---

⁴ Kodekse nenustatytas konkretus kolegialaus organo nepriklausomų narių skaičius. Daugelyje užsienio valstybių kodeksų yra nustatytas tam tikras nepriklausomų narių, kurie turi sudaryti kolegialų organą, skaičius (pvz., ne mažiau kaip 1/3 arba 1/2 kolegialaus organo narių). Tačiau, atsižvelgiant į nepriklausomų narių kategorijos naujumą Lietuvoje, į galimus keblumus parenkant ir išrenkant nepriklausomus narius, kodekse įtvirtinta lankstesnė formuluoė ir bendrovėms leidžiama pačioms nuspręsti, koks nepriklausomų narių skaičius yra pakankamas. Be abejo, didesnis nepriklausomų narių skaičius kolegialiaame organe yra skatintinas ir bus laikomas tinkamesnio bendrovės valdymo pavyzdžiu.

⁵ Pažymėtina, kad kai kuriose bendrovėse dėl pernelyg mažo smulkiųjų akcininkų skaičiaus visų kolegialaus organo narių išrinkimą gali lemti stambiausio akcininko ar kelių didžiausių akcininkų balsai. Tačiau net ir pagrindinių bendrovės akcininkų išrinktas kolegialaus organo narys gali būti laikomas nepriklausomu, jeigu jis atitinka kodekse įtvirtintus nepriklausomumo kriterijus.

<p>3.7. Kolegialaus organo narys turėtų būti laikomas nepriklausomu tik tais atvejais, kai jo nesaisto jokie verslo, giminystės arba kitokie ryšiai su bendrove, ją kontroliuojančiu akcininku arba jų administracija, dėl kurių kyla ar gali kilti interesų konfliktas ir kurie gali paveikti nario nuomonę. Kadangi visų atvejų, kada kolegialaus organo narys gali tapti priklausomas, išvardyti neįmanoma, be to, skirtingose bendrovėse santykiai arba aplinkybės, susijusios su nepriklausomumo nustatymu, gali skirtis, o geriausia šios problemos sprendimo praktika susiklostys laikui bėgant, tai kolegialaus organo nario nepriklausomumo įvertinimas turėtų būti grindžiamas santykių ir aplinkybių turiniu, o ne forma. Pagrindiniai kriterijai nustatant, ar kolegialaus organo narys gali būti laikomas nepriklausomu, turėtų būti šie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) jis negali būti bendrovės arba susijusios bendrovės vykdomasis direktorius arba valdybos narys (jei visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas – stebėtojų taryba) ir paskutinius penkerius metus neturi būti ėjęs tokių pareigų; 2) jis negali būti bendrovės arba susijusios bendrovės darbuotojas ir paskutinius trejus metus neturi būti ėjęs tokių pareigų, išskyrus atvejus, kai kolegialaus organo narys nepriklauso vyresniajai vadovybei ir buvo išrinktas į kolegialų organą kaip darbuotojų atstovas; 3) jis neturi gauti arba nebūti gavęs reikšmingo papildomo atlyginimo iš bendrovės arba susijusios bendrovės, išskyrus užmokestį, gautą už kolegialaus organo nario pareigas. Tokiam papildomam atlyginimui priskiriamas ir dalyvavimas akcijų pasirinkimo sandoriuose arba kitokiose nuo veiklos rezultatų priklausančiose užmokesčio sistemose; jam nepriskiriamos pagal pensijų planą nustatytų kompensacijų išmokos (įskaitant atidėtas kompensacijas) už ankstesnę darbą bendrovėje (su sąlyga, kad tokia išmoka niekaip nesusijusi su vėlesnėmis pareigomis); 4) jis neturi būti kontroliuojantysis akcininkas arba neturi atstovauti tokiam akcininkui (kontrolė nustatoma pagal Tarybos direktyvos 83/349/EEB 1 straipsnio 1 dalį); 5) jis negali turėti ir per praėjusius metus neturi 	<p>TAIP</p>	
--	-------------	--

<p>būti turėjęs svarbių verslo ryšių su bendrove arba susijusia bendrove nei tiesiogiai, nei kaip turinčio tokius ryšius subjekto partneris, akcininkas, direktorius arba viršesnis darbuotojas. Turinčiu verslo ryšių laikytinas subjektas, kuris yra svarbus prekių tiekėjas arba paslaugų teikėjas (įskaitant finansines, teisines, patariamąsias ir konsultacines paslaugas), reikšmingas klientas ar organizacija, kuri gauna reikšmingas įmokas iš bendrovės arba jos grupės;</p> <p>6) jis negali būti ir per paskutinius trejus metus neturi būti buvęs bendrovės arba susijusios bendrovės dabartinės arba ankstesnės išorės audito įmonės partneriu arba darbuotoju;</p> <p>7) jis neturi būti vykdomuoju direktoriumi arba valdybos nariu kitoje bendrovėje, kurioje bendrovės vykdomasis direktorius arba valdybos narys (jei visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas – stebėtojų taryba) yra direktorius konsultantas arba stebėtojų tarybos narys, taip pat jis negali turėti kitų reikšmingų ryšių su bendrovės vykdomaisiais direktoriais, kurie atsiranda jiems dalyvaujant kitų bendrovių arba organų veikloje;</p> <p>8) jis neturi būti ėjęs kolegialaus organo nario pareigų ilgiau kaip 12 metų;</p> <p>9) jis neturi būti vykdomojo direktoriaus arba valdybos nario (jei visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas – stebėtojų taryba), arba 1–8 punkte nurodytų asmenų artimas šeimos narys. Artimu šeimos nariu laikytinas sutuoktinis (sugyventinis), vaikai ir tėvai.</p> <p>3.8. Nepriklausomumo sąvokos turinį iš esmės nustato pats kolegialus organas. Kolegialus organas gali nuspręsti, kad tam tikras jo narys, nors ir atitinka visus šiame kodekse nustatytus nepriklausomumo kriterijus, vis dėlto negali būti laikomas nepriklausomu dėl ypatingų asmeninių ar su bendrove susijusių aplinkybių.</p>	<p>TAIP</p>	
---	-------------	--

<p>3.9. Turėtų būti atskleidžiama reikiama informacija apie išvadas, prie kurių priėjo kolegialus organas aiškindamasis, ar tam tikras jo narys gali būti laikomas nepriklausomu. Kai siūloma paskirti kolegialaus organo narį, bendrovė turėtų paskelbti, ar laiko jį nepriklausomu. Kai konkretus kolegialaus organo narys neatitinka vieno ar kelių šiame kodekse nustatytų nepriklausomumo vertinimo kriterijų, bendrovė turėtų paskelbti priežastis, kodėl tą narį ji vis dėlto laiko nepriklausomu. Be to, bendrovė kiekviename savo metiniame pranešime turėtų paskelbti, kuriuos kolegialaus organo narius laiko nepriklausomais.</p>	<p>TAIP</p>	
<p>3.10. Kai vienas arba keli šiame kodekse nustatyti nepriklausomumo vertinimo kriterijai nebuvo tenkinami ištisus metus, bendrovė turėtų paskelbti priežastis, kodėl konkretų kolegialaus organo narį laiko nepriklausomu. Kad būtų užtikrintas informacijos, pateikiamos dėl kolegialaus organo narių nepriklausomumo, tikslumas, bendrovė turėtų reikalauti, kad nepriklausomi nariai reguliariai patvirtintų savo nepriklausomumą.</p>	<p>TAIP</p>	
<p>3.11. Nepriklausomiems kolegialaus organo nariams už jų darbą ir dalyvavimą kolegialaus organo posėdžiuose gali būti atlyginama iš bendrovės lėšų⁶. Tokio atlyginimo dydį turėtų tvirtinti bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas.</p>	<p>TAIP</p>	
<p>IV principas: Visuotinio akcininkų susirinkimo renkamo kolegialaus organo pareigos ir atsakomybė</p> <p>Bendrovės valdymo sistema turėtų užtikrinti, kad visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas tinkamai ir efektyviai funkcionuotų, o jam suteiktos teisės turėtų užtikrinti efektyvią bendrovės valdymo organų⁷ priežiūrą ir visų bendrovės akcininkų interesų apsaugą.</p>		
<p>4.1. Visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas (toliau šiame principo – kolegialus organas) turėtų užtikrinti bendrovės finansinės apskaitos ir kontrolės sistemos vientisumą bei skaidrumą. Kolegialus organas turėtų nuolat teikti rekomendacijas bendrovės valdymo organams ir prižiūrėti bei kontroliuoti jų veiklą valdant bendrovę.⁸</p>	<p>TAIP</p>	

⁶ Pažymėtina, kad šiuo metu nėra iki galo aišku, kokia forma gali būti atlyginamas bendrovės stebėtojų tarybos ir (ar) valdybos narių darbas šiuose organuose. Akcinių bendrovių įstatymas (Žin., 2003, Nr. 123-5574) nustato, kad už veiklą stebėtojų taryboje/valdyboje jos nariams gali būti mokamos tantjemos Įstatymo 59 straipsnio nustatyta tvarka, t.y. iš bendrovės pelno. Ši formuluotė, skirtingai nuo iki 2004 m. sausio 1 d. galiojusio įstatymo redakcijos, nenustato, kad stebėtojų tarybos ir (ar) valdybos nariams gali būti atlyginama tik mokant tantjemas. Taigi Įstatymas lyg ir neužkerta kelio stebėtojų tarybos ir valdybos nariams už darbą mokėti ne tik tantjemomis, bet ir kitais būdais, nors aiškiai tokios galimybės taip pat neįtvirtina.

⁷ Žr. 3 išnašą.

⁸ Žr. 3 išnašą. Jeigu visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas yra valdyba, ji turėtų teikti rekomendacijas bendrovės vienasmeniam valdymo organui – vadovui.

<p>4.2. Kolegialaus organo nariai turėtų sąžiningai, rūpestingai ir atsakingai veikti bendrovės bei akcininkų naudai ir jų interesais, atsižvelgdami į darbuotojų interesus ir visuomenės gerovę. Nepriklausomi kolegialaus organo nariai turėtų: a) bet kokiomis sąlygomis išlaikyti savo analizės, sprendimų priėmimo ir veiksmų nepriklausomumą; b) nesiekti ir nepriimti jokių nepagrįstų lengvatų, kurios gali kompromituoti jų nepriklausomumą; c) aiškiai reikšti savo prieštaravimą tuo atveju, kai mano, kad kolegialaus organo sprendimas gali pakenkti bendrovei. Kai kolegialus organas yra priėmęs sprendimų, dėl kurių nepriklausomas narys turi rimtų abejonių, tokiu atveju šis narys turėtų padaryti atitinkamas išvadas. Jeigu nepriklausomas narys atsistatydintų, priežastis jis turėtų paaiškinti laiške kolegialiam organui arba audito komitetui ir, jei reikia, atitinkamam bendrovei nepriklausančiam organui (institucijai).</p>	<p>TAIP</p>	<p>Bendrovė neturi jokių žinių, nėra žinoma jokių kit pagrindų abejoti, jog Bendrovės stebėtojų tarybos nariai veikia priešingai Bendrovės atžvilgiu. Bendrovės duomenimis visi stebėtojų tarybos nariai dalyvavo tarybos posėdžiuose ir kiekvienas narys skyrė pakankamai laiko stebėtojų tarybos nario pareigoms atlikti.</p>
<p>4.3. Kolegialaus organo nario pareigoms atlikti kiekvienas narys turėtų skirti pakankamai laiko ir dėmesio. Kiekvienas kolegialaus organo narys turėtų išsipareigoti taip apriboti kitus savo profesinius išsipareigojimus (ypač direktoriaus pareigas kitose bendrovėse), kad jie netrukdytų tinkamai atlikti kolegialaus organo nario pareigas. Jeigu kolegialaus organo narys dalyvavo mažiau nei pusėje⁹ kolegialaus organo posėdžių per bendrovės finansinius metus, apie tai turėtų būti informuojami bendrovės akcininkai.</p>	<p>TAIP</p>	<p>Bendrovės duomenimis visi stebėtojų tarybos nariai dalyvavo tarybos posėdžiuose ir kiekvienas narys skyrė pakankamai laiko stebėtojų tarybos nario pareigoms atlikti.</p>
<p>4.4. Kai kolegialaus organo sprendimai gali skirtingai paveikti bendrovės akcininkus, kolegialus organas su visais akcininkais turėtų elgtis sąžiningai ir nešališkai. Jis turėtų užtikrinti, kad akcininkai būtų tinkamai informuojami apie bendrovės reikalus, jos strategiją, rizikos valdymą ir interesų konfliktų sprendimą. Bendrovėje turėtų būti aiškiai nustatytas kolegialaus organo narių vaidmuo jiems bendraujant su akcininkais ir išsipareigojant akcininkams.</p>	<p>TAIP</p>	

⁹ Pažymėtina, kad bendrovės gali sugriežinti minėtą reikalavimą ir nustatyti, kad apie posėdžius prastai lankančių kolegialaus organo narį turi būti informuojami akcininkai (pavyzdžiui, tuo atveju, jeigu tas narys dalyvavo mažiau nei 2/3 ar 3/4 posėdžių). Tokios aktyvaus dalyvavimo kolegialaus organo posėdžiuose užtikrinimo priemonės yra skatintinos ir bus laikomos tinkamesnio bendrovių valdymo pavyzdžiu.

<p>4.5. Rekomenduojama, kad sandoriai (išskyrus mažareikšmius dėl nedidelės jų vertės arba sudarytus standartinėmis sąlygomis vykdant įprastinę bendrovės veiklą), sudaromi tarp bendrovės ir jos akcininkų, priežiūros ar valdymo organų narių, ar kitų bendrovės valdymui įtaką darančių ar galinčių daryti fizinių ar juridinių asmenų, būtų tvirtinami kolegialaus organo. Sprendimas dėl tokių sandorių tvirtinimo turėtų būti laikomas priimtu tik tuo atveju, kai už tokį sprendimą balsuoja dauguma nepriklausomų kolegialaus organo narių.</p>	<p>TAIP</p>	
<p>4.6. Kolegialus organas turėtų būti nepriklausomas priimdamas sprendimus, turinčius reikšmės bendrovės veiklai ir strategijai. Be kita ko, kolegialus organas turėtų būti nepriklausomas nuo bendrovės valdymo organų¹⁰. Kolegialaus organo narių darbui ir sprendimams neturėtų daryti įtakos juos išrinkę asmenys. Bendrovė turėtų užtikrinti, kad kolegialus organas ir jo komitetai būtų aprūpinti pakankamais ištekliais (tarp jų ir finansiniais), reikalingais pareigoms atlikti, įskaitant teisę gauti – ypač iš bendrovės darbuotojų – visą reikiamą informaciją ir teisę kreiptis nepriklausomo profesionalaus patarimo į išorinius teisės, apskaitos ar kitokius specialistus kolegialaus organo ir jo komitetų kompetencijai priklausančiais klausimais.</p>	<p>TAIP</p>	

¹⁰ Tuo atveju, kai visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas yra valdyba, rekomendacija dėl jos nepriklausomumo nuo bendrovės valdymo organų taikytina tiek, kiek tai susiję su nepriklausomumu nuo bendrovės vadovo.

<p>4.7. Kolegialaus organo veikla turėtų būti organizuota taip, kad nepriklausomi kolegialaus organo nariai galėtų turėti didelę įtaką itin svarbiose srityse, kuriose interesų konfliktų galimybė yra ypač didelė. Tokiomis sritimis laikytini klausimai, susiję su bendrovės direktorių skyrimu, atlyginimo bendrovės direktoriams nustatymu ir bendrovės audito kontrole bei įvertinimu. Todėl tuo atveju, kai kolegialaus organo kompetencijai yra priskirti minėti klausimai, šiam organui rekomenduojama suformuoti skyrimo, atlyginimų ir audito komitetus. Bendrovės turėtų užtikrinti, kad skyrimo, atlyginimų ir audito komitetams priskirtos funkcijos būtų vykdomos, tačiau jos gali tas funkcijas sujungti ir sukurti mažiau nei tris komitetus. Tokiu atveju bendrovės turėtų išsamiai paaiškinti, kodėl jos pasirinko alternatyvų požiūrį ir kaip pasirinktas požiūris atitinka trims atskiriems komitetams nustatytus tikslus. Bendrovėse, kurių kolegialus organas turi nedaug narių, trims komitetams skirtas funkcijas gali atlikti pats kolegialus organas, jeigu jis atitinka komitetams keliamus sudėties reikalavimus ir jeigu šiuo klausimu atskleidžia atitinkamą informaciją. Tokiu atveju šio kodekso nuostatos, susijusios su kolegialaus organo komitetais (ypač dėl jų vaidmens, veiklos ir skaidrumo), turėtų būti taikomos, kai tinka, visam kolegialiam organui.</p>	<p>TAIP/NE</p>	<p>Bendrovėje nėra sudaromi 4.12-4.13 punktuose nurodyti komitetai. Bendrovėje sudarytas audito komitetas. Bendrovės valdymo organas - Valdyba, vykdydama savo funkcijas, dalinai vykdo rekomendacijų nurodytų skyrimo komiteto, atlyginimų komiteto ir audito komiteto funkcijas. Bendrovės valdyba parenka Bendrovės vadovo - direktoriaus kandidatūrą, kitų Bendrovės vyresniosios vadovybės kandidatūras ir siūlo parinktas kandidatūras Bendrovės vadovui, nuolat vertina jų patirtį, profesinius gebėjimus ir Bendrovės strateginių tikslų įgyvendinimą, išklauso jų ataskaitas. Bendrovės valdyba tvirtina visus Bendrovės biudžetus ir kontroliuoja, išklauso Bendrovės vadovo ir kitos vyresniosios vadovybės ataskaitas apie atlyginimų ir kitų Bendrovės patvirtintų biudžetų vykdymo planus ir panaudojimą. Bendrovės valdyba parenka Bendrovės auditoriaus kandidatūrą, nepriklausomo auditoriaus kandidatūrą ir teikia pasiūlymus visuotiniam akcininkų susirinkimui patvirtinti valdybos parinktas auditorių kandidatūras.</p>
<p>4.8. Pagrindinis komitetų tikslas – didinti kolegialaus organo darbo efektyvumą užtikrinant, kad sprendimai būtų priimami juos tinkamai apsvačius, ir padėti organizuoti darbą taip, kad kolegialaus organo sprendimams nedarytų įtakos esminiai interesų konfliktai. Komitetai turėtų teikti kolegialiam organui rekomendacijas, susijusias su kolegialaus organo sprendimu, tačiau galutinį sprendimą priima pats kolegialus organas. Rekomendacija steigti komitetus nesiekama susiaurinti kolegialaus organo kompetencijos ar perkelti ją komitetams. Kolegialus organas išlieka visiškai atsakingas už savo kompetencijos ribose priimamus sprendimus.</p>	<p>NE</p>	<p>žr. 4.7 punkto komentarą</p>
<p>4.9. Kolegialaus organo sukurti komitetai turėtų susidėti bent iš trijų narių. Bendrovėse, kuriose kolegialaus organo narių yra nedaug, išimties tvarka komitetai gali būti sudaryti tik iš dviejų narių. Kiekvieno komiteto narių daugumą turėtų sudaryti nepriklausomi kolegialaus organo nariai. Tuo atveju, kai bendrovėje stebėtojų taryba nesudaroma, atlyginimų ir audito komitetai turėtų būti sudaryti išimtinai iš direktorių konsultantų.</p>	<p>NE</p>	<p>žr. 4.7 punkto komentarą</p>

<p>4.10. Kiekvieno įkurto komiteto įgaliojimus turėtų nustatyti pats kolegialus organas. Komitetai turėtų vykdyti savo pareigas laikydamiesi nustatytų įgaliojimų ir reguliariai informuoti kolegialų organą apie savo veiklą ir jos rezultatus. Kiekvieno komiteto įgaliojimai, apibrėžiantys jo vaidmenį ir nurodantys jo teises bei pareigas, turėtų būti paskelbti bent kartą per metus (kaip dalis informacijos, kurią bendrovė kasmet skelbia apie savo valdymo struktūrą ir praktiką). Bendrovės taip pat kasmet savo metiniame pranešime turėtų skelbti esamų komitetų pranešimus apie jų sudėtį, posėdžių skaičių ir narių dalyvavimą posėdžiuose per praėjusius metus, taip pat apie pagrindines savo veiklos kryptis. Audito komitetas turėtų patvirtinti, kad jį tenkina audito proceso nepriklausomumas, ir trumpai aprašyti veiksmus, kurių buvo imtasi tam, kad prieiti tokios išvados.</p>	NE	žr. 4.7 punkto komentarą
<p>4.11. Siekiant užtikrinti komitetų savarankiškumą ir objektyvumą, kolegialaus organo nariai, kurie nėra komiteto nariai, paprastai turėtų turėti teisę dalyvauti komiteto posėdžiuose tik komitetui pakvietus. Komitetas gali pakviesti arba reikalauti, kad posėdyje dalyvautų tam tikri darbuotojai arba ekspertai. Kiekvieno komiteto pirmininkui turėtų būti sudarytos sąlygos tiesiogiai palaikyti ryšius su akcininkais. Atvejus, kuriems esant tai turėtų būti daroma, reikėtų nurodyti komiteto veiklą reglamentuojančiose taisyklėse.</p>	NE	žr. 4.7 punkto komentarą

<p>4.12. Skyrimo komitetas.</p> <p>4.12.1. Pagrindinės skyrimo komiteto funkcijos turėtų būti šios:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) parinkti kandidatus į laisvas valdymo organų narių vietas ir rekomenduoti kolegialiam organui juos svarstyti. Skyrimo komitetas turėtų įvertinti įgūdžių, žinių ir patirties pusiausvyrą valdymo organe, parengti funkcijų ir sugebėjimų, kurių reikia konkrečiam postui, aprašą ir įvertinti įpareigojimui atlikti reikalingą laiką. Skyrimo komitetas taip pat gali vertinti bendrovės akcininkų pasiūlytus kandidatus į kolegialaus organo narius; 2) reguliariai vertinti priežiūros ir valdymo organų struktūrą, dydį, sudėtį ir veiklą, teikti kolegialiam organui rekomendacijas, kaip siekti reikiamų pokyčių; 3) reguliariai vertinti atskirų direktorių įgūdžius, žinias bei patirtį ir apie tai pranešti kolegialiam organui; 4) reikiamą dėmesį skirti tęstinumo planavimui; 5) peržiūrėti valdymo organų politiką dėl vyresniosios vadovybės rinkimo ir skyrimo. <p>4.12.2. Skyrimo komitetas turėtų apvarstyti kitų asmenų, įskaitant administraciją ir akcininkus, pateiktus pasiūlymus. Kai sprendžiami klausimai, susiję su vykdomaisiais direktoriais arba valdybos nariais (jei visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas – stebėtojų taryba) ir vyresniąja vadovybe, turėtų būti konsultuojamasi su bendrovės vadovu, suteikiant jam teisę teikti pasiūlymus Skyrimo komitetui.</p>	<p>NE</p>	<p>Skyrimo komitetas nėra sudaromas žr. 4.7 punkto komentarą</p>
<p>4.13. Atlyginimų komitetas.</p> <p>4.13.1. Pagrindinės atlyginimų komiteto funkcijos turėtų būti šios:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teikti kolegialiam organui svarstyti pasiūlymus dėl valdymo organų narių ir vykdomųjų direktorių atlyginimų politikos. Tokia politika turėtų apimti visas atlyginimo formas, įskaitant fiksuotą atlyginimą, nuo veiklos rezultatų priklausančio atlyginimo sistemas, pensijų modelius ir išeitines išmokas. Pasiūlymai, susiję su nuo veiklos rezultatų priklausančio atlyginimo sistemomis, turėtų būti pateikiami kartu su rekomendacijomis dėl su tuo susijusių tikslų ir įvertinimo kriterijų, kurių tikslas – tinkamai suderinti vykdomųjų direktorių ir valdymo organų narių atlyginimą su bendrovės kolegialaus organo nustatytais ilgalaikiais akcininkų interesais ir tikslais; 2) teikti kolegialiam organui pasiūlymus dėl individualių atlyginimų vykdomiesiems direktoriams ir valdymo organų nariams siekiant, kad jie atitiktų bendrovės atlyginimų politiką ir šių asmenų veiklos įvertinimą. Vykdydamas šią funkciją, komitetas turėtų būti gerai informuotas apie bendrą atlyginimą, kurį vykdomieji direktoriai ir valdymo organų nariai gauna iš kitų susijusių bendrovių; 	<p>NE</p>	<p>Atlyginimų komitetas nėra sudaromas, žr. 4.7 punkto komentarą</p>

<p>3) teikti kolegialiam organui pasiūlymus dėl tinkamų sutarčių su vykdomaisiais direktoriais ir valdymo organų nariais formų;</p> <p>4) padėti kolegialiam organui prižiūrėti, kaip bendrovė laikosi galiojančių nuostatų dėl informacijos, susijusios su atlyginimais, skelbimo (ypač dėl galiojančios atlyginimų politikos ir direktoriams skiriamo individualus atlyginimo);</p> <p>5) teikti vykdomiesiems direktoriams ir valdymo organų nariams bendras rekomendacijas dėl vyresniosios vadovybės (kaip apibrėžta paties kolegialaus organo) atlyginimų dydžio ir struktūros, taip pat stebėti vyresniosios vadovybės atlyginimų dydį ir struktūrą, remiantis atitinkama informacija, kurią pateikia vykdomieji direktoriai ir valdymo organų nariai.</p> <p>4.13.2. Tuo atveju, kai reikia spręsti skatinimo klausimą, susijusį su akcijų pasirinkimo sandoriais ar kitomis su akcijomis susijusiomis skatinimo priemonėmis, kurios gali būti taikomos direktoriams arba kitiems darbuotojams, komitetas turėtų:</p> <p>1) apsvarstyti bendrą tokių skatinimo sistemų taikymo politiką, ypatingą dėmesį skirdamas skatinimui, susijusiam su akcijų pasirinkimo sandoriais, ir pateikti kolegialiam organui su tuo susijusius pasiūlymus;</p> <p>2) išnagrinėti informaciją, kuri pateikta šiuo klausimu bendrovės metiniame pranešime ir dokumentuose, skirtuose akcininkų susirinkimui;</p> <p>3) pateikti kolegialiam organui pasiūlymus dėl pasirinkimo sandorių pasirašant akcijas arba pasirinkimo sandorių perkant akcijas alternatyvos apibrėžiant tokios alternatyvos suteikimo priežastis ir pasekmes.</p> <p>4.13.3. Atlyginimų komitetas, sprenddamas jo kompetencijai priskirtus klausimus, turėtų pasidomėti bent kolegialaus valdymo organo pirmininko ir (arba) bendrovės vadovo nuomone dėl kitų vykdomųjų direktorių ir valdymo organų narių atlyginimų.</p>		
--	--	--

<p>4.14. Audito komitetas.</p> <p>4.14.1. Pagrindinės audito komiteto funkcijos turėtų būti šios:</p> <p>1) stebėti bendrovės teikiamos finansinės informacijos vientisumą, ypatingą dėmesį skiriant bendrovės ir jos grupės naudojamų apskaitos metodų tinkamumui ir nuoseklumui (įskaitant bendrovių grupės finansinių atskaitų konsolidavimo kriterijus);</p> <p>2) mažiausiai kartą per metus peržiūrėti vidaus kontrolės ir rizikos valdymo sistemas, siekiant užtikrinti, kad pagrindinės rizikos (įskaitant riziką, susijusią su galiojančių įstatymų ir taisyklių laikymusi) yra tinkamai nustatytos, valdomos ir apie jas atskleidžiama informacija;</p> <p>3) užtikrinti vidaus audito funkcijų veiksmingumą, be kita ko, teikiant rekomendacijas dėl vidaus audito padalinio vadovo parinkimo, skyrimo, pakartotinio skyrimo bei atleidimo ir dėl šio padalinio biudžeto, taip pat stebint, kaip bendrovės administracija reaguoja į šio padalinio išvadas ir rekomendacijas. Jei bendrovėje nėra vidaus audito funkcijos, komitetas poreikį turėti šią funkciją turėtų įvertinti bent kartą per metus;</p> <p>4) teikti kolegialiam organui rekomendacijas, susijusias su išorės audito įmonės parinkimu, skyrimu, pakartotiniu skyrimu ir atleidimu (tai atlieka bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas) bei sutarties su audito įmone sąlygomis. Komitetas turėtų iširti situacijas, dėl kurių audito įmonei ar auditoriui atsiranda pagrindas atsistatydinti, ir pateikti rekomendacijas dėl tokiu atveju būtinų veiksmų;</p> <p>5) stebėti išorės audito įmonės nepriklausomumą ir objektyvumą, ypač svarbu patikrinti, ar audito įmonė atsižvelgia į reikalavimus, susijusius su audito partnerių rotacija, taip pat būtina patikrinti atlyginimo, kurį bendrovė moka audito įmonei, dydį ir panašius dalykus. Siekiant užkirsti kelią esminiems interesų konfliktams, komitetas, remdamasis inter alia išorės audito įmonės skelbiamais duomenimis apie visus atlyginimus, kuriuos audito įmonei bei jos tinklui moka bendrovė ir jos grupė, turėtų nuolat prižiūrėti ne audito paslaugų pobūdį ir mastą. Komitetas, vadovaudamasis 2002 m. gegužės 16 d. Komisijos rekomendacijoje 2002/590/EB įtvirtintais principais ir gairėmis, turėtų nustatyti ir taikyti formalią politiką, apibrėžiančią ne audito paslaugų rūšis, kurių pirkimas iš audito įmonės yra: a) neleidžiamas; b) leidžiamas komitetui išnagrinėjus ir c) leidžiamas be kreipimosi į komitetą;</p> <p>6) tikrinti išorės audito proceso veiksmingumą ir administracijos reakciją į rekomendacijas, kurias audito įmonė pateikia laiške vadovybei.</p> <p>4.14.2. Visi komiteto nariai turėtų būti aprūpinti išsamia informacija, susijusia su specifiniais bendrovės apskaitos, finansiniais ir veiklos ypatumais. Bendrovės administracija turėtų informuoti audito</p>	<p>TAIP</p>	<p>Audito komitetas sudarytas</p>
--	-------------	-----------------------------------

<p>komitetą apie svarbių ir neįprastų sandorių apskaitos būdus, kai apskaita gali būti vykdoma skirtingais būdais. Šiuo atveju ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas bendrovės veiklai ofšoriniuose centruose ir (ar) per specialios paskirties įmones (organizacijas) vykdomai veiklai bei tokios veiklos pateisinimui.</p> <p>4.14.3. Audito komitetas turėtų nuspręsti, ar jo posėdžiuose turi dalyvauti (jei taip, tai kada) kolegialaus valdymo organo pirmininkas, bendrovės vadovas, vyriausiasis finansininkas (arba viršesni darbuotojai, atsakingi už finansus bei apskaitą), vidaus auditorius ir išorės auditorius. Komitetas turėtų turėti galimybę prireikus susitikti su atitinkamais asmenimis, nedalyvaujant vykdomiesiems direktoriams ir valdymo organų nariams.</p> <p>4.14.4. Vidaus ir išorės auditoriams turėtų būti užtikrinti ne tik veiksmingi darbiniai santykiai su administracija, bet ir neribotos galimybės susisiekti su kolegialiu organu. Šiuo tikslu audito komitetas turėtų veikti kaip pagrindinė instancija ryšiams su vidaus ir išorės auditoriais palaikyti.</p> <p>4.14.5. Audito komitetas turėtų būti informuotas apie vidaus auditorių darbo programą ir gauti vidaus audito ataskaitas arba periodinę santrauką. Audito komitetas taip pat turėtų būti informuotas apie išorės auditorių darbo programą ir turėtų iš audito įmonės gauti ataskaitą, kurioje būtų aprašomi visi ryšiai tarp nepriklausomos audito įmonės ir bendrovės bei jos grupės. Komitetas turėtų laiku gauti informaciją apie visus su bendrovės auditu susijusius klausimus.</p> <p>4.14.6. Audito komitetas turėtų tikrinti, ar bendrovė laikosi galiojančių nuostatų, reglamentuojančių darbuotojų galimybę pateikti skundą arba anonimiškai pranešti apie įtarimus, kad bendrovėje daromi svarbūs pažeidimai (dažniausiai pranešama nepriklausomam kolegialaus organo nariui), ir turėtų užtikrinti, kad būtų nustatyta tvarka proporcingam ir nepriklausomam tokių klausimų tyrimui ir atitinkamiems tolesniems veiksams.</p> <p>4.14.7. Audito komitetas turėtų teikti kolegialiam organui savo veiklos ataskaitas bent kartą per šešis mėnesius, tuo metu, kai tvirtinamos metinės ir pusės metų ataskaitos.</p>		
---	--	--

<p>4.15. Kiekvienais metais kolegialus organas turėtų atlikti savo veiklos įvertinimą. Jis turėtų apimti kolegialaus organo struktūros, darbo organizavimo ir gebėjimo veikti kaip grupė vertinimą, taip pat kiekvieno kolegialaus organo nario ir komiteto kompetencijos ir darbo efektyvumo vertinimą bei vertinimą, ar kolegialus organas pasiekė nustatytą veiklos tikslų. Kolegialus organas turėtų bent kartą per metus paskelbti (kaip dalį informacijos, kurią bendrovė kasmet skelbia apie savo valdymo struktūras ir praktiką) atitinkamą informaciją apie savo vidinę organizaciją ir veiklos procedūras, taip pat nurodyti, kokius esminius pokyčius nulėmė kolegialaus organo atliktas savo veiklos įvertinimas.</p>	<p>NE</p>	<p>Valdyba vertina ir analizuoja savo kaip kolegialaus valdymo organo ir kiekvieno jo nario veiklą, tačiau nėra pasitvirtinusi rašytinių veiklos vertinimo ir viešo informavimo procedūras reglamentuojančių dokumentų. .</p>
<p>V principas: Bendrovės kolegialių organų darbo tvarka</p> <p>Bendrovėje nustatyta kolegialių priežiūros ir valdymo organų darbo tvarka turėtų užtikrinti efektyvų šių organų darbą ir sprendimų priėmimą, skatinti aktyvų bendrovės organų bendradarbiavimą.</p>		
<p>5.1. Bendrovės kolegialiems priežiūros ir valdymo organams (šiam principui vartojama <i>kolegialūs organai</i> apima tiek kolegialius priežiūros, tiek valdymo organus) vadovauja šių organų pirmininkai. Kolegialaus organo pirmininkas yra atsakingas už kolegialaus organo posėdžių tinkamą sušaukimą. Pirmininkas turėtų užtikrinti tinkamą visų kolegialaus organo narių informavimą apie šaukiamą posėdį ir posėdžio darbotvarkę. Jis taip pat turėtų užtikrinti tinkamą vadovavimą kolegialaus organo posėdžiams bei tvarką ir darbingą atmosferą posėdžio metu.</p>	<p>TAIP</p>	
<p>5.2. Bendrovės kolegialių organų posėdžius rekomenduojama rengti atitinkamu periodiškumu, pagal iš anksto patvirtintą grafiką. Kiekviena bendrovė pati sprendžia, koku periodiškumu šaukti kolegialių organų posėdžius, tačiau rekomenduojama juos rengti tokiu periodiškumu, kad būtų užtikrintas nepertraukiamas esminių bendrovės valdymo klausimų sprendimas. Bendrovės stebėtojų tarybos posėdžiai turėtų būti šaukiami bent kartą per metų ketvirtį, o bendrovės valdybos posėdžiai – bent kartą per mėnesį.¹¹</p>	<p>TAIP</p>	

¹¹ Rekomendacijoje įtvirtintas bendrovės kolegialių organų posėdžių periodiškumas taikytinas tais atvejais, kai bendrovėje sudaromi abu papildomi kolegialūs organai – stebėtojų taryba ir valdyba. Kai bendrovėje sudaromas tik vienas papildomas kolegialus organas, jo posėdžių periodiškumas gali būti toks, koks nustatytas stebėtojų tarybai, t.y. bent kartą per metų ketvirtį.

<p>5.3. Kolegialaus organo nariai apie šaukiamą posėdį turėtų būti informuojami iš anksto, kad turėtų pakankamai laiko tinkamai pasirengti posėdyje nagrinėjamų klausimų svarstymui ir galėtų vykti naudinga diskusija, po kurios būtų priimami tinkami sprendimai. Kartu su pranešimu apie šaukiamą posėdį kolegialaus organo nariams turėtų būti pateikta visa reikalinga, su posėdžio darbotvarke susijusi medžiaga. Darbotvarkė posėdžio metu neturėtų būti keičiama ar papildoma, išskyrus atvejus, kai posėdyje dalyvauja visi kolegialaus organo nariai arba kai neatidėliotinai reikia spręsti svarbius bendrovei klausimus.</p>	<p>TAIP</p>	
<p>5.4. Siekiant koordinuoti bendrovės kolegialių organų darbą bei užtikrinti efektyvų sprendimų priėmimo procesą, bendrovės kolegialių priežiūros ir valdymo organų pirmininkai turėtų tarpusavyje derinti šaukiamų posėdžių datas, jų darbotvarkes, glaudžiai bendradarbiauti sprendami kitus su bendrovės valdymu susijusius klausimus. Bendrovės stebėtojų tarybos posėdžiai turėtų būti atviri bendrovės valdybos nariams, ypač tais atvejais, kai posėdyje svarstomi klausimai, susiję su valdybos narių atšaukimu, atsakomybe, atlyginimo nustatymu.</p>	<p>TAIP</p>	
<p>VI principas: Nešališkas akcininkų traktavimas ir akcininkų teisės</p> <p>Bendrovės valdymo sistema turėtų užtikrinti nešališką visų akcininkų, įskaitant smulkiuosius bei užsieniečius, traktavimą. Bendrovės valdymo sistema turėtų apsaugoti akcininkų teises.</p>		
<p>6.1. Rekomenduojama, kad bendrovės kapitalą sudarytų tik tokios akcijos, kurios jų turėtojams suteikia vienodas balsavimo, nuosavybės, dividendų ir kitas teises.</p>	<p>TAIP</p>	
<p>6.2. Rekomenduojama sudaryti investuotojams sąlygas iš anksto, t.y. prieš perkant akcijas, susipažinti su išleidžiamų naujų ar jau išleistų akcijų suteikiamomis teisėmis.</p>	<p>TAIP</p>	

<p>6.3. Bendrovei ir jos akcininkams svarbūs sandoriai, tokie kaip bendrovės turto perleidimas, investavimas, įkeitimas ar kitoks apsunkinimas, turėtų gauti visuotinio akcininkų susirinkimo pritarimą¹². Visiems akcininkams turėtų būti sudarytos vienodos galimybės susipažinti ir dalyvauti priimant bendrovei svarbius sprendimus, įskaitant paminėtų sandorių tvirtinimą.</p>	<p>TAIP</p>	
<p>6.4. Visuotinių akcininkų susirinkimų sušaukimo ir vedimo procedūros turėtų sudaryti akcininkams lygias galimybes dalyvauti susirinkime ir neturėtų pažeisti akcininkų teisių bei interesų. Pasirinkta visuotinio akcininkų susirinkimo vieta, data ir laikas neturėtų užkirsti kelio aktyviam akcininkų dalyvavimui susirinkime. Visiems bendrovės akcininkams dar iki visuotinio akcininkų susirinkimo turėtų būti suteikta galimybė užduoti bendrovės priežiūros ir valdymo organų nariams klausimus, susijusius su visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarke, ir gauti atsakymus į juos.</p>	<p>TAIP</p>	
<p>6.5. Rekomenduojama visuotiniam akcininkų susirinkimui parengtus dokumentus, įskaitant susirinkimo sprendimų projektus, iš anksto paskelbti viešai prieinamai bendrovės interneto tinklalapyje.¹³ Visuotinio akcininkų susirinkimo protokolą po jo pasirašymo ir (ar) priimtus sprendimus taip pat rekomenduojama paskelbti viešai prieinamai bendrovės interneto tinklalapyje. Siekiant užtikrinti užsieniečių teisę susipažinti su informacija, esant galimybei, šioje rekomendacijoje paminėti dokumentai turėtų būti skelbiami ir anglų kalba ir (ar) kitomis užsienio kalbomis. Bendrovės interneto tinklalapyje viešai prieinamai gali būti skelbiama ne visa dokumentų apimtis, jei jų viešas paskelbimas galėtų pakenkti bendrovei arba būtų atskleistos bendrovės komercinės paslaptys.</p>	<p>TAIP</p>	

¹² Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas (Žin., 2003, Nr. 123-5574) neapibrėžia visuotinio akcininkų susirinkimo kompetencijai sprendimų dėl ilgalaikio turto, kurio balansinė vertė didesnė kaip 1/20 bendrovės įstatinio kapitalo, investavimo, perleidimo, nuomos, įkeitimo, įsigijimo ir pan. priėmimo. Tačiau svarbūs, esminiai bendrovės veiklai sandoriai turėtų būti apsvarstomi visuotiniame akcininkų susirinkime ir gauti jo pritarimą. To nedraudžia ir Akcinių bendrovių įstatymas. Tačiau siekiant neapsunkinti bendrovės veiklos ir išvengti nepagrįstai dažno sandorių svarstymo susirinkime, bendrovės gali pačios nusistatyti svarbių sandorių kriterijus, pagal kuriuos būtų atrenkami sandoriai, reikalingi susirinkimo pritarimo. Nustatydamos svarbių sandorių kriterijus, bendrovės gali vadovautis Akcinių bendrovių įstatymo 34 straipsnio 4 dalies 3, 4, 5 ir 6 punktuose nustatytais kriterijais arba nukrypti nuo jų, atsižvelgdamos į savo veiklos specifiką ir siekį užtikrinti nepertraukiamą ir efektyvią bendrovės veiklą.

¹³ Išankstinis minėtų dokumentų skelbimas bendrovės interneto tinklalapyje turėtų būti vykdomas atsižvelgiant į Akcinių bendrovių įstatymo (Žin., 2003, Nr. 123-5574) 26 straipsnio 7 dalyje nurodytą 10 dienų iki visuotinio akcininkų susirinkimo terminą.

6.6. Akcininkams turėtų būti sudarytos galimybės balsuoti akcininkų susirinkime asmeniškai jame dalyvaujant arba nedalyvaujant. Akcininkams neturėtų būti daroma jokių kliūčių balsuoti iš anksto raštu, užpildant bendrąjį balsavimo biuletenį.	TAIP	
6.7. Siekiant padidinti akcininkų galimybes dalyvauti akcininkų susirinkimuose, bendrovėms rekomenduojama balsavimo procese plačiau taikyti modernias technologijas ir tokiu būdu sudaryti akcininkams galimybę balsuoti akcininkų susirinkimuose naudojantis telekomunikacijų galiniais įrenginiais. Tokiais atvejais turi būti užtikrintas telekomunikacijų įrenginių saugumas, teksto apsauga, galimybė identifikuoti balsuojančio asmens parašą. Be to, bendrovės galėtų sudaryti sąlygas akcininkams, ypač užsieniečiams, akcininkų susirinkimus stebėti pasinaudojant modernių technologijų priemonėmis.	NE	Galiojantys Lietuvos Respublikos įstatymai nenumato tokios balsavimo formos ir Bendrovė nėra techniškai pasirengusi naudoti tokia forma technologijų priemones.
<p>VII principas: Interesų konfliktų vengimas ir atskleidimas</p> <p>Bendrovės valdymo sistema turėtų skatinti bendrovės organų narius vengti interesų konfliktų bei užtikrinti skaidrų ir efektyvų bendrovės organų narių interesų konfliktų atskleidimo mechanizmą.</p>		
7.1. Bendrovės priežiūros ir valdymo organo narys turėtų vengti situacijos, kai jo asmeniniai interesai prieštarauja ar gali prieštarauti bendrovės interesams. Jeigu tokia situacija vis dėlto atsirado, bendrovės priežiūros ar valdymo organo narys turėtų per protingą terminą pranešti kitiems to paties organo nariams arba jį išrinkusiam bendrovės organui, arba bendrovės akcininkams apie tokią interesų prieštaravimo situaciją, nurodyti interesų pobūdį ir, jeigu įmanoma, vertę.	TAIP	
7.2. Bendrovės priežiūros ir valdymo organo narys negali painioti bendrovės turto, kurio naudojimas specialiai su juo nėra aptartas, su savo turtu arba naudoti jį arba informaciją, kurią jis gauna būdamas bendrovės organo nariu, asmeninei naudai ar trečiojo asmens naudai gauti be bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo ar jo įgalioto kito bendrovės organo sutikimo.	TAIP	
7.3. Bendrovės priežiūros ir valdymo organo narys gali sudaryti sandorį su bendrove, kurios organo narys jis yra. Apie tokį sandorį (išskyrus mažareikšmius dėl nedidelės jų vertės arba sudarytus vykdant įprastinę bendrovės veiklą bei standartinėmis sąlygomis) jis privalo nedelsdamas raštu arba žodžiu, įrašant tai į posėdžio protokolą, pranešti kitiems to paties organo nariams arba jį išrinkusiam bendrovės organui, arba bendrovės akcininkams. Šioje rekomendacijoje įvardytų sandorių sudarymui taip pat taikoma 4.5 rekomendacija.	TAIP	

<p>7.4. Bendrovės priežiūros ir valdymo organo narys turėtų susilaikyti nuo balsavimo, kai priimami sprendimai dėl sandorių ar kitokių klausimų, su kuriais jis susijęs asmeniniu ar dalykiniu interesu.</p>	<p>TAIP</p>	
<p>VIII principas: Bendrovės atlyginimų politika</p> <p>Bendrovėje nustatyta atlyginimų politikos bei direktorių atlyginimų tvirtinimo, peržiūrėjimo ir paskelbimo tvarka turėtų užkirsti kelią galimiems interesų konfliktams ir piktnaudžiavimui nustatant direktorių atlyginimus, taip pat užtikrinti bendrovės atlyginimų politikos bei direktorių atlyginimų viešumą ir skaidrumą.</p>		
<p>8.1. Bendrovė turėtų paskelbti savo atlyginimų politikos ataskaitą (toliau – atlyginimų ataskaita). Ši ataskaita turėtų būti paskelbta kaip bendrovės metinio pranešimo dalis. Atlyginimų ataskaita taip pat turėtų būti skelbiama bendrovės interneto tinklalapyje.</p>	<p>NE</p>	<p>Bendrovė įstatymų nustatyta tvarka skelbia periodinėse ataskaitose tik Bendrovės vadovo ir vyresniosios vadovybės bendra atlyginimų sumą. Bendrovė laikosi patvirtintos politikos, kad atlyginių priedų sistema bei kiti išmokėjimai susiję su darbo santykiais yra viešai neskelbtina informacija ir tokia informacija Bendrovė priskiria prie komercinę paslaptį turinčios informacijos.</p>
<p>8.2. Atlyginimų ataskaitoje daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama bendrovės direktorių atlyginimų politikai ateinančiais, o kur tinka – ir tolesniais, finansiniais metais. Joje taip pat turėtų būti apžvelgiama, kaip atlyginimų politika buvo įgyvendinama praėjusiais finansiniais metais. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas esminiams bendrovės atlyginimų politikos pokyčiams, lyginant su praėjusiais finansiniais metais.</p>	<p>NE</p>	<p>Paaiškinimai pateikti 8.1. punkte</p>
<p>8.3. Atlyginimų ataskaitoje turėtų būti pateikta bent ši informacija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) direktorių atlyginimų kintamų ir nekintamų sudedamųjų dalių santykis ir jo paaiškinimas; 2) pakankama informacija apie veiklos rezultatų kriterijus, kuriais grindžiama teisė dalyvauti akcijų pasirinkimo sandoriuose, teisė į akcijas arba kintamas sudedamąsias atlyginimo dalis; 3) pakankama informacija apie atlyginimo ir veiklos rezultatų ryšį; 4) pagrindiniai metinių premijų sistemos ir bet kurios kitos ne pinigais gaunamos naudos kriterijai ir jų pagrindimas; 5) direktoriams skirtos papildomos pensijos arba ankstyvo išėjimo į pensiją schemas pagrindinių savybių aprašymas; tačiau atlyginimų ataskaitoje neturėtų būti komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos. 	<p>NE</p>	<p>Paaiškinimai pateikti 8.1. punkte</p>

<p>8.4. Atlyginimų ataskaitoje taip pat turėtų būti apibendrinama ir paaiškinama bendrovės politika, susijusi su sutarčių, sudaromų su vykdomaisiais direktoriais ir valdymo organų nariais, sąlygomis. Tai turėtų apimti, inter alia, informaciją apie sutarčių su vykdomaisiais direktoriais ir valdymo organų nariais trukmę, taikomus pranešimo apie išėjimą iš darbo terminus ir išsamią informaciją apie išeitines ir kitas išmokas, susijusias su sutarčių su vykdomaisiais direktoriais ir valdymo organų nariais nutraukimu pirma laiko.</p>	<p>NE</p>	<p>Paaiškinimai pateikti 8.1. punkte</p>
<p>8.5. Be to, turėtų būti atskleidžiama informacija, susijusi su parengiamuoju ir sprendimų priėmimo procesu, kurio metu nustatoma bendrovės direktorių atlyginimų politika. Informacija turėtų apimti duomenis, jei taikoma, apie atlyginimo komiteto įgaliojimus ir sudėtį, su bendrove nesusijusių konsultantų, kurių paslaugomis naudotasi nustatant atlyginimų politiką, vardus ir pavardes bei metinio visuotinio akcininkų susirinkimo vaidmenį.</p>	<p>NE</p>	
<p>8.6. Nemenkinant organų, atsakingų už direktorių atlyginimų nustatymą, vaidmens, atlyginimų politika arba bet kuris esminis atlyginimų politikos pokytis turėtų būti įtraukiamas į metinio visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkę. Atlyginimų ataskaita turėtų būti pateikiama akcininkų balsavimui metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime. Balsavimas gali būti privalomojo arba patariamojo pobūdžio.</p>	<p>NE</p>	<p>Paaiškinimai pateikti 8.1. punkte</p>
<p>8.7. Visa atlyginimo suma ir kita nauda, skiriama atskiriems direktoriams atitinkamais finansiniais metais, turėtų būti išsamiai paskelbiama atlyginimų ataskaitoje. Šiame dokumente turėtų būti pateikta bent 8.7.1–8.7.4 punktuose nurodyta informacija apie kiekvieną asmenį, kuris bendrovėje ėjo direktoriaus pareigas bet kuriuo atitinkamų finansinių metų laikotarpiu.</p> <p>8.7.1. Turėtų būti pateikta tokia su atlyginimais ir (arba) tarnybinėmis pajamomis susijusi informacija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) bendra atlyginimo suma, sumokėta arba mokėtina direktoriui už paslaugas, suteiktas praėjusiais finansiniais metais, įskaitant, jei taikoma, dalyvavimo mokesčius, nustatytus metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime; 2) atlyginimas ir privilegijos, gautos iš bet kurios įmonės, priklausančios tai pačiai grupei; 3) atlyginimas, mokamas kaip pelno dalis ir (arba) premijos, bei priežastys, dėl kurių tokios premijos ir (arba) pelno dalis buvo paskirtos; 4) jei tai leidžiama pagal įstatymus, kiekvienas esminis papildomas atlyginimas, mokamas direktoriams už specialias paslaugas, kurios nepriklauso įprastinėms direktoriaus funkcijoms; 5) kompensacija, gautina arba sumokėta kiekvienam vykdomajam direktoriui ar valdymo organų nariui, pasitraukusiam iš savo pareigų praėjusiais finansiniais metais; 6) bendra apskaičiuota naudos, kuri laikoma 	<p>NE</p>	<p>Paaiškinimai pateikti 8.1. punkte</p>

<p>atlyginimu ir suteikiama ne pinigais, vertė, jeigu tokia nauda neturi būti nurodyta pagal 1–5 punktus.</p> <p>8.7.2. Turėtų būti pateikiama ši informacija, susijusi su akcijomis ir (arba) teisėmis dalyvauti akcijų pasirinkimo sandoriuose, ir (arba) su visomis kitomis darbuotojų skatinimo akcijomis sistemomis:</p> <p>1) praėjusiais finansiniais metais bendrovės pasiūlytų akcijų pasirinkimo sandorių arba suteiktų akcijų skaičius ir taikymo sąlygos;</p> <p>2) akcijų pasirinkimo sandorių skaičius, realizuotas per praėjusius finansinius metus, nurodant kiekvieno sandorio akcijų skaičių bei realizavimo kainą, arba dalyvavimo darbuotojų skatinimo akcijomis sistemoje vertė finansinių metų pabaigoje;</p> <p>3) finansinių metų pabaigoje nerealizuotas akcijų pasirinkimo sandorių skaičius, jų realizavimo kaina, realizavimo data ir pagrindinės teisių įgyvendinimo sąlygos;</p> <p>4) visi esamų akcijų pasirinkimo sandorių sąlygų pokyčiai ateinančiais finansiniais metais.</p> <p>8.7.3. Turėtų būti pateikiama ši su papildomų pensijų schemomis susijusi informacija:</p> <p>1) kai pensijų schema yra apibrėžtų išmokų, pagal ją direktorių sukauptų išmokų pokyčiai atitinkamais finansiniais metais;</p> <p>2) kai pensijų schema yra apibrėžtų įmokų, išsami informacija apie įmokas, kurias už direktorių sumokėjo arba turėtų sumokėti bendrovė atitinkamais finansiniais metais.</p> <p>8.7.4. Turėtų būti nurodytos sumos, kurias bendrovė arba bet kuri dukterinė bendrovė ar įmonė, įtraukta į bendrovės konsoliduotą metinę finansinę atskaitomybę, išmokėjo kaip paskolas, išankstines išmokas ir garantijas kiekvienam asmeniui, kuris ėjo direktoriaus pareigas bet kuriuo atitinkamų finansinių metų laikotarpiu, įskaitant nesumokėtas sumas ir palūkanų normą.</p>		
<p>8.8. Schemoms, pagal kurias direktoriams atlyginama akcijomis, akcijų pasirinkimo sandoriais ar kitomis teisėmis įsigyti akcijų arba būti atlyginamam remiantis akcijų kainų pokyčiais, iki jų taikymo pradžios turėtų pritarti akcininkai metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime priimdami atitinkamą sprendimą. Pritarimas turėtų būti susijęs su pačia schema ir akcininkai neturėtų spręsti dėl atskiriems direktoriams pagal tą schemą suteikiamos akcijomis pagrįstos naudos. Visiems esminiams schemų sąlygų pakeitimams iki jų taikymo pradžios taip pat turėtų pritarti akcininkai, priimdami sprendimą metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime. Tokiais atvejais akcininkai turėtų būti informuoti apie visas siūlomų pakeitimų sąlygas ir gauti paaiškinimą apie siūlomų pakeitimų poveikį.</p>	<p>NEAKTUALU</p>	<p>Tokiu schemų nėra taikoma</p>

<p>8.9. Metinio visuotinio akcininkų susirinkimo pritarimas turėtų būti gaunamas šiais klausimais: 1) atlyginimo direktoriams skyrimas remiantis akcijomis pagrįstomis schemomis, įskaitant akcijų pasirinkimo sandorius; 2) maksimalaus akcijų skaičiaus nustatymas ir pagrindinės akcijų suteikimo tvarkos sąlygos; 3) laikotarpis, per kurį pasirinkimo sandoriai gali būti realizuoti; 4) kiekvieno tolesnio pasirinkimo sandorių realizavimo kainos pokyčio nustatymo sąlygos, jeigu įstatymai tai leidžia; 5) visos kitos ilgalaikės direktorių skatinimo schemas, kurios panašiomis sąlygomis nėra siūlomos visiems kitiems bendrovės darbuotojams. Metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime taip pat turėtų būti nustatytas galutinis terminas, per kurį už direktorių atlyginimą atsakingas organas gali paskirti šiame punkte išvardytų tipų kompensacijas atskiriems direktoriams.</p>	<p>NEAKTUALU</p>	<p>Tokių atlyginimo formų netaikoma</p>
<p>8.10. Jeigu leidžia nacionalinė teisė arba bendrovės įstatai, kiekvienam pasirinkimo sandorių su nuolaida modeliui, pagal kurį yra suteikiamos teisės pasirašyti akcijas žemesne nei rinkos kaina, galiojančia tą dieną, kai nustatoma kaina, arba vidutine rinkos kaina, nustatyta per keletą dienų prieš realizavimo kainos nustatymą, taip pat turėtų pritarti akcininkai.</p>	<p>NEAKTUALU</p>	<p>Tokių atlyginimo formų netaikoma</p>
<p>8.11. 8.8 ir 8.9 punktai neturėtų būti taikomi schemoms, kuriose dalyvavimas panašiomis sąlygomis siūlomas bendrovės darbuotojams arba bet kurios dukterinės įmonės darbuotojams, kurie turi teisę dalyvauti scheme, ir kuri buvo patvirtinta metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime.</p>	<p>NEAKTUALU</p>	<p>Tokių atlyginimo formų netaikoma</p>
<p>8.12. Prieš metinį visuotinį akcininkų susirinkimą, kuriame ketinama svarstyti 8.8 punkte nurodytą sprendimą, akcininkams turėtų būti suteikta galimybė susipažinti su sprendimo projektu ir su juo susijusiu informaciniu pranešimu (šie dokumentai turėtų būti paskelbti bendrovės tinklalapyje). Šiame pranešime turėtų būti pateiktas visas akcijomis pagrįsto atlyginimo schemas reglamentuojantis tekstas arba šių schemų pagrindinių sąlygų aprašymas, taip pat schemų dalyvių vardai ir pavardės. Pranešime taip pat turėtų būti nurodytas schemų ir bendros direktorių atlyginimų politikos ryšys. Sprendimo projekte turėtų būti aiški nuoroda į pačią schemą arba pateikta pagrindinių jos sąlygų santrauka. Akcininkams taip pat turėtų būti pateikta informacija apie tai, kaip bendrovė ketina apsirūpinti akcijomis, kurios reikalingos išsipareigojimams pagal skatinimo schemas įgyvendinti: turėtų būti aiškiai nurodyta, ar bendrovė ketina pirkti reikalingas akcijas rinkoje, laikyti jas atsargoje ar išleisti naujų akcijų. Taip pat turėtų būti pateikta schemas išlaidų, kurias patirs bendrovė dėl numatomo schemas taikymo, apžvalga. Šiame punkte nurodyta informacija turėtų būti paskelbta bendrovės interneto tinklalapyje.</p>	<p>NEAKTUALU</p>	<p>Tokių atlyginimo formų netaikoma</p>

<p>IX principas: Interesų turėtojų vaidmuo bendrovės valdyme</p> <p>Bendrovės valdymo sistema turėtų pripažinti interesų turėtojų teises, įtvirtintas įstatymuose, ir skatinti aktyvų bendrovės ir interesų turėtojų bendradarbiavimą kuriant bendrovės gerovę, darbo vietas ir finansinį stabilumą. Šio principo kontekste sąvoka <i>interesų turėtojai</i> apima investuotojus, darbuotojus, kreditorius, tiekėjus, klientus, vietos bendruomenę ir kitus asmenis, turinčius interesų konkrečioje bendrovėje.</p>		
9.1. Bendrovės valdymo sistema turėtų užtikrinti, kad būtų gerbiamos tos interesų turėtojų teisės, kurias gina įstatymai.	TAIP	
9.2. Bendrovės valdymo sistema turėtų sudaryti sąlygas interesų turėtojams dalyvauti bendrovės valdyme įstatymų nustatyta tvarka. Interesų turėtojų dalyvavimo bendrovės valdyme pavyzdžiai galėtų būti darbuotojų kolektyvo dalyvavimas priimant svarbius bendrovei sprendimus, konsultacijos su darbuotojų kolektyvu bendrovės valdymo ir kitais svarbiais klausimais, darbuotojų dalyvavimas bendrovės akciniame kapitale, kreditorių įtraukimas į bendrovės valdymą bendrovės nemokumo atvejais ir kt.		
9.3. Kai interesų turėtojai dalyvauja bendrovės valdymo procese, jiems turėtų būti sudaromos sąlygos susipažinti su reikiama informacija.		

<p>X principas: Informacijos atskleidimas</p> <p>Bendrovės valdymo sistema turėtų užtikrinti, kad informacija apie visus esminius bendrovės klausimus, įskaitant finansinę situaciją, veiklą ir bendrovės valdymą, būtų atskleidžiama laiku ir tiksliai.</p>		
<p>10.1. Bendrovė turėtų atskleisti informaciją apie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) bendrovės veiklą ir finansinius rezultatus; 2) bendrovės tikslus; 3) asmenis nuosavybės teise turinčius bendrovės akcijų paketą ar jį valdančius; 4) bendrovės priežiūros ir valdymo organų narius, bendrovės vadovą bei jų atlyginimą; 5) galimus numatyti esminius rizikos veiksnius; 6) bendrovės ir susijusių asmenų sandorius, taip pat sandorius, kurie sudaryti ne įprastinės bendrovės veiklos eigoje; 7) pagrindinius klausimus, susijusius su darbuotojais ir kitais interesų turėtojais; 8) bendrovės valdymo struktūrą ir strategiją. <p>Šis sąrašas laikytinas minimaliu, ir bendrovės yra skatinamos neapsiriboti tik informacijos, nurodytos šiame sąrašė, atskleidimu.</p> <p>10.2. Atskleidžiant 10.1 rekomendacijos 1 punkte nurodytą informaciją, rekomenduojama atskleisti informaciją apie visos įmonių grupės, kuriai priklauso bendrovė, konsoliduotus rezultatus.</p> <p>10.3. Atskleidžiant 10.1 rekomendacijos 4 punkte nurodytą informaciją, rekomenduojama pateikti informaciją apie bendrovės priežiūros ir valdymo organų narių, bendrovės vadovo profesinę patirtį, kvalifikaciją ir potencialius interesų konfliktus, kurie galėtų paveikti jų sprendimus. Taip pat rekomenduojama atskleisti bendrovės priežiūros ir valdymo organų narių, bendrovės vadovo iš bendrovės gaunamą atlyginimą ar kitokias pajamas, kaip tai detaliau reglamentuojama VIII principė.</p> <p>10.4. Atskleidžiant 10.1 rekomendacijos 7 punkte nurodytą informaciją, rekomenduojama atskleisti informaciją apie bendrovės ir interesų turėtojų, tokių kaip darbuotojai, kreditoriai, tiekėjai, vietos bendruomenė, santykius, įskaitant bendrovės politiką žmoniškųjų išteklių atžvilgiu, darbuotojų dalyvavimo bendrovės akciniame kapitale programas ir pan.</p>	<p>TAIP</p>	<p>Galiojančių teisės aktų nustatyta apimtimi tokia informacija atskleidžiama bendrovės pranešimuose apie esminius įvykius per „NASDAQ OMX Vilnius“ vertybinių popierių biržos informacinę sistemą, Bendrovės interneto tinklapyje, Bendrovės tarpiniuose ir metiniuose pranešimuose.</p>
<p>10.3. Atskleidžiant 10.1 rekomendacijos 4 punkte nurodytą informaciją, rekomenduojama pateikti informaciją apie bendrovės priežiūros ir valdymo organų narių, bendrovės vadovo profesinę patirtį, kvalifikaciją ir potencialius interesų konfliktus, kurie galėtų paveikti jų sprendimus. Taip pat rekomenduojama atskleisti bendrovės priežiūros ir valdymo organų narių, bendrovės vadovo iš bendrovės gaunamą atlyginimą ar kitokias pajamas, kaip tai detaliau reglamentuojama VIII principė.</p>	<p>TAIP/NE</p>	<p>žr. 3.2 punkto komentarą. Bendrovė neruošia ir viešai neskelbia atlyginimų politikos (žr.8.1. punkto komentarą)</p>

10.5. Informacija turėtų būti atskleidžiama tokiu būdu, kad jokie akcininkai ar investuotojai nebūtų diskriminuojami informacijos gavimo būdo ir apimties atžvilgiu. Informacija turėtų būti atskleidžiama visiems ir vienu metu. Rekomenduojama, kad pranešimai apie esminius įvykius būtų skelbiami prieš arba po Vilniaus vertybinių popierių biržos prekybos sesijos, kad visi bendrovės akcininkai ir investuotojai turėtų vienodas galimybes susipažinti su informacija bei priimti atitinkamus investicinius sprendimus.	TAIP	
10.6. Informacijos skleidimo būdai turėtų užtikrinti informacijos naudotojams nešališką, savalaikį ir nebrangų priėjimą prie informacijos. Rekomenduojama informacijos skleidimui didesniu mastu naudoti informacines technologijas, pavyzdžiui, skelbti informaciją bendrovės interneto tinklalapyje. Rekomenduojama informaciją skelbti ir dėti į bendrovės interneto tinklalapį ne tik lietuvių, bet ir anglų kalba, o esant galimybei ir poreikiui, ir kitomis kalbomis.	TAIP	
10.7. Rekomenduojama bendrovės interneto tinklalapyje skelbti bendrovės metinį pranešimą, metų prospektą-ataskaitą bei kitas bendrovės rengiamas periodines ataskaitas, taip pat siūloma į tinklalapį dėti bendrovės pranešimus apie esminius įvykius bei bendrovės akcijų kainų kitimą vertybinių popierių biržoje.	TAIP	
XI principas: Bendrovės audito įmonės parinkimas		
Bendrovės audito įmonės parinkimo mechanizmas turėtų užtikrinti audito įmonės išvados ir nuomonės nepriklausomumą.		
11.1. Siekiant gauti objektyvią nuomonę dėl bendrovės tarpinės finansinių ataskaitų, bendrovės metinės finansinių ataskaitų ir metinio pranešimo patikrinimą turėtų atlikti nepriklausoma audito įmonė.	TAIP	Bendrovės metinė finansinė atskaitomybė ir metinis pranešimas yra tikrinami nepriklausomos audito įmonės.
11.2. Rekomenduojama, kad audito įmonės kandidatūrą visuotiniam akcininkų susirinkimui siūlytų bendrovės stebėtojų taryba, o jeigu ji bendrovėje nesudaroma, - bendrovės valdyba.	TAIP	
11.3. Jei audito įmonė yra gavusi iš bendrovės užmokestį už suteiktas ne audito paslaugas, bendrovė turėtų tai atskleisti akcininkams. Šia informacija taip pat turėtų disponuoti bendrovės stebėtojų taryba, o jeigu ji bendrovėje nesudaroma, – bendrovės valdyba, svarstydamą, kurią audito įmonės kandidatūrą pasiūlyti visuotiniam akcininkų susirinkimui.	TAIP	

AB STUMBRAS

NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS IŠVADA

FINANSINĖS ATASKAITOS IR METINIS PRANEŠIMAS

UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

TURINYS	Puslapiai
NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS IŠVADA	3–4
FINANSINĖS ATASKAITOS	
BALANSAS	5
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA	6
NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA	7
PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA	8
FINANSINIŲ ATASKAITŲ PASTABOS	9–35
METINIS PRANEŠIMAS	36–75

Nepriklausomo auditoriaus išvada

AB Stumbras akcininkams

Išvada apie finansines ataskaitas

Mes atlikome čia pridėtų, 5 – 35 puslapiuose pateiktų, AB „Stumbras“ (toliau – Bendrovė) finansinių ataskaitų, kurias sudaro 2008 m. gruodžio 31 d. balansas ir susijusios tuomet pasibaigusiu metų pelno (nuostolių), nuosavo kapitalo pokyčių, pinigų srautų ataskaitos bei apibendrinti reikšmingi apskaitos principai ir kitos aiškinamosios pastabos, auditą.

Vadovybės atsakomybė už finansines ataskaitas

Vadovybė atsakinga už šių finansinių ataskaitų parengimą ir teisingą pateikimą pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, priimtus taikyti Europos Sąjungoje. Ši atsakomybė apima: vidaus kontrolės sistemos, skirtos finansinių ataskaitų parengimui ir teisingam pateikimui be reikšmingų netikslumų, galinčių atsirasti dėl apgaulės ar klaidos, sukūrimą, įdiegimą ir palaikymą; tinkamų apskaitos principų pasirinkimą ir taikymą; ir pagal aplinkybes tinkamų apskaitinių įvertinimų atlikimą.

Auditoriaus atsakomybė

Mūsų pareiga – remiantis atliktu auditu, pareikšti apie šias finansines ataskaitas savo nuomonę. Auditą atlikome pagal Tarptautinius audito standartus. Šie standartai reikalauja, kad mes laikytumėmės profesinės etikos reikalavimų bei planuotume ir atliktume auditą taip, kad galėtume pagrįstai įsitikinti, jog finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų netikslumų.

Audito metu atliekamos procedūros, skirtos gauti audito įrodymus, patvirtinančius sumas ir atskleidimus finansinėse ataskaitose. Pasirinktos procedūros priklauso nuo auditoriaus profesinio sprendimo bei reikšmingų netikslumų dėl apgaulės ar klaidos finansinėse ataskaitose rizikos įvertinimo. Įvertindamas riziką, auditorius atsižvelgia į vidaus kontroles, susijusias su finansinių ataskaitų parengimu ir teisingu pateikimu tam, kad galėtų nustatyti tomis aplinkybėmis tinkamas audito procedūras, tačiau ne tam, kad pareikštų nuomonę apie vidaus kontrolių efektyvumą. Audito metu taip pat įvertinamas taikytų apskaitos principų tinkamumas, vadovybės atliktų apskaitinių įvertinimų pagrįstumas bei bendras finansinių ataskaitų pateikimas.

Manome, kad gauti audito įrodymai suteikia pakankamą ir tinkamą pagrindą mūsų audito nuomonei.

Nuomonė

Mūsų nuomone, pridėtosios finansinės ataskaitos pateikia tikrą ir teisingą Bendrovės 2008 m. gruodžio 31 d. finansinės padėties bei tuomet pasibaigusiu metų jos veiklos rezultatų ir pinigų srautų vaizdą pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, priimtus taikyti Europos Sąjungoje.

Išvada apie kitą įstatymų reikalaujamą pateikti informaciją

Be to, mes perskaitėme 36 – 75 puslapiuose pateiktą metinį pranešimą už 2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusius metus ir nepastebėjome jokių reikšmingų jame pateiktos finansinės informacijos neatitikimų lyginant su 2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų audituotomis finansinėmis ataskaitomis.

UAB „PricewaterhouseCoopers“ vardu

Christopher C. Butler
Partneris

Vilnius, Lietuvos Respublika
2009 m. kovo 20 d.

Jurgita Kirvaitienė
Auditoriaus pažymėjimo Nr.000447

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

Balansas

	Pastaba	Gruodžio 31 d.	
		2008	2007
TURTAS			
Ilgalaikis turtas			
Ilgalaikis materialusis turtas	6	27 627	35 166
Nematerialusis turtas	7	612	951
Investicinis turtas	8	2 589	-
Atidėtojo pelno mokesčio turtas	9	753	-
Parduoti turimas finansinis turtas		15	15
Išankstiniai apmokėjimai už ilgalaikį materialų turą		741	58
		<u>32 337</u>	<u>36 190</u>
Trumpalaikis turtas			
Atsargos	10	15 066	15 164
Prekybos ir kitos gautinos sumos	11	71 284	83 699
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	12	15 690	22 228
		<u>102 040</u>	<u>121 091</u>
Turto iš viso		<u>134 377</u>	<u>157 281</u>
NUOSAVAS KAPITALAS			
Akcinis kapitalas	13	40 000	40 000
Rezervai	14	3 623	1 985
Nepaskirstytas pelnas		29 805	34 464
Nuosavas kapitalas iš viso		<u>73 428</u>	<u>76 449</u>
ĮSIPAREIGOJIMAI			
Ilgalaikiai įsipareigojimai			
Paskolos	16	8 076	12 691
Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimai	9	-	78
		<u>8 076</u>	<u>12 769</u>
Trumpalaikiai įsipareigojimai			
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	15	45 828	56 568
Paskolos	16	4 231	4 231
Pelno mokesčio įsipareigojimai		1 097	5 546
Atidėjiniai kitiems įsipareigojimams	17	1 717	1 718
		<u>52 873</u>	<u>68 063</u>
Įsipareigojimų iš viso		<u>60 949</u>	<u>80 832</u>
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso		<u>134 377</u>	<u>157 281</u>

5–35 puslapiuose pateiktas finansines atskaitas Generalinis direktorius ir Finansų direktorius patvirtino 2009 m. kovo 20 d.

Česlovas Matulevičius
 Generalinis Direktorius

Voldemaras Kallo
 Finansų direktorius

9–35 puslapiuose pateiktos pastabos sudaro neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalį.

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

Pelno (nuostolių) ataskaita

	Pastaba	Gruodžio 31 d. pasibaigę metai	
		2008	2007
Pardavimai	5	161 349	168 511
Pardavimo savikaina	18	(80 151)	(85 605)
Bendrasis pelnas		81 198	82 906
Pardavimo ir rinkodaros sąnaudos	18	(17 600)	(15 114)
Administracinės sąnaudos	18	(29 022)	(27 424)
Kitos pajamos	19	59	1 713
Kitos sąnaudos		(210)	(328)
Veiklos pelnas		34 425	41 753
Finansinės veiklos pajamos	20	234	365
Finansinės veiklos sąnaudos	20	(874)	(1 033)
Pelnas prieš pelno mokestį		33 785	41 085
Pelno mokestis	21	(4 806)	(8 318)
Pelnas už metus		28 979	32 767
Vienai akcijai tenkantis paprastas ir sumažintas pelnas (Lt vienai akcijai)	22	0,73	0,82

9–35 puslapiuose pateiktos pastabos sudaro neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalį.

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita

	Pastaba	Akcinis	Rezervai	Nepaskirstytas pelnas	Akcininkų nuosavybės Iš viso
Likutis 2007 m. sausio 1 d.		40 000	4 990	20 692	65 682
Pelnas už metus		-	-	32 767	32 767
Pripažinto pelno už 2007 m. iš viso		-	-	32 767	32 767
Pervesta į privalomąjį rezervą	14	-	995	(995)	-
Pervesta iš rezervų	14	-	(4 000)	4 000	-
Dividendai už 2006 m.		-	-	(22 000)	(22 000)
Likutis 2007 m. gruodžio 31 d.		40 000	1 985	34 464	76 449
Likutis 2008 m. sausio 1 d.		40 000	1 985	34 464	76 449
Pelnas už metus		-	-	28 979	28 979
Pripažinto pelno už 2008 m. iš viso		-	-	28 979	28 979
Pervesta į privalomąjį rezervą	14	-	1 638	(1 638)	-
Dividendai už 2007 m.	23	-	-	(32 000)	(32 000)
Likutis 2008 m. gruodžio 31 d.		40 000	3 623	29 805	73 428

9–35 puslapiuose pateiktos pastabos sudaro neatskiriama šią finansinių ataskaitų dalį.

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

Pinigų srautų ataskaita

	Pastaba	Gruodžio 31 d. pasibaigę metai	
		2008	2007
Pagrindinės veiklos pinigų srautai			
Pinigų srautai iš pagrindinės veiklos	24	45 353	32 752
Gautos palūkanos		525	888
Sumokėtos palūkanos		(874)	(1 033)
Sumokėtas pelno mokestis		(10 086)	(6 224)
Gryniesi pinigų srautai iš pagrindinės veiklos		34 918	26 383
Investicinės veiklos pinigų srautai			
Ilgalaikio materialiojo turto įsigijimai		(4 810)	(15 923)
Pajamos iš ilgalaikio materialiojo turto pardavimo	24	31	248
Nematerialiojo turto įsigijimai		(90)	(652)
Susijusioms šalims suteiktos paskolos		-	(50 100)
Paskolų grąžinimai iš susijusių šalių		-	50 100
Gryniesi pinigų srautai, panaudoti investicinėje veikloje		(4 869)	(16 327)
Finansinės veiklos pinigų srautai			
Gautos paskolos		3 000	-
Sugrąžintos paskolos		(7 615)	(5 000)
Bendrovės akcininkams išmokėti dividendai		(31 972)	(21 985)
Gryniesi pinigų srautai, panaudoti finansinėje veikloje		(36 587)	(26 985)
Pinigų ir pinigų ekvivalentų grynasis metų sumažėjimas			
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pradžioje	12	22 228	39 157
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pabaigoje	12	15 690	22 228

9–35 puslapiuose pateiktos pastabos sudaro neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalį.

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

Finansinių ataskaitų pastabos

1. Bendroji informacija

AB „Stumbras“ (toliau – Bendrovė) įregistruota kaip akcinė bendrovė 1990 m. gruodžio 17 d. pagal Lietuvos Respublikos įstatymus. Bendrovės kodas – 132082782. Bendrovės akcijos įtrauktos į Nacionalinės vertybinių popierių biržos Einamąjį sąrašą. Bendrovės akcininkai yra:

	2008 m. gruodžio 31 d.	2007 m. gruodžio 31 d.
UAB „Mineraliniai vandenys“	94,9%	93,3%
Kitos	5,1%	6,7%

Bendrovės pagrindinė patronuojanti įmonė yra Koncernas MG Baltic, įregistruotas Lietuvoje. 100 proc. Koncerno „MG Baltic“ akcijų priklauso p. Dariui Juozui Mockui.

Bendrovė įregistruota ir įsikūrusi Kaune. Jos būstinė registruota adresu:

K.Būgos 7
LT-44355 Kaunas
Lietuva

Bendrovė užsiima stipriųjų alkoholinių gėrimų gamyba ir prekyba.

2008 m. gruodžio 31 d. Bendrovėje dirbo 297 darbuotojai (2007 m. gruodžio 31 d. – 364).

2. Pagrindinių apskaitos principų apibendrinimas

Toliau aprašyti pagrindiniai apskaitos principai, kuriais vadovaujantis parengtos šios finansinės ataskaitos. Šie apskaitos principai buvo nuosekliai taikomi visiems ataskaitose pateiktiems metams, jeigu nenurodyta kitaip.

2.1 Finansinių ataskaitų rengimo pagrindas

Šios finansinės ataskaitos parengtos vadovaujantis Tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais (TFAS), patvirtintais taikymui Europos Sąjungoje.

Šios finansinės ataskaitos parengtos vadovaujantis istorinės įsigijimo savikainos samprata.

Rengiant finansines ataskaitas pagal TFAS, reikia remtis tam tikrais svarbiais apskaitiniais vertinimais. Taip pat vadovybei tenka priimti sprendimus, susijusius su Bendrovės taikomais apskaitos principais. Sritys, kuriose tenka priimti reikšmingus ir sudėtingus sprendimus, arba sritys, kuriose daromos prielaidos ir taikomi apskaitiniai vertinimai turi reikšmingos įtakos finansinėms ataskaitoms, aprašytos pastaboje „Svarbūs apskaitiniai vertinimai ir sprendimai“.

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

2.1 Finansinių ataskaitų rengimo pagrindas (tęsinys)

(a) Galiojančių standartų pakeitimai ir aiškinimai, galiojantys 2008 m., tačiau neaktualūs

Toliau išvardyti galiojančių standartų pakeitimai ir paskelbtų standartų, patvirtintų taikymui Europos Sąjungoje, aiškinimai, kuriuos privaloma taikyti ataskaitiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2008 m. sausio 1 d. arba vėliau, tačiau kurie nėra aktualūs Bendrovės veiklai:

- 39-ojo TAS „Finansinės priemonės: pripažinimas ir vertinimas“ ir 7-ojo TFAS „Finansinės priemonės: informacijos apie finansinio turto perklasifikavimą pateikimas“ pakeitimas. Šiame pakeitime numatomos galimybės esant nustatytoms aplinkybėms perklasifikuoti tam tikrą finansinį turtą, kuris anksčiau buvo priskirtas „prekybai laikomam“ arba „parduoti skirtam“ finansiniam turtui. Atliekant perklasifikavimą, privaloma atskleisti tam tikrą informaciją. Toks perklasifikavimas netaikomas išvestinėms finansinėms priemonėms ir turtui, apskaitomam tikrąja verte pelno (nuostolių) ataskaitoje pagal tikrosios vertės metodą. Šis pakeitimas neturi įtakos Bendrovės finansinėms ataskaitoms.
- TFAAK 11-asis aiškinimas „2-asis TFAS – grupės ir išdo akcijų sandoriai“. Aiškinimas apibrėžia, ar akcijų sandoriai, apimantys nuosavas akcijas arba grupės ūkio subjektus (pavyzdžiui, patronuojančios įmonės akcijų įsigijimo sandoris) atskirai parengtose patronuojančios įmonės ir grupės įmonių ataskaitose turėtų būti registruojami kaip sandoriai, kurių apmokėjimas apskaičiuojamas akcijomis ir padengiamas nuosavybės priemonėmis arba kaip sandoriai, kurių apmokėjimas apskaičiuojamas akcijomis ir padengiamas grynaisiais pinigais. Šis aiškinimas neturi įtakos Bendrovės finansinėms ataskaitoms.
- TFAAK 14-asis aiškinimas „19-asis TAS – nustatytų išmokų turto ribojimas, minimalūs finansavimo reikalavimai ir jų sąveika“ nurodo, kaip įvertinti 19-ame TAS nustatytą ribojimą perviršio sumai, kuri gali būti pripažinta turtu. Šis aiškinimas taip pat paaiškina, kokį poveikį įstatymais ar sutartimi numatyti minimalūs finansavimo reikalavimai gali turėti pensijų turtui ar įsipareigojimui. Šis aiškinimas neturi įtakos Bendrovės finansinėms ataskaitoms, nes Bendrovė netaiko jokių nustatytų išmokų planų.

(b) Standartai ir galiojančių standartų pakeitimai, kurie dar neįsigaliojo, bet yra patvirtinti taikymui Europos Sąjungoje, ir kurie Bendrovės nebuvo taikomi anksčiau laiko

Toliau išvardyti standartai ir galiojančių standartų pakeitimai, kurie buvo paskelbti ir kuriuos privaloma taikyti Bendrovės ataskaitiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2009 m. sausio 1 d. arba vėliau, ar vėlesniems laikotarpiams, tačiau kurių Bendrovė dar nėra pritaikiusi anksčiau laiko:

- 8-asis TFAS „Veiklos segmentai“, galioja metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2009 m. sausio 1 d. arba vėliau. 8-asis TFAS pakeičia 14-ąjį TAS „Segmentų atskaitomybė“ ir suderina segmentų atskaitomybės reikalavimus su reikalavimais, numatytais JAV 131-jame NFAS standarte „Įmonės segmentų ir susijusios informacijos pateikimas“. Naujasis standartas reikalauja taikyti „vadovybės metodą“, pagal kurį informacija apie segmentus pateikiama vadovaujantis tuo pačiu metodu, kurį įmonė naudoja pateikdama duomenis savo vidaus reikmėms. Bendrovė 8-ąjį TFAS pradės taikyti nuo 2009 m. sausio 1 d.
- 1-asis TAS (persvarstytas) „Finansinių ataskaitų pateikimas“, galioja metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2009 m. sausio 1 d. arba vėliau. Pagal persvarstytą standartą bus draudžiama nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje atskleisti pajamų ir sąnaudų straipsnius, t.y., nuosavybės pokyčius, atsiradusius ne dėl sandorių su savininkais ir bus reikalaujama atskirai pateikti nuosavybės pokyčius, atsiradusius ne dėl sandorių su savininkais ir nuosavybės pokyčius, atsiradusius dėl sandorių su savininkais. Visus nuosavybės pokyčius, atsiradusius ne dėl sandorių su savininkais, bus reikalaujama atskleisti veiklos ataskaitoje, tačiau ūkio subjektai galės rinktis, ar pateikti vieną veiklos ataskaitą (bendrujų pajamų ataskaitą) ar dvi ataskaitas (pelno (nuostolių) ataskaitą ir bendrujų pajamų ataskaitą). Jeigu ūkio subjektai perskaičiuoja arba perklasifikuoja palyginamuosius praėjusio laikotarpio skaičius, jie privalės pateikti perskaičiuotą balansą lyginamojo laikotarpio pradžioje, o taip pat ir dabar reikalaujamus pateikti balansus ataskaitinio ir lyginamojo laikotarpių pabaigoje. Bendrovė 1-ąjį TAS (persvarstytas) pradės taikyti nuo 2009 m. sausio 1 d. Ir pelno (nuostolių) ataskaitą, ir bendrujų pajamų ataskaitą Bendrovė turėtų pateikti kaip veiklos ataskaitas.

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

2.1 Finansinių ataskaitų rengimo pagrindas (tęsinys)

- 23-asis TAS (persvarstytas) „Skolinimosi išlaidos“, įskaitant pakeitimą, kurį 2008 m. gegužės mėn. paskelbė Tarptautinių apskaitos standartų valdyba, vykdydama kasmetinį tobulinimo projektą (galioja nuo 2009 m. sausio 1 d.). Pakeitimas numato reikalavimą kapitalizuoti skolinimosi išlaidas, kurios yra tiesiogiai susijusios su turto, kurio parengimas naudojimui arba pardavimui ilgai trunka, įsigijimu, statyba ar gamyba, kaip to turto savikainos dalį. Galimybė šias skolinimosi išlaidas nedelsiant pripažinti sąnaudomis panaikinama. Bendrovė 23-ąjį TAS pradės taikyti nuo 2009 m. sausio 1 d.
- 2-ojo TFAS „Mokėjimas akcijomis“ pakeitimas, galioja nuo 2009 m. sausio 1 d. Standarto pakeitimas apibūdina nuosavybės teisių perdavimo sąlygas ir jų atšaukimą. Šiuo pakeitimu patikslinama, kad nuosavybės teisių perdavimo sąlygos apima tik paslaugų teikimo sąlygas ir veiklos rezultatų sąlygas. Kitos mokėjimo akcijomis savybės nėra nuosavybės teisių perdavimo sąlygos. Kadangi šios savybės turėtų būti įtraukiamos į sandorių su darbuotojais ir kitais panašias paslaugas teikiančiais asmenimis tikrąją vertę suteikimo dieną, tai reiškia, kad šios savybės neturėtų įtakoti priemonių, kurias tikimasi perduoti, skaičiaus ar jų vertinimo po suteikimo dienos. Visi teisių atšaukimai, atlikti ūkio subjekto arba kitų šalių, apskaitoje turi būti registruojami vienodai. Bendrovė 2-ojo TFAS pakeitimą pradės taikyti nuo 2009 m. sausio 1 d., tačiau nenumatoma, kad jis turės įtakos Bendrovės finansinėms ataskaitoms.
- TFAAK 13-asis aiškinimas „Klientų lojalumo programos“, galioja nuo 2008 m. liepos 1 d. TFAAK 13-asis aiškinimas apibrėžia, kad jei parduodant prekes arba suteikiant paslaugas suteikiama ir kliento lojalumo paskata (pvz., lojalumo taškai arba nemokamos prekės), toks sandoris yra sudarytas iš įvairių elementų ir iš kliento gautas atlygis turi būti paskirstomas sandorio elementams vadovaujantis tikrosiomis vertėmis. TFAAK 13-asis aiškinimas nėra aktualus Bendrovės veiklai, nes Bendrovė nevykdo lojalumo programų.
- „Padengiamos finansinės priemonės ir įsipareigojimai, atsirandantys dėl likvidacijos“ – 32-ojo TAS „Finansinės priemonės: pateikimas“ ir 1-ojo TAS „Finansinių ataskaitų pateikimas“ pakeitimas, galioja nuo 2009 m. sausio 1 d. Vadovaujantis pakeitimu padengiamas finansines priemones ir priemones arba priemonių dalis, kurios įpareigoja įmonę suteikti kitai šaliai proporcingą įmonės grynojo turto dalį tik įmonės likvidavimo atveju, būtina apskaityti nuosavybėje, jeigu joms būdingos tam tikros savybės ir jeigu jos atitinka nustatytas sąlygas. Bendrovė 32-ojo TAS ir 1-ojo TAS pakeitimą pradės taikyti nuo 2009 m. sausio 1 d., tačiau nenumatoma, kad jis turės įtakos Bendrovės finansinėms ataskaitoms.
- 1-ojo TFAS „Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų taikymas pirmą kartą“ pakeitimas ir 27-asis TAS „Konsoliduotos ir atskiros finansinės ataskaitos“, galioja nuo 2009 m. sausio 1 d. Vadovaujantis standarto pakeitimu įmonės, pirmą kartą taikančios TFAS, investicijas į dukterines, bendrai kontroliuojamas ir asocijuotas įmones atskirose finansinėse ataskaitose gali apskaityti verte pagal anksčiau taikytus apskaitos principus arba tikrąją vertę. Priimtas pakeitimas panaikina 27-ąjį TAS pateiktą savikainos metodo apibrėžimą ir pakeičia jį reikalavimu apskaityti dividendus kaip pajamas atskirose investuotojo finansinėse ataskaitose. Šis pakeitimas neturės įtakos Bendrovės finansinėms ataskaitoms.
- 2009 m. sausio 23 d. ES patvirtino TFAS patikslinimus, kurie buvo paskelbti 2008 m. gegužės mėn. Patikslinimai pataiso 20 galiojančių standartų, išvadų pagrindimus ir nurodymus. Patikslinimai apima pateikimo, pripažinimo ir vertinimo pakeitimus, o taip pat ir naudojamų terminų bei redakcinius pakeitimus. Didžioji dalis šių pakeitimų taikomi laikotarpiams, prasidedantiems 2009 m. sausio 1 d. arba vėliau. Nenumatoma, kad šie pakeitimai turės reikšmingos įtakos Bendrovės finansinėms ataskaitoms.

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

2.2 Informacija apie segmentus

Verslo segmentas – tai turto ir veiklos grupė, kurioje gaminami produktai ar teikiamos paslaugos ir kurios rizika ir pelningumas skiriasi nuo kitų įmonės verslo segmentų. Geografiniame segmente gaminami produktai ar teikiamos paslaugos tam tikroje geografinėje ekonominėje aplinkoje, kurios rizika ir pelningumas skiriasi nuo kitoje geografinėje ekonominėje aplinkoje veikiančių segmentų.

2.3 Užsienio valiutų perskaičiavimas

(a) Funkcinė ir pateikimo valiuta

Straipsniai Bendrovės finansinėje atskaitomybėje įvertinti pirminės ekonominės aplinkos, kurioje įmonė vykdo veiklą, valiuta (toliau – funkcinė valiuta). Finansinėje atskaitomybėje sumos parodytos Lietuvos litais (Lt), kuri yra Bendrovės funkcinė ir pateikimo valiuta.

Nuo 2002 m. vasario 2 d. litas susietas su euru santykiu 3,4528 Lt = 1 euras.

(b) Sandoriai ir likučiai

Sandoriai užsienio valiuta perskaičiuojami į funkcinę valiutą naudojant valiutų kursus, galiojančius sandorių atlikimo dieną. Pelnas ir nuostoliai, atsirandantys vykdant atsiskaitymus, susijusius su šiais sandoriais, bei perskaičiuojant piniginius turto bei įsipareigojimų likučius, išreikštus užsienio valiutomis, pagal metų pabaigoje galiojančius kursus, apskaitomi pelno (nuostolių) ataskaitoje.

2.4 Ilgalaikis materialusis turtas

Ilgalaikis materialusis turtas apskaitomas įsigijimo savikaina, sumažinta sukaupto nusidėvėjimo ir vertės sumažėjimo suma, išskyrus žemę, kuriai nusidėvėjimas neskaičiuojamas. Savikaina apima išlaidas, tiesiogiai priskirtinas turto įsigijimui.

Vėliau patirtos išlaidos pridedamos prie turto apskaitinės vertės arba pripažįstamos kaip atskiras turtas tik tuo atveju, jeigu tikėtina, kad ateityje Bendrovė iš šio turto gaus ekonominės naudos ir šio turto savikaina gali būti patikimai įvertinta. Visos kitos remonto ir priežiūros išlaidos pripažįstamos sąnaudomis pelno (nuostolių) ataskaitoje per tą finansinį laikotarpį, kuomet jos buvo patirtos.

Turto nusidėvėjimas apskaičiuojamas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą, nurašant turto įsigijimo vertę iki likvidacinės vertės per nustatytą naudingo tarnavimo laikotarpį. Taikomi šie naudingo tarnavimo laikotarpiai:

– Pastatai	15–20 metai
– Mašinos ir įrengimai	5–10 metai
– Transporto priemonės	6–10 metai
– Kitas ilgalaikis materialusis turtas	3–5 metai

Turto likvidacinės vertės ir naudingo tarnavimo laikotarpiai peržiūrimi ir prireikus koreguojami kasmet, kiekvienų metų pabaigoje.

Jeigu turto apskaitinė vertė viršija jo nustatytą atsiperkamąją vertę, apskaitinė vertė nedelsiant sumažinama iki turto atsiperkamosios vertės (žr. 2.7 pastabą).

Pelnas arba nuostoliai, perleidus ilgalaikį materialųjį turtą, yra apskaičiuojami gautas pajamas lyginant su perleisto turto apskaitine verte. Pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomas sandorio rezultatas.

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

2.5 Investicinis turtas

Turtas, laikomas pajamoms iš turto nuomos ir (arba) to turto vertės padidėjimo gauti, kurio Bendrovė neužima ir nenaudoja savo reikmėms, priskiriamas investiciniam turtui. Investicinis turtas apima nuosavybės teise priklausančią žemę ir pastatus.

Investicinis turtas apskaitomas istorine įsigijimo savikaina, sumažinta sukaupto nusidėvėjimo suma ir vertės sumažėjimo suma, išskyrus žemę, kuriai nusidėvėjimas neskaiciuojamas.

Vėliau patiriamos išlaidos pridedamos prie turto apskaitinės vertės arba pripažįstamos kaip atskiras turtas tik tuo atveju, jeigu tikėtina, kad ateityje Bendrovė iš šio turto gaus ekonominės naudos ir šio turto savikaina gali būti patikimai įvertinta. Visos kitos išlaidos pripažįstamos sąnaudomis pelno (nuostolių) ataskaitoje per tą finansinį laikotarpį, kuomet jos buvo patirtos.

Turto apskaitinė vertė nedelsiant nurašoma iki jo atsiperkamosios vertės, jeigu apskaitinė vertė viršija to turto nustatytą atsiperkamąją vertę (žr. 2.7 pastabą).

Kuomet turtas parduodamas, pelnas ar nuostoliai nustatomi kaip skirtumas tarp gauto atlygio už parduotą turtą ir jo apskaitinės vertės, ir įtraukiami apskaičiuojant veiklos pelną.

Perklasifikavimai iš (i) investicinį turtą atliekami tik tuomet, kai yra įrodymas, patvirtinantis šio turto paskirties pasikeitimą.

2.6 Nematerialusis turtas

(a) Patentai ir licencijos

Patentai ir licencijos pripažįstami savikaina. Jiems yra nustatytas ribotas naudingo tarnavimo laikotarpis ir jie apskaitomi savikaina, sumažinta sukauptos amortizacijos ir vertės sumažėjimo suma. Amortizacija skaičiuojama taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą, siekiant paskirstyti patentų ir licencijų savikainą per įvertintą naudingo tarnavimo laikotarpį (3 metai).

(b) Programinė įranga

Įsigytos kompiuterių programinės įrangos licencijos kapitalizuojamos remiantis su konkrečių programinių įrangų įsigijimu ir parengimu naudojimui susijusiomis išlaidomis. Šios išlaidos amortizuojamos per jų įvertintą naudingo tarnavimo laikotarpį (3 metai).

Išlaidos, susijusios su programinės įrangos kūrimu ir priežiūra, pripažįstamos sąnaudomis tuo laikotarpiu, kuriuo jos yra patiriamos.

2.7 Nefinansinio turto vertės sumažėjimas

Amortizuojamas turtas peržiūrimas, siekiant nustatyti jo vertės sumažėjimą, kai tam tikri įvykiai ar aplinkybių pasikeitimai liudija, kad turto apskaitinė vertė gali būti neatgautina. Suma, kuria turto apskaitinė vertė viršija jo atsiperkamąją vertę, pripažįstama vertės sumažėjimo nuostoliu. Atsiperkamoji vertė yra turto tikroji vertė, atėmus pardavimo sąnaudas, arba naudojimo vertę, priklausomai nuo to, kuri iš jų yra didesnė. Nustatant turto vertės sumažėjimą, turtas yra sugrupuojamas į mažiausias grupes, kurių atžvilgiu galima nustatyti atskirus pinigų srautus (pinigų srautus sukurančius vienetus). Nefinansinis turtas, kurio vertė sumažėjo, peržiūrimas galimam vertės sumažėjimo atstatymui kiekvienų finansinių ataskaitų sudarymo datą.

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

2.8 Finansinis turtas

Bendrovė klasifikuoja savo finansinį turtą į šias grupes: paskolos ir gautinos sumos, ir parduoti turimas finansinis turtas. Klasifikavimas priklauso nuo įsigyto finansinio turto paskirties ir nuo to, ar investicijos kotiruojamos aktyvioje rinkoje. Vadovybė nustato finansinio turto klasifikaciją jo pirmojo apskaitymo metu.

(a) Paskolos ir gautinos sumos

Paskolos ir gautinos sumos yra neišvestinis finansinis turtas su fiksuotais ar kitaip nustatomais mokėjimais, kurios nekotiruojamos aktyvioje rinkoje bei nėra numatytos prekybai. Jos pripažįstamos trumpalaikiu turtu, išskyrus tas paskolas ir gautinas sumas, kurių gražinimo laikotarpis yra ilgesnis nei 12 mėnesių po balanso parengimo dienos. Pastarosios priskiriamos prie ilgalaikio turto. Paskolos ir gautinos sumos apskaitomos prekybos ir kitų gautinų sumų balanso straipsnyje (žr. 2.10 pastabą).

(b) Parduoti turimas finansinis turtas

Parduoti turimas finansinis turtas yra neišvestinis finansinis turtas, kuris arba priskiriamas prie šios grupės, arba nepriskiriamas prie jokių kitų grupių. Jis pripažįstamas ilgalaikiu turtu, nebent vadovybė ketina parduoti investiciją arba investicijos terminas pasibaigia per 12 mėnesių nuo balanso parengimo dienos ir tokiu atveju jis pripažįstamas trumpalaikiu turtu.

2.9 Atsargos

Atsargos pripažįstamos savikaina arba grynąja galimo realizavimo verte, priklausomai nuo to, kuri iš jų yra mažesnė. Savikaina nustatoma pagal FIFO metodą. Pagamintos produkcijos ir nebaigtos gamybos savikaina apima žaliavas, tiesiogines darbo išlaidas, kitas tiesiogines sąnaudas ir susijusias gamybos pridėtines išlaidas (remiantis įprastiniu pajėgumu). Į savikainą neįeina skolinimosi išlaidos. Grynoji galimo realizavimo vertė yra įvertinta pardavimo kaina, esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus priskirtinas kintamas pardavimo sąnaudas.

Atidėjinys atsargų nukainojimui iki grynosios galimo realizavimo vertės pripažįstamas pelno (nuostolių) ataskaitos administracinių sąnaudų straipsnyje.

2.10 Gautinos sumos

Gautinos sumos pradžioje pripažįstamos gautinos sumos tikraja verte, o vėliau amortizuota savikaina, nustatoma taikant faktinės palūkanų normos metodą. Amortizuota savikaina yra suma, kuria gautina suma buvo pradžioje pripažinta, atėmus sugrąžintas sumas, pridėjus sukauptas palūkanas ir atėmus bet kokius atidėjinius dėl vertės sumažėjimo. Atidėjinys prekybos gautinų sumų vertės sumažėjimui suformuojamas, kuomet yra objektyvių įrodymų, kad Bendrovė nesugebės susigrąžinti gautinų sumų iki nustatyto termino. Reikšmingi skolininko finansiniai sunkumai, tikimybė, kad skolininkas bankrutuos arba bus įvykdyta finansinė reorganizacija, taip pat mokėjimų nevykdymas ar uždelsimas – tai gautinų sumų vertės sumažėjimo požymiai. Atidėjinio suma apskaičiuojama iš turto apskaitinės vertės atėmus įvertintų būsimų pinigų srautų, diskontuotų faktine palūkanų norma, dabartinę vertę. Atidėjinio suma pripažįstama pelno (nuostolių) ataskaitoje administracinių sąnaudų straipsnyje.

2.11 Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigų srautų ataskaitoje pinigai ir pinigų ekvivalentai apima pinigus kasoje, indėlius bankuose iki pareikalavimo ir kitas trumpalaikes labai likvidžias investicijas, kurių terminas yra ne ilgesnis kaip trys mėnesiai.

2.12 Akcinis kapitalas

Paprastosios akcijos apskaitomos nuosavybėje.

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

2.13 Prekybos mokėtinios sumos

Prekybos mokėtinios sumos pradžioje pripažįstamos tikraja verte, o vėliau vertinamos amortizuota savikaina, taikant faktinės palūkanų normos metodą.

2.14 Paskolos

Paskolos pradžioje apskaitomos tikraja verte, atėmus patirtas sandorio išlaidas. Vėliau paskolos apskaitomos amortizuota savikaina. Bet koks skirtumas, susidaręs tarp pradžioje pripažintos sumos ir išpirkimo vertės, pripažįstamas pelno (nuostolių) ataskaitoje per skolinimosi laikotarpį, taikant faktinės palūkanų normos metodą.

Paskolos priskiriamos prie trumpalaikių įsipareigojimų, nebent Bendrovė turi besąlyginę teisę atidėti įsipareigojimo įvykdymą ne mažiau kaip 12 mėnesių po balanso parengimo dienos.

2.15 Atidėtasis pelno mokestis

Atidėtasis pelno mokestis apskaitomas taikant įsipareigojimų metodą laikiniejiems skirtumams, susidarantiems tarp turto ir įsipareigojimų mokesčių bazės ir jų balansinės vertės finansinėse ataskaitose. Atidėtasis pelno mokestis nepripažįstamas, jeigu jis susidaro dėl kitų nei verslo sujungimo būdu atsiradusio turto ar įsipareigojimų pirminio pripažinimo, kuris sandorio metu neturėjo jokios įtakos nei apskaitiniam, nei apmokestinamam pelnui ar nuostoliui. Atidėtasis pelno mokestis apskaičiuojamas taikant balanso parengimo dienai patvirtintus arba iš esmės patvirtintus mokesčių tarifus (ir įstatymus), kuriuos numatoma taikyti, kuomet bus realizuojamas susijęs atidėtojo pelno mokesčio turtas arba įvykdomas atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas.

Atidėtasis pelno mokesčio turtas yra pripažįstamas tokia apimtimi, kokia yra tikėtina, kad ateityje bus gautas apmokestinamasis pelnas, kurio pakaks laikiniejiems skirtumams panaudoti.

2.16 Išmokos darbuotojams

(a) Socialinio draudimo įmokos

Bendrovė už savo darbuotojus moka socialinio draudimo įmokas į Valstybinį socialinio draudimo fondą (toliau – Fondas) pagal nustatytą įmokų planą, vadovaujantis vietos teisiniais reikalavimais. Nustatytą įmokų planą – tai planas, pagal kurį Bendrovė moka fiksuoto dydžio įmokas į Fondą ir neturi teisinio ar konstruktyvaus įsipareigojimo toliau mokėti įmokas, jei Fondas neturi pakankamai turto, kad sumokėtų visas išmokas darbuotojams, susijusias su jų tarnyba dabartiniu ir ankstesniais laikotarpiais. Socialinio draudimo įmokos pripažįstamos sąnaudomis pagal kaupimo principą ir priskiriamos prie darbuotojų sąnaudų.

(b) Išėitinės kompensacijos

Išėitinės kompensacijos darbuotojams mokamos nutraukus darbo santykius su darbuotoju iki jo įprasto išėjimo į pensiją arba darbuotojui priėmus sprendimą savo noru išeiti iš darbo mainais į tokias išmokas. Bendrovė pripažįsta išėitines išmokas tada, kai ji yra akivaizdžiai įpareigota nutraukti darbo santykius su esamais darbuotojais pagal detalų oficialų darbo santykių nutraukimo planą be galimybės jo atsisakyti arba įpareigota mokėti išėitines išmokas po to, kai jos buvo pasiūlytos už išėjimą iš darbo savo noru. Jei išėitinės išmokos tampa mokėtinomis vėliau nei per 12 mėnesių nuo balanso datos, jos yra diskontuojamos iki dabartinės vertės.

2.17 Atidėjiniai

Atidėjiniai teismo ieškiniams pripažįstami tuomet, kai: Bendrovė turi dabartinį teisinį ar konstruktyvų įsipareigojimą dėl įvykių praeityje; daugiau tikėtina nei netikėtina, kad šiam įsipareigojimui įvykdyti teks panaudoti išteklius; įsipareigojimų suma gali būti patikimai įvertinta. Atidėjiniai nepripažįstami būsimiems veiklos nuostoliams.

Atidėjiniai įvertinami dabartine verte sąnaudų, kurių tikėtina, kad prireiks įsipareigojimui įvykdyti, naudojant iki mokesstinį tarifą, kuris atspindi pinigų laiko vertės ir konkrečiam įsipareigojimui būdingų rizikų dabartinius rinkos vertinimus. Atidėjinio padidėjimas per laikotarpį pripažįstamas palūkanų sąnaudomis.

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

2.18 Pajamų pripažinimas

Pardavimo pajamas sudaro už parduotas prekes ir suteiktas paslaugas gauto ar gautino atlygio tikroji vertė, atėmus pridėtinės vertės mokestį, akcizo mokestį, grąžinimus ir nuolaidas. Akcizo mokestis priskaičiuojamas, remiantis parduoto gryno etilo alkoholio kiekiu. Pajamos pripažįstamos tokiais būdais:

(a) Prekių pardavimo pajamos – didmeninė prekyba

Prekių pardavimo pajamos pripažįstamos tuomet, kai prekės buvo pristatytos pirkėjui, pirkėjas priėmė prekes ir yra pagrįstai užtikrintas susijusių gautinų sumų susigrąžinimas.

(b) Paslaugų pardavimo pajamos

Paslaugų pardavimo pajamos pripažįstamos tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kuomet buvo suteiktos paslaugos.

(c) Palūkanų pajamos

Palūkanų pajamos pripažįstamos proporcingai, taikant faktinės palūkanų normos metodą.

Kuomet sumažėja gautinos sumos vertė, Bendrovė sumažina jos apskaitinę vertę iki atsiperkamosios vertės, kurią sudaro įvertinti būsimi pinigų srautai, diskontuoti priemonės pirmine faktine palūkanų norma, ir toliau atstato diskontą kaip palūkanų pajamas.

2.19 Nuoma

Ilgalaikio materialiojo turto nuoma, kai nuomotojui lieka beveik visa rizika ir pelnas, susiję su nuosavybe, laikoma veiklos nuoma. Nuomos įmokos, sumokėtos arba gautos pagal veiklos nuomos sutartis, pripažįstamos sąnaudomis (pajamomis) pelno (nuostolių) ataskaitoje proporcingai per visą nuomos laikotarpį.

2.20 Dividendų paskirstymas

Dividendų paskirstymas Bendrovės akcininkams pripažįstamas įsipareigojimu Bendrovės finansinėse ataskaitose tuo laikotarpiu, kuomet dividendus patvirtina Bendrovės akcininkai.

3. Finansinės rizikos valdymas

3.1 Finansinės rizikos veiksniai

Vykdydama veiklą, Bendrovė susiduria su įvairiomis finansinėmis rizikomis: rinkos rizika (įskaitant valiutos riziką, palūkanų normos riziką ir kainos riziką), kredito rizika ir likvidumo rizika. Bendrovės bendra rizikos valdymo programa pagrindinį dėmesį skiria finansinių rinkų nenusipėjimui ir siekia sumažinti galimą neigiamą poveikį Bendrovės finansiniams veiklos rezultatams.

Rizikos valdymą vykdo vadovybė. Rašytiniai bendros rizikos valdymo principai nėra parengti.

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

3.1 Finansinės rizikos veiksniai (tęsinys)

Finansinės priemonės pagal kategorijas

Finansinių priemonių apskaitos politika buvo taikoma tokiems straipsniams:

	2008 m. gruodžio 31 d.			2007 m. gruodžio 31 d.		
	Paskolos ir gautinos sumos	Pardavimui skirtas turtas	Viso	Paskolos ir gautinos sumos	Pardavimui skirtas turtas	Viso
Balanse pateiktas turtas						
Pardavimui skirtas finansinis turtas	-	15	15	-	15	15
Prekybos ir kitos gautinos sumos	70 693	-	70 693	79 980	-	79 980
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	15 690	-	15 690	22 228	-	22 228
	<u>86 383</u>	<u>15</u>	<u>86 398</u>	<u>102 208</u>	<u>15</u>	<u>102 223</u>

	2008 m. gruodžio 31 d.		2007 m. gruodžio 31 d.	
	Kiti finansiniai įsipareigojimai	Viso	Kiti finansiniai įsipareigojimai	Viso
Balanse pateikti įsipareigojimai				
Paskolos	12 307	12 307	16 922	16 922
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	22 134	22 134	23 109	23 109
	<u>34 441</u>	<u>34 441</u>	<u>40 031</u>	<u>40 031</u>

Į šiose lentelėse nurodytas gautinas sumas nėra įtraukti išankstiniai apmokėjimai ir gautini mokesčiai, o į mokėtinas sumas nėra įtraukti mokėtini mokesčiai, gauti avansai ir kiti nefinansiniai įsipareigojimai.

(a) *Rinkos rizika*

(i) Valiutų kursų svyravimo rizika

Bendrovė vykdo veiklą tarptautiniu mastu ir susiduria su įvairių užsienio valiutų kursų svyravimo rizika, daugiausia susijusia su euru (EUR), JAV doleriu, Didžiosios Britanijos svarais sterlingais, Rusijos rubliais, Lenkijos zlotais ir Kanados doleriais. Užsienio valiutų kursų svyravimo rizika kyla iš ateities komercinių sandorių ir pripažinto turto bei įsipareigojimų. Iš esmės visos Bendrovės prekybos mokėtinos ir prekybos gautinos sumos yra trumpalaikės, o pajamos ir sąnaudos (išskyrus žaliavų sąnaudas) užsienio valiutomis sudaro neįžymią dalį, palyginus su Lietuvos litais denominuotomis pajamomis ir sąnaudomis. Bendrovės trumpalaikiai ir ilgalaikiai įsipareigojimai kredito institucijoms yra denominuoti eurai.

(ii) Kainos rizika

Bendrovė nesusiduria su finansinių priemonių kainos rizika, kadangi neturi reikšmingų finansinių priemonių, kurios galėtų būti jautrios tokiai rizikai.

(iii) Pinigų srautų ir tikrosios vertės palūkanų normos rizika

Bendrovei palūkanų normos rizika iškyla dėl paskolų. Dėl paskolų, gautų su kintamomis palūkanų normomis, Bendrovei iškyla pinigų srautų palūkanų normos rizika. Per 2008 ir 2007 metus Bendrovės finansinės skolos su kintamomis palūkanų normomis buvo denominuotos eurai.

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

3.1 Finansinės rizikos veiksniai (tęsinys)

Bendrovė kasmet atlieka palūkanų normos rizikos analizę. Bendrovė apskaičiuoja poveikį nustatyto palūkanų normos pokyčio pelnui, atsižvelgdama į paskolų likučius metų pabaigoje ir palūkanų normos peržiūrėjimo terminus.

Remiantis atliktomis simuliacijomis, palūkanų normai padidėjus ar sumažėjus 0,5 proc., pelnas atitinkamai maksimaliai padidėtų arba sumažėtų 8 tūkst. Lt (2007 m. – 11 tūkst. Lt). Tai iš esmės nulemia padidėjusios ar sumažėjusios palūkanų išlaidos, patiriamos dėl gautų paskolų su kintama palūkanų norma.

Siekiant sumažinti kintamų palūkanų normos riziką, Bendrovė 2009 m. sausio 12 d. su Banku sudarė palūkanų fiksavimo sutartį, kuri priderinta prie ilgalaikės paskolos gražinimo grafiko.

Bendrovei neiškyla palūkanų normos tikrosios vertės rizika dėl terminuotų indėlių su fiksuota palūkanų norma, kadangi 2008 m. gruodžio 31 d. Bendrovė terminuotų indėlių neturėjo, o 2007 m. gruodžio 31 d. terminuotas indėlis buvo trumpalaikis (4 dienos).

(b) Kredito rizika

Kredito rizika kyla dėl pinigų ir pinigų ekvivalentų bei iš pirkėjų gautinų sumų patiriamos kredito rizikos, įskaitant gautinų sumų likučius.

(i) Koncentracijos rizika

Koncentracijos rizika yra susijusi su prekybos gautinomis sumomis. Lentelėje pateikiama kredito rizikos koncentracija.

	2008	2007
Prekybos gautinos sumos iš susijusių šalių (11 pastaba)	20 757	28 560
Kitos prekybos gautinos sumos (11 pastaba)	49 909	51 094
	70 666	79 654

(ii) Didžiausia kredito rizika

Lentelėje pateikiami visi Bendrovės balansiniai straipsniai, dėl kurių yra patiriama kredito rizika.

	2008	2007
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	15 690	22 228
Prekybos ir kitos gautinos sumos	70 693	83 699
	86 383	105 927

(iii) Finansinio turto kredito kokybė

Bendrovė partneriais pasirenka tik didelę patirtį turinčias tarptautines finansų institucijas. Konservatyvus kredito rizikos valdymas ir priklausymas didesnei įmonių grupei padeda Bendrovei ir aukščiausius reitingus Lietuvoje turintiems bankams atrasti optimalius sprendimus.

Bendrovės pirkėjai yra tik stambūs gerą reputaciją, ilgametę patirtį turintys Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Lenkijos prekybos centrai ir didmenininkai, kurių patikimumas yra aukštas ir kurį Bendrovė nuolat stebi. Pirkėjų kredito kokybė vertinama atsižvelgiant į jų finansinę padėtį, praėjusių laikotarpių veiklą ir kitus veiksnius, pasitelkiant įvairius informacijos šaltinius (spaudą, specializuotas internetines svetaines, kitų rinkos dalyvių skelbiamą informaciją ir pan.). Vykdydama pardavimus su užsienio pirkėjais Bendrovė naudoja įvairias kredito riziką mažinančias priemones, tokias kaip akredityvai. Iš pirkėjų gautinas sumas nuolat kontroliuoja Bendrovės vadovybė.

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

3.1 Finansinės rizikos veiksniai (tęsinys)

Lentelėje pateikiamos iš dešimties didžiausių pirkėjų gautinos sumos balanso parengimo dieną.

	2008	2007
Pirkėjas A	20 471	28 550
Pirkėjas B	15 900	16 134
Pirkėjas C	15 470	17 728
Pirkėjas D	9 328	6 394
Pirkėjas E	4 949	4 847
Pirkėjas F	1 398	727
Pirkėjas G	996	1 706
Pirkėjas H	636	1 489
Pirkėjas J	290	339

Nepradelsto ir nenuvertėjusio finansinio turto kredito kokybė gali būti įvertinta naudojant išorinius kredito reitingus (jie nėra taikomi) arba informaciją apie įsipareigojimų neįvykdymo tikimybę.

(i) Prekybos gautinos sumos (pirkėjai, kuriems netaikomi išoriniai kredito reitingai)

	2008	2007
1 grupė	143	-
2 grupė	69 827	79 335
3 grupė	696	319
	<u>70 666</u>	<u>79 654</u>

1 grupė – nauji pirkėjai (mažiau nei 6 mėnesiai).

2 grupė – esami pirkėjai (daugiau nei 6 mėnesiai). Įsipareigojimų nevykdymo atvejų nebuvo.

3 grupė – esami pirkėjai (daugiau nei 6 mėnesiai). Keletas įsipareigojimų nevykdymo atvejų praeityje.

(ii) Pinigai ir pinigų ekvivalentai bankuose (vertinimai atlikti remiantis ilgalaikio skolinimosi reitingais*)

	2008	2007
A	8 432	5 079
A+	7 251	17 142
AA-	7	7
	<u>15 690</u>	<u>22 228</u>

*-išoriniai kredito reitingai, nustatyti reitingų agentūros „Fitch Ratings“.

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

3.1 Finansinės rizikos veiksniai (tęsinys)

(c) *Likvidumo rizika*

Konservatyvus likvidumo rizikos valdymas leidžia išlaikyti reikiamą grynujų pinigų kiekį, taip pat finansavimą pagal sutartas pakankamas kreditavimo priemones. Bendrovė siekia palaikyti finansavimo lankstumą, sudarydama kredito linijų sutartis.

Lentelėje pateikiama Bendrovės finansinių įsipareigojimų analizė. Įsipareigojimai suskirstyti pagal terminus, atsižvelgiant į balanso dieną likusį laikotarpį iki sutartyje numatyto termino pabaigos. Lentelėje pateiktos sumos apima sutartyje numatytus nediskontuotus pinigų srautus. Mokėtinos sumos ir kiti finansiniai įsipareigojimai, kurių įvykdymo terminas yra 3 mėnesiai arba mažiau, atitinka jų balansines vertes, kadangi diskontavimo poveikis nėra reikšmingas.

2008 m. gruodžio 31 d.	Mažiau nei 3 mėnesiai	Nuo 3 iki 12 mėnesių	Nuo 1 iki 5 metų	Po 5 metų
Paskolos	483	4 261	8 415	-
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	22 134	-	-	-
	22 617	4 261	8 415	-
2007 m. gruodžio 31 d.	Mažiau nei 3 mėnesiai	Nuo 3 iki 12 mėnesių	Nuo 1 iki 5 metų	Po 5 metų
Paskolos	549	4 567	13 699	-
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	23 109	-	-	-
	23 658	4 567	13 699	-

3.2 Kapitalo rizikos valdymas

Bendrovės kapitalo valdymo tikslai yra užtikrinti galimybes tęsti veiklą, siekiant uždirbti pelno savo akcininkams ir kitoms suinteresuotoms šalims ir palaikyti optimalią kapitalo struktūrą, mažinant kapitalo savikainą.

Norėdama palaikyti ar koreguoti kapitalo struktūrą, Bendrovė gali pakoreguoti akcininkams išmokamų dividendų sumą, grąžinti kapitalą akcininkams, išleisti naujų akcijų arba parduoti turtą, kad sumažintų skolas.

Remiantis Lietuvos Respublikos acinių bendrovių įstatymu, acinės bendrovės įstatinis kapitalas turi būti ne mažesnis kaip 100 tūkst. litų, o nuosavas kapitalas – ne mažesnis kaip 50 procentų bendrovės įstatinio kapitalo dydžio. 2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. Bendrovė įvykdė šiuos reikalavimus.

Bendrovės vadovybė kontroliuoja šiuos įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo santykius:

	2008	2007
Bendrasis likvidumo koeficientas (Trumpalaikis turtas/ Trumpalaikiai įsipareigojimai)	1,93	1,78
Skolų ir nuosavo kapitalo koeficientas (Įsipareigojimai/Nuosavybė)	0,83	1,06
Skolų koeficientas (Įsipareigojimai/Turtas)	0,45	0,51

3.3 Tikrosios vertės vertinimas

Bendrovės turimo finansinio turto rinkos kainą sudaro dabartinė pasiūlos kaina.

Bendrovės balanse apskaitytos prekybos mokėtinos ir prekybos gautinos sumos turi būti apmokėtos per trumpesnę negu trijų mėnesių laikotarpį, todėl laikoma, kad jų tikroji vertė atitinka balansinę vertę. Bendrovei suteiktų paskolų palūkanų norma yra keičiama ne rečiau kaip kas tris mėnesius, todėl laikoma jog jų tikroji vertė atitinka balansinę vertę.

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

4. Svarbūs apskaitiniai vertinimai ir prielaidos

Bendrovė atlieka vertinimus ir daro prielaidas, susijusias su ateitimi. Atlikti apskaitiniai vertinimai iš esmės retai kada bus lygūs susijusiems faktiniams rezultatams. Vertinimai ir prielaidos, kuriems būdinga didelė rizika, kad bus reikšmingai koreguotos turto ir įsipareigojimų apskaitinės vertės per ateinančius finansinius metus, yra aprašyti toliau.

Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas

Vadovybė nustato nusidėvėjimo terminus pastatams jų įsigijimo arba pastatymo metu ir kartą metuose peržiūri jų tinkamumą. Turto naudingo tarnavimo laikotarpiai nustatomi remiantis panašiam turtui praeityje nustatytais laikotarpiais, o taip pat ir būsimų įvykių, tokių kaip technologijos, Bendrovės veiklos pobūdžio ir vietos pasikeitimas, tikimybe, kuri gali turėti poveikį jų tarnavimo laikui.

Atidėjiny s gautinų sumų vertės sumažėjimui

Atidėjiny s gautinų sumų vertės sumažėjimui nustatytas remiantis vadovybės atliktais jų atgautinumo ir terminų įvertinimais, susijusiais su sumomis, kurios nebus atgautos pagal pradžioje numatytus terminus. Šiam įvertinimui atlikti reikia priimti svarbius sprendimus. Šie sprendimai remiasi reikšmingais skolininko finansiniais sunkumais, tikimybe, kad skolininkas bankrutuos arba bus įvykdyta finansinė reorganizacija, taip pat mokėjimų nevykdymu ar uždelsimu. Dabartiniai Bendrovės įvertinimai galėtų labai pasikeisti dėl pasikeitusios padėties rinkoje ar visoje šalies ekonomikoje. Atgautinumo rodiklis taip pat labai priklauso nuo sėkmės rodiklio bei veiksmų, kurių buvo imtasi, siekiant atgauti ypač uždelstas gautinas sumas.

Atidėjiniai įsipareigojimams

Atidėjinių įsipareigojimams dydis buvo nustatomas remiantis išmokų tikimybe ateityje.

Pastarojo meto pasaulio ir Lietuvos finansų rinkų svyravimai

Besitęsianti pasaulinė likvidumo krizė, kuri prasidėjo 2008 m. viduryje, sąlygojo daugelio problemų atsiradimą, įskaitant mažesnę kapitalo rinkos finansavimą, žemesnę likvidumo lygį bankininkystės sektoriuje ir kartais aukštesnes tarpbankinio skolinimosi normas ir ypač didelius svyravimus vertybinių popierių rinkose. Nestabili padėtis pasaulinėse finansų rinkose lėmė bankų bankrotus ir privertė imtis priemonių gelbėti bankams, veikiantiems Jungtinėse Valstijose, Vakarų Europos šalyse, Rusijoje ir kitose valstybėse. Tiesa sakant, vargu, ar įmanoma numatyti besitęsiančios finansinės krizės poveikio mastą, ar visiškai nuo jos apsisaugoti.

Vadovybė negali patikimai nustatyti, kokį poveikį Bendrovės finansinei būklei turės tolesnis finansų rinkų likvidumo mažėjimas ir svyravimų didėjimas valiutos ir nuosavybės vertybinių popierių rinkose. Vadovybė mano, kad dabartinėmis sąlygomis taikomos visos būtinos priemonės Bendrovės veiklos stabilumui ir plėtrai užtikrinti.

Sumažėjęs likvidumas gali paveikti Bendrovės skolininkų padėtį, o tai atitinkamai paveiktų jų galimybes padengti įsiskolinimus. Blogėjančios klientų veiklos sąlygos taip pat gali paveikti vadovybės pinigų srautų prognozes ir finansinio ir nefinansinio turto vertės sumažėjimo įvertinimą. Remdamasi turima informacija, vadovybė tinkamai atskleidė patikslintus tikėtinų pinigų srautų įvertinimus, nustačiusi jų vertės sumažėjimą.

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

4. Svarbūs apskaitiniai vertinimai ir prielaidos (tęsinys)

Mokesčių patikrinimai

Mokesčių inspekcija atliko išsamų mokesčių patikrinimą Bendrovėje už laikotarpį iki 2005 m. rugsėjo mėn. Mokesčių inspekcija gali bet kuriuo metu per 5 po ataskaitinių mokesčių metų iš eilės einančius metus patikrinti Bendrovės buhalterijos knygas ir apskaitos įrašus bei apskaičiuoti papildomus mokesčius ir baudas. Bendrovės vadovybei nėra žinomos jokios aplinkybės, dėl kurių galėtų atsirasti potencialus reikšmingas įsipareigojimas šiuo atžvilgiu.

Investicinio turto vertės sumažėjimas

Investicinio turto atsiperkamoji vertė nustatyta pagal preliminarią rinkos kainą 2008 m. gruodžio 31 d., kurią nustatė nepriklausomas turto vertintojas.

5. Informacija apie segmentus

(a) Pirminis segmentas – verslo segmentai

Bendrovės vykdoma veikla priskiriama vienam verslo segmentui – alkoholinių gėrimų gamyba ir pardavimas.

(b) Antrinis segmentas – geografiniai segmentai

Bendrovės buveinės šalis yra Lietuva.

Pardavimai	2008	2007
Lietuva	146 106	153 193
Lenkija	5 719	3 305
Estija	3 814	4 578
Latvija	2 263	2 609
JAV	953	417
Izraelis	704	709
Kitos šalys	1 790	3 700
	<u>161 349</u>	<u>168 511</u>

Pardavimo pajamos paskirstomos pagal šalį, kurioje įsikūrę pirkėjai.

Visas Bendrovės turtas yra Lietuvoje ir visos kapitalinės investicijos susijusios su Lietuva.

Pardavimo pajamų analizė pagal grupes	2008	2007
Prekių pardavimo pajamos	159 529	167 679
Prekių perpardavimo pajamos	398	452
Paslaugų pardavimo pajamos	1 422	380
	<u>161 349</u>	<u>168 511</u>

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

6. Ilgalaikis materialusis turtas

	Žemė ir pastatai	Mašinos ir įrengimai	Transporto priemonės	Kitas ilgalaikis materialusis turtas	Nebaigta statyba	Iš viso
2007 m. sausio 1 d.						
Įsigijimo savikaina	12 835	32 027	1 713	4 990	1 206	52 771
Sukauptas nusidėvėjimas	(4 140)	(19 327)	(1 322)	(2 869)	-	(27 658)
Likutinė vertė	8 695	12 700	391	2 121	1 206	25 113
2007 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai						
Likutinė vertė laikotarpio pradžioje	8 695	12 700	391	2 121	1 206	25 113
Įsigijimai	7 000	436	-	759	7 728	15 923
Perleidimai	-	-	-	(400)	-	(400)
Perklasifikavimai	1 648	7 159	6	26	(8 839)	-
Perklasifikavimai į ilgalaikį turta, laikomą pardavimui	-	(6)	-	-	-	(6)
Vertės sumažėjimas	-	(641)	-	(40)	-	(681)
Nusidėvėjimas	(213)	(3 161)	(129)	(1 280)	-	(4 783)
Likutinė vertė laikotarpio pabaigoje	17 130	16 487	268	1 186	95	35 166
2007 m. gruodžio 31 d.						
Įsigijimo savikaina	21 484	30 944	1 593	3 485	95	57 601
Sukauptas nusidėvėjimas ir vertės sumažėjimas	(4 354)	(14 457)	(1 325)	(2 299)	-	(22 435)
Likutinė vertė	17 130	16 487	268	1 186	95	35 166
2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai						
Likutinė vertė laikotarpio pradžioje	17 130	16 487	268	1 186	95	35 166
Įsigijimai	-	513	-	724	2 890	4 127
Perleidimai	-	(14)	-	(5)	-	(19)
Perklasifikavimai	40	861	-	3	(904)	-
Perklasifikavimai į investicinį turta	(7 000)	-	-	-	-	(7 000)
Nusidėvėjimas	(230)	(3 902)	(100)	(415)	-	(4 647)
Likutinė vertė laikotarpio pabaigoje	9 940	13 945	168	1 493	2 081	27 627
2008 m. gruodžio 31 d.						
Įsigijimo savikaina	14 524	31 182	1 493	3 893	2 081	53 173
Sukauptas nusidėvėjimas ir vertės sumažėjimas	(4 584)	(17 237)	(1 325)	(2 400)	-	(25 546)
Likutinė vertė	9 940	13 945	168	1 493	2 081	27 627

Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų paskirstymas:

	2008	2007
Parduotų prekių savikaina	3 796	2 980
Pardavimo ir rinkodaros sąnaudos	-	921
Administracinės sąnaudos	1 280	1 146
	5 076	5 047

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

6. Ilgalaikis materialusis turtas (tęsinys)

Vertės sumažėjimas yra nustatomas pastatams ir įrangai, kurie nebenaudojami Bendrovės veikloje ir kuomet Bendrovės vadovybė nebemato galimybės šį turtą parduoti ar išnuomoti.

2008 m. gruodžio 31 d. banko paskolų grąžinimas užtikrintas įkeistu ilgalaikiu materialiuoju turtu, kurio likutinė vertė sudarė 15 065 tūkst. Lt (2007 m. – 16 079 tūkst. Lt) ir žemės nuomos teisėmis, kurių vertė sudarė 1 tūkst. Lt (2007 m. – 1 tūkst. Lt) (16 pastaba).

Per 2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. pasibaigusius metus nebuvo jokių kapitalizuotų skolinimosi išlaidų.

2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais metais 8 tūkst. Lt nuomos pajamos (2007 m. – 9 tūkst. Lt) pagal ilgalaikio materialiojo turto nuomos sutartis, apskaitytos pelno (nuostolių) ataskaitoje.

7. Nematerialusis turtas

	Patentai ir licencijos	Programinė įranga	Iš viso
2007 m. sausio 1 d.			
Savikaina	622	515	1 137
Sukaupta amortizacija	(372)	(202)	(574)
Likutinė vertė	250	313	563
2007 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai			
Likutinė vertė laikotarpio pradžioje	250	313	563
Įsigijimai	393	259	652
Amortizacija	(165)	(99)	(264)
Likutinė vertė laikotarpio pabaigoje	478	473	951
2007 m. gruodžio 31 d.			
Savikaina	1 001	773	1 774
Sukaupta amortizacija	(523)	(300)	(823)
Likutinė vertė	478	473	951
2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai			
Likutinė vertė laikotarpio pradžioje	478	473	951
Įsigijimai	63	27	90
Amortizacija	(239)	(190)	(429)
Likutinė vertė laikotarpio pabaigoje	302	310	612
2008 m. gruodžio 31 d.			
Savikaina	875	675	1 550
Sukaupta amortizacija	(573)	(365)	(938)
Likutinė vertė	302	310	612

Bendrovė neturi viduje pasigaminto nematerialiojo turto.

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

8. Investicinis turtas

	<u>Žemė</u>
2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai	
Likutinė vertė laikotarpio pradžioje	-
Perklasifikavimai iš ilgalaikio materialaus turto	7 000
Vertės sumažėjimas	(4 411)
Likutinė vertė laikotarpio pabaigoje	<u>2 589</u>
2008 m. sausio 1 d.	
Savikaina	7 000
Sukauptas nusidėvėjimas ir vertės sumažėjimas	(4 411)
Likutinė vertė	<u>2 589</u>

Vertės sumažėjimas buvo nustatytas remiantis nepriklausomo turto vertintojo pateikta preliminaria žemės rinkos verte 2008 m. gruodžio 31 d.

2008 m. gruodžio 31 d. prievolių Bankui pagal Overdrafto sutartį įvykdymas užtikrintas įkeistu investiciniu turtu, kurio balansinė vertė 2 589 tūkst.Lt (2007 m. – nebuvo).

9. Atidėtasis pelno mokestis

Atidėtojo pelno mokesčio turtas ir įsipareigojimai sudengiami, kuomet egzistuoja teisiškai pagrindžiama teisė sudengti trumpalaikį mokestinį turtą su trumpalaikiais mokestiniais įsipareigojimais ir kuomet atidėtasis pelno mokestis susijęs su ta pačia fiskaline institucija. Sudengtos sumos pateiktos toliau:

	2008	2007
Atidėtojo pelno mokesčio turtas:		
– atgautinas po daugiau nei 12 mėnesių	400	308
– atgautinas per 12 mėnesių	961	86
	<u>1 361</u>	<u>394</u>
Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimai:		
– atgautini po daugiau nei 12 mėnesių	(588)	(456)
– atgautini per 12 mėnesių	(20)	(16)
	<u>(608)</u>	<u>(472)</u>
Grynasis atidėtojo pelno mokesčio turtas (įsipareigojimas)	<u>753</u>	<u>(78)</u>
Bendrasis pasikeitimas atidėtojo pelno mokesčio sąskaitoje:		
	2008	2007
Metų pradžioje	(78)	(56)
Pripažinta pelno (nuostolių) ataskaitoje (21 pastaba)	831	(22)
Metų pabaigoje	<u>753</u>	<u>(78)</u>

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

9. Atidėtasis pelno mokestis (tęsinys)

Atidėtojo pelno mokesčio turto ir įsipareigojimų pasikeitimas per metus, neatsižvelgiant į likučių sudengimą toje pačioje mokestinėje jurisdikcijoje:

	Materialaus ilgalaikio turto vertės sumažėjimas	Investicinio turto vertės sumažėjimas	Nurašytos beviltiškos skolos	Sukauptos socialinio draudimo sąnaudos nuo atostogų rezervo	Kita	Iš viso
Atidėtojo pelno mokesčio turtas						
2007 m. sausio 1 d.	325	-	64	41	4	439
Pripažinta pelno (nuostolių) ataskaitoje	(9)	-	(36)	9	(4)	(40)
2007 m. gruodžio 31 d.	316	-	28	50	-	394
Pripažinta pelno (nuostolių) ataskaitoje	94	882	(28)	19	-	967
2008 m. gruodžio 31 d.	410	882	-	69	-	1 361

**Atidėtojo pelno mokesčio
įsipareigojimai**

	Perkainoto ilgalaikio materialaus turto vertės skirtumai	Iš viso
2007 m. sausio 1 d.	(490)	(490)
Pripažinta pelno (nuostolių) ataskaitoje	18	18
2007 m. gruodžio 31 d.	(472)	(472)
Pripažinta pelno (nuostolių) ataskaitoje	(136)	(136)
2008 m. gruodžio 31 d.	(608)	(608)

10. Atsargos

	2008	2007
Žaliavos	12 228	11 400
Nebaigta gamyba	254	177
Pagaminta produkcija	2 584	3 587
	15 066	15 164

2008 m. ir 2007 m. gruodžio 31 d. 20 000 tūkst. Lt vertės atsargos buvo įkeistos, siekiant užtikrinti paskolų grąžinimą (16 pastaba).

Nurašytų atsargų savikaina per metus sudarė 263 tūkst. Lt (2007 m. – 310 tūkst. Lt).

11. Prekybos ir kitos gautinos sumos

	2008	2007
Prekybos ir kitos gautinos sumos	51 456	53 423
Atėmus: atidėjimą gautinų sumų vertės sumažėjimui	(1 520)	(2 294)
Prekybos gautinos sumos, grynąja verte	49 936	51 129
Gautinos sumos iš susijusių šalių (26 pastaba)	20 757	28 851
Prekybos gautinos sumos	20 757	28 560
Kitos gautinos sumos	-	291
Išankstiniai apmokėjimai	591	2 081
Iš anksto sumokėti ir atgautini mokesčiai	-	1 638
	71 284	83 699

Prekybos ir kitų gautinų sumų ir išankstinių apmokėjimų tikrosios vertės atitinka jų apskaitines vertes.

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

11. Prekybos ir kitos gautinos sumos (tęsinys)

Prekybos gautinos sumos, kurios yra pradelstos mažiau nei 360 dienų, nelaikomos nuvertėjusiomis, jei Bendrovė neturi papildomos neigiamos informacijos apie pirkėjus. 2008 m. gruodžio 31 d. 459 tūkst. Lt vertės prekybos gautinos sumos (2007 m. – 225 tūkst. Lt) buvo pradelstos, bet nuvertėjusios. Šios sumos susijusios su atskirais pirkėjais, kurie pastaruoju metu vykdo savo įsipareigojimus. Lentelėje pateikiama šių prekybos gautinų sumų senėjimo analizė:

	2008	2007
Mažiau nei 30 dienų	350	67
Nuo 31 iki 60 dienų	85	7
Nuo 61 iki 180 dienų	24	87
Po 181 dienų	-	64
	<u>459</u>	<u>225</u>

2008 m. gruodžio 31 d. 1 520 tūkst. Lt vertės prekybos gautinos sumos (2007 m. – 2 294 tūkst. Lt) buvo nuvertėjusios ir joms buvo suformuoti atidėjiniai.

Atskirai įvertintos nuvertėjusios gautinos sumos yra susijusios su užsienio pirkėjais, kurie netikėtai atsidūrė sunkioje ekonominėje situacijoje. Tikimasi atgauti dalį gautinų sumų. Lentelėje pateikiama šių gautinų sumų senėjimo analizė:

	2008	2007
Mažiau nei 1 metai	107	971
Nuo 1 iki 2 metų	735	132
Nuo 2 iki 5 metų	177	69
Virš 5 metų	501	1 122
	<u>1 520</u>	<u>2 294</u>

Atidėjinių prekybos ir kitoms gautinoms sumoms sumos buvo tokios:

	2008	2007
Sausio 1 d.	2 294	1 250
Atidėjiniai gautinų sumų vertės sumažėjimui	830	1 053
Atidėjinio atstatymas dėl atgautų sumų	(970)	(7)
Atidėjinio atstatymas dėl nurašytų skolų	(634)	(2)
Gruodžio 31 d.	<u>1 520</u>	<u>2 294</u>

Bendrovės prekybos ir kitų gautinų sumų apskaitinės vertės yra šiomis valiutomis:

	2008	2007
Lietuvos litais	67 502	79 128
Eurais	3 218	4 334
JAV doleriais	555	227
Lenkijos zlotais	9	10
	<u>71 284</u>	<u>83 699</u>

Kitose prekybos ir kitų gautinų sumų grupėse nėra nuvertėjusio turto.

Didžiausia kredito rizika, patiriama finansinių ataskaitų parengimo dieną, yra kiekvienos aukščiau nurodytos gautinų sumų grupės tikroji vertė.

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

12. Pinigai ir pinigų ekvivalentai

	2008	2007
Pinigai banke	15 690	5 433
Trumpalaikiai indėliai banke	-	16 795
	<u>15 690</u>	<u>22 228</u>

42 000 tūkst. Lt (2007 m. – 20 000 tūkst. Lt) pinigai banke ir būsimi pinigų sratai į banko sąskaitas įkeisti siekiant užtikrinti banko paskolų grąžinimą ir prievolių pagal Overdrafto sutartį įvykdymą (žiūr. 16 pastaba).

13. Akcinis kapitalas

2008 m. gruodžio 31 d. Bendrovės įstatinį akcinį kapitalą sudarė 40 000 000 (2007 m. – 40 000 000) paprastosios vardinės akcijos, kurių kiekvienos nominali vertė lygi 1 Lt (2007 m. – 1 Lt). Visos išleistos akcijos yra pilnai apmokėtos.

14. Rezervai

Įstatymų numatytas rezervas yra privalomas pagal Lietuvos Respublikos įstatymus. Bendrovės privalo kasmet pervesti į privalomąjį rezervą 5 proc. grynojo pelno už ataskaitinį laikotarpį, apskaičiuoto pagal Lietuvos Respublikoje finansinę apskaitą reglamentuojančius teisės aktus, kol bendra šio rezervo suma pasiekia 10 proc. įmonės įstatinio kapitalo. Privalomasis rezervas negali būti naudojamas dividendams išmokėti ir sudaromas tik būsimiems nuostoliams padengti.

2008 m. akcininko sprendimu Bendrovė padidino privalomąjį rezervą iki 3 623 tūkst. Lt. (2007 m. – 1 985 tūkst.Lt), pervesdama 1 638 tūkst. Lt (2007 m. – 995 tūkst.Lt).

2007 metais 4 000 tūkst. Lt rezervas suformuotas 2006 metais nuosavų akcijų įsigijimui buvo panaikintas.

15. Prekybos ir kitos mokėtinos sumos

	2008	2007
Prekybos mokėtinos sumos	15 445	18 921
Sumos, mokėtinos susijusioms šalims (26 pastaba)	3 930	682
Avansu gautos sumos	10	40
Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	2 690	3 463
Mokėtini mokesčiai, išskyrus pelno mokesčių	23 329	33 419
Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai	424	43
	<u>45 828</u>	<u>56 568</u>

16. Paskolos

	2008	2007
Ilgalaikės		
Banko paskolos	8 076	12 691
Trumpalaikės		
Banko paskolos	4 231	4 231
	<u>12 307</u>	<u>16 922</u>

Visa banko paskolų suma susijusi su sindikuota paskola, gauta iš dviejų bankų, kuriai taikoma kintama palūkanų norma. Paskola turi būti grąžinta iki 2011 m. rugsėjo 1 d.

Banko paskolų grąžinimas užtikrintas įkeistu ilgalaikiu materialiuoju turtu (6 pastaba), investiciniu turtu (8 pastaba), atsargomis (10 pastaba) ir pinigais banke, įskaitant būsimas pinigų įplaukas į banko sąskaitas (12 pastaba).

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

16. Paskolos (tęsinys)

Paskolų palūkanų norma nustatyta remiantis rinkos palūkanų norma, kuri peržiūrima kas 3 mėnesius, todėl paskolų apskaitinė vertė atitinka jų tikrąją vertę, kadangi diskontavimo poveikis nėra reikšmingas.

Ilgalaikių paskolų terminai:

	2008	2007
1–2 metai	8 076	9 230
2–5 metai	-	3 461
Virš 5 metų	-	-
	8 076	12 691

Faktinė palūkanų norma balanso parengimo dieną buvo lygi 4,794 proc. (2007 m. – 5,883 proc.).

Bendrovės paskolų apskaitinės vertės yra šiomis užsienio valiutomis:

	2008	2007
Eurais	12 307	16 922
	12 307	16 922

Bendrovė su Banku yra pasirašiusi 5 000 tūkst.Lt sumai Overdrafto sutartį, pagal kurią prievolių įvykdymas užtikrinamas įkeistu investiciniu turtu (8 pastaba) ir pinigais banke, įskaitant būsimas pinigų įplaukas į banko sąskaitą (12 pastaba). Panaudota Overdrafto suma turi būti gražinta ne vėliau nei 2009 m. birželio 15 d. Bendrovė 2008 m. gruodžio 31 d. nėra panaudojusi lėšų pagal Overdrafto sutartį.

2008 m. gruodžio 31 d. AB SEB Vilniaus Bankas buvo suteikęs Bendrovei garantiją 350 tūkst. Lt sumai, kurios terminas baigiasi 2009 m. gruodžio 31 d. Maksimali garantijų suma, kurias gali suteikti bankas, yra 500 tūkst. Lt.

17. Atidėjiniai kitiems įsipareigojimams

Visa atidėjinių kitiems įsipareigojimams suma 2008 m. gruodžio 31 d. suformuota numatomoms sąnaudoms, susijusioms su teisiniais ieškiniiais, kuriuose kaip atsakovas dalyvauja Bendrovė.

Dalis šių atidėjinių buvo suformuota tikėtinam ieškiniui, susijusiam su sutarties su vienu iš Bendrovės paslaugų teikėju sąlygų nesilaikymu, likusi dalis ieškiniams dėl darbo užmokesčio išmokėjimo bei mokestinių prievolių vykdymo. Numatomas atsiskaitymo terminas pagal visus ieškinius 2009 m. – 2010 m.

18. Sąnaudos pagal jų pobūdį

	2008	2007
<i>Priskirtos prie pardavimo savikainos</i>		
Tara ir pakavimo medžiagos	35 009	37 360
Žaliavos	35 486	38 938
Atlyginimai	2 851	3 305
Socialinis draudimas	877	1 024
Nusidėvėjimas ir amortizacija	3 796	2 980
Energija	1 198	986
Papildomos medžiagos	595	555
Kitos	339	457
	80 151	85 605

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

18. Sąnaudos pagal jų pobūdį (tęsinys)

	2008	2007
<i>Priskirtos prie pardavimo ir rinkodaros sąnaudų</i>		
Rinkodara, reklama	14 332	9 328
Logistika	1 653	2 479
Tara ir pakavimo medžiagos	519	992
Nusidėvėjimas ir amortizacija	-	921
Kitos	1 096	1 394
	17 600	15 114
	2008	2007
<i>Priskirtos administracinėms sąnaudoms</i>		
Atlyginimai	9 468	9 954
Investicinio turto vertės sumažėjimas	4 411	-
Socialinis draudimas	2 933	3 070
Atliekų tvarkymas	2 143	2 119
Konsultacijos, auditas	1 962	2 257
Kiti mokesčiai	1 510	1 209
Nusidėvėjimas ir amortizacija	1 280	1 146
Remontas ir eksploatacija	663	656
Turto nurašymo sąnaudos	312	359
Nuomos sąnaudos	645	672
Renginiai	391	288
Atidėjiniai įsipareigojimams	1	1 719
Beviltiškos skolos	(140)	1 046
Kitos	3 445	2 929
	29 022	27 424

19. Kitos pajamos

	2008	2007
Palūkanų pajamos iš susijusių šalių (26 pastaba)	-	645
Parduotos atsargos	59	1 068
	59	1 713

20. Finansinės veiklos pajamos ir sąnaudos

Finansinės veiklos pajamas sudaro palūkanos už lėšas bankuose. Finansinės veiklos sąnaudas sudaro palūkanų už banko paskolas sąnaudos.

21. Pelno mokesčio sąnaudos

	2008	2007
Pelno mokestis	5 866	8 303
Su praėjusiais laikotarpiais susiję koregavimai	(229)	(7)
Atidėtas pelno mokestis (9 pastaba)	(831)	22
	4 806	8 318

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

21. Pelno mokesčio sąnaudos (tęsinys)

Pelno mokestis, apskaičiuotas Bendrovės pelnui prieš apmokestinimą, skiriasi nuo teorinės sumos, kuri susidarytų Bendrovės pelnui taikant mokesčio tarifą:

	2008	2007
Pelnas prieš apmokestinimą	33 785	41 085
Pelno mokestis taikant 15% tarifą (2007 m. – 18%)	5 068	7 395
Neapmokestinamos pajamos	(326)	(3)
Apmokestinamojo pelno nemažinančios sąnaudos	520	970
Labdaros sąnaudos, atskaitomos du kartus	(32)	(37)
Su praėjusiais laikotarpiais susiję koregavimai	(229)	(7)
Pelno mokesčio tarifo pasikeitimo įtaka	(195)	-
Pelno mokestis	<u>4 806</u>	<u>8 318</u>

2008 m. pelnas apmokestinamas 15 proc. pelno mokesčio tarifu, (2007 m. – 15 proc.), vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokesčių įstatymais. Pagal patvirtintą LR laikinąjį socialinio mokesčio įstatymą už 2007 m. papildomai mokamas 3 proc. socialinis mokestis už apmokestinamąsias pajamas, gautas per 2007 metus. Nuo 2009 m. sausio 1 d. taikomas 20 proc. pelno mokesčio tarifas.

22. Vienai akcijai tenkantis pelnas

Paprastasis pelnas

Paprastasis vienai akcijai tenkantis pelnas yra apskaičiuojamas dalijant Bendrovės akcininkams tenkantį pelną iš per metus išleistų paprastųjų akcijų skaičiaus svertinio vidurkio.

	2008	2007
Grynasis pelnas priskirtinas Bendrovės akcininkams	<u>28 979</u>	<u>32 767</u>
Išleistų paprastųjų akcijų skaičiaus svertinis vidurkis (tūkst.)	40 000	40 000
Paprastasis vienai akcijai tenkantis pelnas	<u>0,73</u>	<u>0,82</u>

Sumažintas pelnas

Bendrovė neturi potencialiai konvertuojamų paprastųjų akcijų, todėl sumažintas vienai akcijai tenkantis pelnas atitinka paprastąjį vienai akcijai tenkantį pelną.

23. Vienai akcijai tenkantys dividendai

2008 m. kovo 31 d. Visuotinio metinio akcininkų susirinkimo metu buvo paskelbti dividendai už 2007 m., lygūs 0,80 Lt už vieną akciją, iš viso sudarantys 32 000 tūkst. Lt.

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

24. Pinigų srautai iš pagrindinės veiklos

	2008	2007
Pelnas už metus	28 979	32 767
Koregavimai:		
– pelno mokestis (21 pastaba)	4 806	8 318
– nusidėvėjimas (6 pastaba)	4 647	4 783
– amortizacija (7 pastaba)	429	264
– (pelnas) nuostolis iš ilgalaikio materialiojo turto pardavimo	(12)	152
– ilgalaikio materialiojo turto vertės sumažėjimas	-	681
– investicinio turto vertės sumažėjimas	4 411	-
– palūkanų pajamos (19, 20 pastaba)	(234)	(1 010)
– palūkanų sąnaudos (20 pastaba)	874	1 033
<i>Apyvartinio kapitalo pasikeitimai:</i>		
– atsargos	98	(1 754)
– prekybos ir kitos gautinos sumos	12 124	(37 004)
– prekybos ir kitos mokėtinos sumos, atidėjiniai	(10 769)	24 522
<i>Pinigų srautai iš pagrindinės veiklos</i>	<u>45 353</u>	<u>32 752</u>

Pinigų srautų ataskaitoje pajamas iš ilgalaikio materialiojo turto pardavimo sudaro:

	2008	2007
Likutinė vertė (6 ir 7 pastabos)	19	400
Pelnas (nuostoliai) iš ilgalaikio turto pardavimo	12	(152)
Pajamos iš ilgalaikio turto pardavimo	<u>31</u>	<u>248</u>

Nepiniginiai sandoriai

2008 ir 2007 metais nebuvo jokių reikšmingų nepiniginių sandorių.

25. Neapibrėžtieji ir nebalansiniai įsipareigojimai

(a) Kapitalinių investicijų įsipareigojimai

Sutarti, tačiau nepatirti kapitalinių investicijų įsipareigojimai balanso parengimo dieną buvo šie:

	2008	2007
Ilgalaikis materialusis turtas	<u>1 998</u>	<u>278</u>

(b) Nuomos įsipareigojimai – kur Bendrovė yra nuomininkė

Bendrovė nuomojasi įvairų ilgalaikį materialųjį turtą pagal neatšaukiamas nuomos sutartis. Nuomos sutartys numato įvairius terminus, kainų kilimo straipsnius bei sutarties atnaujinimo teises. Nuomos sąnaudos, per laikotarpį pripažintos pelno (nuostolių) ataskaitoje, atskleistos 18 pastaboje.

Būsimos bendros minimalios nuomos įmokos pagal neatšaukiamas nuomos sutartis:

	2008	2007
Iki 1 metų	384	342
Po 1 metų, bet ne vėliau kaip per 5 metus	367	437
Po 5 metų	-	-
	<u>751</u>	<u>779</u>

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

26. Sandoriai su susijusiomis šalimis

AB „Mineraliniai vandenys“ yra pagrindinė Bendrovės akcininkė, kuriai priklauso 94,90 proc. Bendrovės akcijų. Likusios Bendrovės akcijos priklauso įvairiems smulkiesiems akcininkams.

Kitomis susijusiomis šalimis laikomos įmonės yra UAB Koncerno „MG Baltic“ dukterinės įmonės.

Derybos dėl paslaugų su susijusiomis šalimis vedamos vadovaujantis „kaina plus“ principu.

Prekės parduodamos vadovaujantis kainodara, taikoma nesusijusioms šalims.

Buvo įvykdyti šie sandoriai su susijusiomis šalimis:

(a) Prekių ir paslaugų pardavimas:

	2008	2007
– UAB „Mineraliniai vandenys“	83 416	85 996
– MV Poland Sp.z.o.o (2007:Stumbras Poland Sp.z.o.o)	285	843
– AB „Biofuture“	4	5
– UAB „Mitnija“	-	1
	83 705	86 845

(b) *Pardavimo savikaina:*

	2008	2007
– AB „Biofuture“	-	11
	-	11

(c) *Pardavimo ir rinkodaros sąnaudos*

	2008	2007
– MV Poland Sp.z.o.o (2007:Stumbras Poland Sp.z.o.o)	3 637	-
– UAB „Mineraliniai vandenys“	1 039	1 316
– UAB „Laisvas nepriklausomas kanalas“	545	855
– UAB „Neo press“	60	50
– UAB „Apranga“	-	3
– UAB „Alfa media“	2	-
– UAB „Tromina“	1	124
	5 284	2 348

(d) *Administracinės sąnaudos*

	2008	2007
– UAB Koncernas „MG Baltic“	808	572
– UAB „Verslo trikampis“	151	-
– UAB Koncernas „MG Baltic Trade“	10	79
– UAB „Mineraliniai vandenys“	11	29
– UAB „MG Valda“	2	142
	982	822

(e) *Kitos pajamos*

	2008	2007
– UAB „Mineraliniai vandenys“	27	467
– UAB „Minvista“	-	178
	27	645

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

26. Sandoriai su susijusiomis šalimis (tęsinys)

(f) *Kitos sąnaudos*

	2008	2007
– AB „Biofuture“	2	-
	<u>-</u>	<u>-</u>

(g) *Finansinės veiklos sąnaudos*

	2008	2007
– UAB „MG Baltic Trade“ (sumokėtos palūkanos)	5	-
	<u>5</u>	<u>-</u>

(h) *Ilgalaikio materialiojo turto pirkimai*

	2008	2007
– UAB „Mitnija“	-	209
	<u>-</u>	<u>209</u>

(i) *Pagrindinių vadovų darbo užmokestis ir kitos įmokos*

	2008	2007
Atlyginimai ir kitos išmokos darbuotojams	2 112	1 190
Socialinio draudimo įmokos	662	368
Gyvybės draudimo įmokos	20	-
	<u>2 794</u>	<u>1 558</u>

Pagrindinius vadovus sudaro 7 (2007 m. – 7) Bendrovės vadovybės nariai.

(j) *Likučiai metų pabaigoje, atsiradę dėl prekių (paslaugų) pardavimo (pirkimo)*

Gautinos sumos iš susijusių šalių (11 pastaba):

	2008	2007
– UAB „Mineraliniai vandenys“ (prekybos gautinos sumos)	20 471	28 550
– UAB „Mineraliniai vandenys“ (gautinos palūkanos)	-	291
– MV Poland Sp.z.o.o (2007:Stumbras Poland Sp.z.o.o)	286	10
	<u>20 757</u>	<u>28 851</u>

Sumos mokėtinos susijusioms šalims (15 pastaba):

	2008	2007
Prekybos mokėtinos sumos:		
– MV Poland Sp.z.o.o (2007:Stumbras Poland Sp.z.o.o)	3 226	-
– UAB „Laisvas nepriklausomas kanalas“	136	156
– UAB „Mineraliniai vandenys“	448	410
– UAB Koncernas „MG Baltic“	102	100
– UAB „Verslo trikampis“	18	-
– UAB „MG valda“	-	15
– UAB „Neo press“	-	1
	<u>3 930</u>	<u>682</u>

AB STUMBRAS
FINANSINĖS ATASKAITOS
UŽ 2008 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

(Visos sumos lentelėse pateiktos tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

26. Sandoriai su susijusiomis šalimis (tęsinys)

(I) Paskolos susijusioms šalims (paskola suteikta UAB „Minvista“)

	2008	2007
<i>Paskolos susijusioms šalims</i>		
Metų pradžioje	-	-
Papildomai suteiktos paskolos	-	50 100
Sugrąžintos paskolos	-	(50 100)
Metų pabaigoje	-	-
Paskoloms taikoma metinė palūkanų norma, lygi 2,05 proc.		
	2008	2007
<i>Sukauptos palūkanos už paskolas susijusioms šalims</i>		
Metų pradžioje	291	169
Palūkanos	-	645
Gauti palūkanų mokėjimai	(291)	(523)
Metų pabaigoje	-	291

27. Pobalansiniai įvykiai

2009 m. sausio 12 d. su Banku buvo sudaryta palūkanų fiksavimo sutartis, kuri priderinta prie ilgalaikės paskolos grafiko. Sutartis įsigalioja nuo 2009 m. kovo 2 d. ir galioja iki 2011 m. rugsėjo 1 d.

2009 m. vasario 24 d. Bendrovė suteikė 10 000 tūkst. Lt paskolą susijusiai šaliai - UAB MG Baltic Trade. Paskolos grąžinimo terminas 2009 m. birželio 1 d.